

ياغي او مبتکر شاعر

بناغلی عبدالباري جهاني ځوان پښتون شاعر دی، زما په خیال
ابتکار او سلاست دده د شعر ځانگړتیاوي دي. زه چې دده ترانې وایم
یا یې اورم گمان کوم دده پر نغمو مستی ناڅي، او دده ترانو ته
شاپېری اتني اچوي.

د بناغلي جهاني د شعرونو بل خصوصیت ماته دا ښکاري چې له
رسو مو څخه بغاوت کوي، د جمال جلوې له ده څخه ځان او جهان
هېروي. په دغه جذبې کي نه دی ځاني دی نه جهاني. د احتساب پېره
یې له زړه وتلې وي، د مغانو پر دوکانو په ډېره زړه ورتیا گرځي. په
خورا بې احتیاطۍ د میخانو ترلې دروازي ورته کوي. د حسن پر کعبه
طوافونه کوي، د مینې د بت پر پښو تندي موري. ځکه نوزده دی یاغي
شاعر بولم.

د بناغلي جهاني د فکر شهباز د نوو معناوو په ښکار پسي ډيري
هسکي الوتني کوي، او بې ښکاره نه راستنېږي، ځکه نوزده دی مبتکر
شاعر بولم.

که ووايم چې د بناغلي جهاني دغه استعداد یوازي د ښکلا
ستایني ته نه دی وقف سوی، زما امید دا دی چې د ادب پوهان به یې
رد نه کړي. دا ځوان شاعر زیار باسي د گران وطن پر شمعې باندي
سربښندونکي پتهان د ستۍ کېدلو له پاره راوبولي. دده شعر بې
مبالغې د افغان اولس د وینتابه له پاره هغه سوي چيغي دي چې ږغ
یې په اهر بدلو کې د نور او به له ستلو کې د ستر لارې بخري

پاشي. رنځېدلی او کرېدلی افغان اولس ملي وحدت ته هڅوي، دده استعارې هغه تارونه او کنايې هغه ستنې دي چې زړونه سره گنډي. اوس چې په گران افغانستان کې اخترونه عاشورې سوي دي، د دې اسکېرلي اولس د سوځېدلي او لولپه هیواد په کربلا کې جهاني د حق پر شهیدانو ساندي وايي او کله د یزیدانو په لټون د ماغزو په غورو مثالونه لگوي. زه چې دده د شعر په طور کې گرز م د تاثیر جلوې زما ذهن ته د لیدلو بلني راکوي. زه دده د طبعي په سینا کې هغه رڼاوي وینم چې د ډیرو به د هغو دیدار نه وي په نصیب سوی.

په پای کې باید دا هم ووايم چې په دې مجموعه کې د پښتني متلونو غمي د قطعو په گوتمیو کې داسي کښېنول سوي دي چې د شعر د ناوي ښکلايې دوه گرایه کرې ده.

زه چې دا کرښي لیکم د ښاغلي جهاني د سباوون په تمه کتاب مي مخي ته پروت دی، او د هر بیت لوست مي ستاينې ته هڅوي. د ښاغلي جهاني پر قريحه او قلم دي برکت وي.

اکاډيمسین پوهاند رشاد

۱۵ اکتوبر ۱۹۹۸

جهاني چې زه پېژنم

د کندهار ښار د کابل دروازي د شمالي کلا فصیل او باميزو کوڅې په تقاطع کې يو کور دی چې د احمد شاهي عصر د مشهور شخصیت اشرف الوزرا شاه وليخان باميزايي د استوگني مېنه وه. په

دې کور کې یو خوش سلیقه، بې آزاره او پرهېزگاره سوداگر او سپدی. بناغلي عبدالباري جهاني، چې نن په فرهنگي حلقو کې د پښتو ژبې د نازکخیال شاعر په توګه یو ه پېژندل سوې څېره ده، او شعريې د پښتو ادبي زېرمې پر حجم باندې، د کیفیت او محتوی په لحاظ، ډېره رنگینه اضافه ده، د نوموړي سوداگر (ارواښاد حاجي عبدالاحمد) مشر زوی دی، چې زما په حساب پنځوس کاله وړاندې په همدې کور کې زېږېدلی دی.

زه او جهاني سره همزولي یو، یو د بل پېژندګلوي مو تقریباً د عمرو نو همزولې ده. پریوه استاد (مرحوم ملا محمد نور اخند) مو دیني زده کړې کړې، او د کندهار د میرویس په لېسه کې مو تر دوولسم ټولګۍ پورې یو ځای درس لوستی دی، او په یوه کال پوهنتون ته تللي یو. زه چې اوس دا کرښې کارم، ذهن ته مې د نیمې پېړۍ ښو خاطر اتو هغه ډک ژوند تداعي کېږي چې په رشتیا سره په ویاړلو ارزې. پرهیواد باندې د شوروي تاراک هښمو مور جسماً سره بېل کړو. زه په هیواد کې پاته سوم او دی یې تریو لږ سرگردانیو وروسته امریکه ته ورساوه وروسته ما ته هم مېنه سره تې. سوه او سرونوشت دادی د څو کلونو راهیسي د کاناډا او به را باندې چښلي دي.

عبدالباري جهاني د تعلیم په دوران کې شوخ، له درسونو سره بې علاقي خو مستعد شاګرد و. په هماغه وخت کې یې له شعر سره مینه وه، شاعرانه ولولې یې درلودلې. د محلي سندرغاړو محفلونو ته ورتلې او د کندهار د مشهورو شاعرانو سلام بابا، ملا منان اخند، میر یحیی، او مولوي بریالي (شهید) ډېر شعرونه یې په یاد زده وه.

حافظه يې دومره پياوړې وه چې محلي سندرغاړو به د ده په مخ کې هغه غزلې نه ويلې چې نورو ته به يې زده کېدل نه غوښتل. ځکه چې عبدالباري جهاني به په يوه واراوړېدلو سره حافظې ته سپارله او سبا ته به هماغه منحصر بفرد غزله د عبدالباري جهاني په کتابچه کې درج وه. جهاني په کلاسيکه موسيقي کې ښه وارد و، او د موسيقي مقامونو په مسابقه کې به، چې په هغه وخت کې د ځوانانو مشغله وه، پاته نه راتلئ. له شوخي طبعي سره د ډېرو نازکو عواطفو څښتن و، او په برنده ځوانۍ کې مې شو گڼته ليدلې دی چې له سترگو څخه يې لپې لپې او ښکې گروانه ته تويولې. د طبيعت په ښکلاو کې يې له مازيگرنې لمر سره لېونۍ مينه درلوده، او په کتلو يې سترگې نه مړېدې. کله چې د کابل په گذرگاه کې اوسېدئ ما ته يې په څو ليکونو کې د گذرگاه له غره څخه د غروب د نندارې شاعرانه تصويرونه کندهار ته رالېږلي و) د ۱۳۵۰ ش او خوا (او هر ليک يې د يوه عالي تخيل ښکلې انشاء وه. حقيقت دا دی چې د ښاغلي جهاني استعداد د پوهنتون په دوره کې څرگند سو، قريحې يې داسې وده وکړه چې د لومړيو شعرو تر ليکلو او اورولو وروسته يې د پښتو ژبې د مشرانو شاعرانو او استادانو پاملرنه ځانته واړوله. نور نو جهاني د پښتو مشاعرو فعال گډون کوونکی سو، او شعريې ډېر زيات اورېدونکي وموندل. ده به شعرونه ويل خو غوندول به يې نه. زما او نورو دوستانو د ټينگار تتيجه وه چې جهاني د خپلو شعرو خوندي کولو ته اقدام وکړ.

د جهاني شاعرۍ په افغانانو کې هغه وخت لا ډېر اورېدونکي وموندل چې زموږ پر هيواد باندي د سرو لښکرو ناوړين راغئ او ده به

په خپلو سوزناکو نظمونو کې له یوې خوا د افغانانو مظلومیت او د سرو لښکرو وحشت انځور او له بلې خوا به یې د افغاني شازلمو په غښتلو "سوکانو" د دښمن "تانکونه ویلي کول". دده د شعر ازانگه بیا هله خو چنده سوه چې د هیواد مشهور او منلي هنرمند بناغلي ناشناس پخپله ساحرانه آواز کې د نړیوالو غوږونو ته ورساوه. زما ښه په یاد دي چې د کابل راډیو او ټلوېزیون څخه د بناغلي ناشناس په آواز کې د جهاني دا شعر (په موج خېزه هیبت راغلي د فلک سپلابي کرېږي = زموږ کښتۍ یې ډوبوله خپل دریاب یې توپاني سو) د هوا خپو ته خپرېدئ، خلکو به دده په شعر کې د خپل ژوند څپڅپانه کښتۍ او د دښمن توپاني دریاب کاته، زه د جهاني د شعر پر څرنگوالي نه ږغېږم. دده د شعر په ټولو اصنافو کې د تخیل زور چلولی دی. آزاد شعر یې ویلی دی، غزلي هم، قصیدې او مثنویانې هم. خو که په شعر کې د مشورې ورکولو گنجایش وای، ما به ورته د غزل ویلو مشوره ورکړې وای. دده غزل په رنگینۍ رنگین او له شوره ډک دی. یو مزیت یې دا دی چې نه یې دومره پرله پېچلی کړی دی چې لکه د ځینو نننیو غزل ویونکو شاعرانو دا، چې لوستونکي یې پوهېدلو ته تپ ودرېږي. نه پوهېږي چې د شاعر مقصد څه دی؟ او نه یې دومره ساده کړی دی لکه زما غزل چې لوستونکي یې پر شعروالي شکمن سي. جهاني خپل ادبي فعالیت تر ډېرې اندازې تخلیقي کار ته وقف کړی دی، خو هغه تحقیقي لیکنې چې یې خپرې کړي دي، د څېړني په کار کې دده د نقاد ذوق او ښې سلیقې ښکارندوی دي.

د جهاني دا دریمه شعري مجموعه ده. لومړۍ یې "ورکه مېنه" نومېږي چې په ۱۳۶۷ ش کال په پېښور کې دده په شخصي لگښت

چاپ سوې ۵۰۰ دا مجموعه يې له روسي تاراک څخه را پيدا سوو غمونو او ويرونو په هيبتناکه بهير کي خپره کړه. په دې بهير کي چي د پياوړي شاعر بناغلي رفيع صاحب په وينا "هر چا جلا جلا، جلا جلا، جلا وژړل" د چا يوازي په سترگو کي د ژړا سرانمي نخښي وليدل سوې، د چا ژړا نورو هم واورېدله او ويې ليدله، خود جهاني ژړا جهاني سوه. دوهمي مجموعې ته يې د "پايکوب" نوم ورکړی دی چي پښتنو ته نا آشنا غوندي ښکاري. دا مجموعه يې هم په پېښور کي په کال ۱۳۷۲ ش کي د وفا د جريدې په اهتمام او د ده په شخصي لگښت خپره سوه. دريمه مجموعه يې د "د سبا وون په تمه" نومېږي او زموږ د مظلوم ملت د ژوندانه په يوه داسي غمجن پړاو کي خپرېږي چي د ميليونونو شهيدانو د پاکو وينو پر سر سو داوي رواني دي او د گران هيواد د اشلي پشلي کېدو خطر محسوسېږي. د دې مجموعې له شعرونو څخه څرگندېږي چي شاعر د هيواد له روان حالت څخه سخت اندېښمن دی او تر دې اندازې چي حای حای يې پر شعر باندي قنوطيت غلبه کړې ده.

په دې مجموعه کي يې د پښتو د شفاهي ادب له خزاني څخه څه د پاسه ۲۲۰ متلونه په رباعي وشمه قالب کي په نظم اړولي دي چي يو څو يې مکرر دي. متلونه د پښتنو په ژوند کي خورا څرگند حای لري او پښتانه يې د خبرو پر وخت د استدلال له پاره د يوه غښتلي بنسټ په توگه کاروي. ځيني پښتو متلونه سيمه ايز استعمال لري، خو زياتره يې په ملي سطحه مروج دي. ځيني يې د محيط او لهجوي بدلونو له امله د ثبت بېلابېل روايتونه لري. داسي متلونه هم سته چي په ټول بشريت کي عام رواج لري. البته د افادې شکلونه به يې جلا جلا وي

خود مفهوم له مخي بالکل يو مطلب څرگندوي* . په پښتو د پوانې ادب کي له روښاني غورځنگ را په هيسته بيا ترننه پوري د متلو کارول باب دي چي گومان کيږي لومړني څرکونه يې مور د ميرزا خان انصاري په د پوان کي موندلای سو . خو مثالونه به يې د کابل له چاپ سوي د پوان (۱۳۵۴ ش) څخه راواخلم :

دا ميرزا پخپل مقدار خبري وايي
په کالي کي چي څه وي ځيني رېژون کا
(چي په دېگ کي وي په چمچه راوړي).
لکه قدر د جوهر و جوهر ي زده
يا د زرو اصل پېژني زرگر
(د زرو قدر له زرگر سره وي)، قدر زرگر بداند قدر جوهر
جوهری .

د هر چا تر فهمه خپل وطن کشمير دی
ځان په ځان پخپله بخړه دی مشعوف
(هر چا ته خپل وطن کشمير دی).
نورو شاعرانو هم د ارسال المثل د ادبي صنعت په پيروي کله
کله پخپل کلام کي متلونه راوړي دي، خود ښاغلي جهاني د کار
نوبت په دې کي دی چي ده د متلو نسبتاً لويه برخه په منظمه توگه په
ډېرو ښو افادو کي شعري چوکاټ ته اچولي ده .

* په دې برخه کي فاضل استاد پوهاند عبدالشکور رشاد ژوري څېړني کړي دي او د سل متله په اوو ژبو کي په نامه يې په څلورو ټوکو کي يو دروند اثر کښلی دی . دغه متلونه يې په پښتو ، فارسي ، عربي ، روسي ، انگرېزي ، اردو ژبو کي راوړي دي . وگورئ : د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو د پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود د پوهيالي محمد اسماعيل يون ليکنه / ۲۷ / مخ پېښور _ ۱۳۷۶ ش .

له بناغلي جهاني خحه زما هيله داده چي دي دي کارت ته دوام
ورکړي، او اميد دي چي يو وخت خپل دغه راز شعرونه په يوه مستقل
اثر کي خپاره کړي. زه بناغلي جهاني ته د دغي مجموعې مبارکي
وايم. پښتني دنيا دده د شعرو د نورو مجموعو لار هم خاري.

محمد معصوم هوتک
۲۰ مې ۱۹۹۸ م پورتهو، کاناډا

د جهاني جهان

زما يو دوست د امريکا په وريجينيا نومي ايالت کي اوسي
چيري چي بناغلی عبدالباري جهاني هم له ډېره وخته مېشته دی. هغه
راته ويل چي بناغلی جهاني په ويرجينيا کي زموږ خان دی. ولي چي
زبردست سترخوان لري. مېلمستياوي کوي او په حجره کي ئې د شعر
و سرود محفلونه تاوده وي. د بناغلي جهاني د خانۍ دغسي قصې ما
د نورو ملگرو له خُلي اورېدلي دي. خو زه په دې حقله دا وایم چي
جهاني به خان ضرور وي مگر عزيز خان نه دی. د چاپه باره کي چي
رحمان بابا وييلي وو :

نشي د خانانو ملنگانو سره کلی

چرته عزيز خان، چرته ملنگ عبدالرحمان

ولي چي د بناغلي جهاني له ملنگانو سره ډېره جوړه ده. ثبوت ئې
دا دی چي د خپلي شاعرۍ د دویم کتاب سريزه ئې په يوه سائل باندي
ليکلې وه او د دريم کتاب سريزه دا ده په يوه دروېش باندي ليکي. دا
دواړي سريزي له ملنگانو سره د هغه مينه څرگندوي. کنې نو نه خو
اوس د ده کتاب کومي سريزي ته اړتيا لري او نه دی پخپله څه
پېژندگلوي ته محتاج دی. په پښتو کي اوس دی يو پېژندل سوی
شاعر دی. شاعري ئې په چاپي بڼه تر خلکو رسېدلې ده او په ادبي
حلقو کي ستائلي شوې ده. له دې پرته ئې کلام ځنو نامتو سندرغاړو
هم ويلی دی او په دې توگه تر عام اولسه پوري هم رسېدلی دی هسي
هم د يوه شاعر تر ټولو ښه پېژندگلوي د هغه خپل کلام کولی شي کوم

کلام چي اغېزه ناک او په هنري بڼه گړو پسوللی وي او د لوستونکو او اورېدونکو پام ځان ته راگرځولی شي. هغه ځان لره پخپله ځای جوړوي او بناغلی جهاني چي یو ځیرک، لوستی او جهان گڼسته شاعر دی. په دغه خبره باندي پوهدی. له خپلي شاعرۍ سره ئې بڼه خواري کښلې ده. کونښن ئې کړې دی چي نوې خبره وکړي او که زړه خبره کوي نو هم ئې هڅه دا وي چي په نوي انداز ئې وکړي. ځکه ئې په کلام کي د خپل وخت د ډیرو شاعرانو په پرتله تازگي او زیات نوی والی شته او دغه شی د دې دپاره کافی دی چي دیو بڼه شاعر په ډول دی په خلکو وپېژني.

بناغلی جهاني له شاعره سره سره زما یو بڼه دوست او خواخوږی هم دی. ما د هغه کلام هم لوستی دی او مجلسونه مي هم ورسره شوي دي. څنگه چي زه د هغه د کلام د لوستلو په وخت په پټه ځله د هغه له خبرو څخه خوند اخلم. همدغه راز ئې په محفل کي هم ما پخپله د څه ویلو زیاته هڅه نه ده کړې. بلکي د دې ځلور شاعر وپناته مي غوږ نیولی دی. د دې یوه وجه شاید زما خپله یوه کمزوري هم وي او هغه دا چي ماته خدای پاک د هغو خلکو په شان هنر نه دی راکړی چي کوم وخت چي د ویلو دپاره څه ورسره نه وي. بیا هم له یوې یا له بلي خوا څه خبره را پیدا کولی شي او مجلس ورباندي تود ساتلی شي. خپلي دې کمزوری په خپل ژوند کي زه ډېر ځورولی هم يم. کله چي له یوه پټ ځلي غوندي سړي سره چرته کښېوزم. بیا نوزه او هغه دواړه حیران یو چي له کومي خوا سره ورغږېو او څه سره ووايو. زه همپشه او هر ځای په یوه داسي ملگري خوشحاله يم چي په مجلس کي ئې ماته د خبرو وار نه راوړي. ځکه نوزما په خپلو هغو دوستانو کي چي لیده کاته مي

ورسره کله کله او کم کيږي. بناغلی جهاني په دې زيات خوښ دی چي دهغه ژبه هم دهغه د قلم په شان رواني لري. خلک وايي چي د شاعرانو سره ملاقات دهغو په کتابونو کي ښه خوند کوي. مخ په مخه ورسره لیده کاته زيات خوندور نه شي ثابتېدی. او دا خبره شايد تر ډېره حده سمه هم وي. مگر د جهاني په حقله سمه نه ده د بناغلي جهاني چي په کتابونو کي څومره خوند دی. مجلس ئې هم دغومره خوږدی.

د بناغلي جهاني د شعرونو دا کوم کتاب چي دا وخت د يوې ناچاپي مسودې په بڼه زما منځته پروت دی. او که خدای کول ډېر ژر ستاسي لاسونو ته په کتابي شکل در رسېدونکی دی. دا ده له خپلي خاوري او له خپله ټاټوبيه ډېر لري د مسافری او پردېسۍ په حال کي تخليق کړی دی. دا د يوه نږدلي وطن د يوه دردېدلي شاعر ویر لږلي سندري دي چي د امريکا په جنتي غوندي خاوره کي ئې ويلي دي. په امريکا او همدغه راز د يورپ په خوشحاله هېوادونو کي د جهاني په شان بې شمېره مسافر او مهاجر ليکونکي ژوند تېرولو ته اړ دي. دغه ليکونکي د نړۍ له بېلابېلو ځايونو څخه دې ځايونو ته را کوچېدلي دي. څوک له لوږي راغلي دي چاته د ظالمانو حاکمانو په سبب کور او اور او پېښور درې واړه يو شوي دي. او چا د خپلواکۍ د ترلاسه کولو او د خپلي خاوري د آزادولو دپاره خپل ټاټوبی پرې ايښی دی. دغه ټول مهاجر ليکونکي لگيا دي په خپلو خپلو ژبو کي د خپلو زړونو دردونه بيانوي. په عالمي ادب کي دې مهاجرو يوه ډېره په زړه پوري اضافه کړې ده. او د هجرت په اړه ئې ډيري دردېدلي ليکني نړۍ والو ته ور بخښلي دي. که څه هم دغه ټول ليکونکي د بې وطنۍ او بې کورۍ

درد خورولي دي او ځنو خو پکي ډېر زيات کړاونه او شواخونونه ليدلي دي خو د جهاني او د جهاني د وطنوالو په شان خوږ به شايد پر هيچا باندي هم نه وي تېر شوي. په دې نژدې پېړيو کي به د هيڅ يوه وطن وگکړي په دومره گڼ شمېر کي د مهاجرت او کورپسري ژوند ته نه وي اړ شوي. همدا وجه ده چې پښتو دا وخت په هغو ژبو کي شامله ده چې گڼ شمېر ليکونکي ئې د کورپسري په حال کي په پرديو هېوادونو کي د خپل وطن او اولس په ياد کي د ډرډېلي سندري وايي. او په نړۍ کي د هجرت په اړه منځ ته راغلي ادبي پنگه زياتوي. د بناغلي جهاني دا کوم کتاب چې ستاسي لاسونو ته در روان دی دا همدغه د بېکوري او کورپسري په حال کي ليکل شوی دی او که زه دا و وایم چې د هري کرښي شاته ئې همدغه د کورپسري احساس ښکاري نو بې ځايه به نه وي البته دغه احساس ځای په ځای تت او د نورو خبرو شاته څه نهما غوندي وي او ځای په ځای بيا، لکه په "بېگانه نسيم" او "زنداني بلبل" کي چې دی. ډېر څرگند او په جار وي.

لکه څنگه چې يو زرگر د خپل هنر د څرگندولو دپاره زړو ته اړتيا لري. همدغسي چې د شعر زرگري څوک کوي د هغو درد، غم او خوږ په کارپري. او څومره خوږ يا درد و غم چې دا وخت له افغانانو سره شته. په نړۍ کي به له بل هيڅ يوه ملته سره نه وي. ما يو وخت د دوی د زخمونو حساب داسي لگولی وو :

شینکي آسمان دی خپل حساب او کتاب سم ساتلی
د ستورو شمېر یې دی زما تر زخمو کم ساتلی

د زخمو دغه حساب زه اوس هم صحي گنم. خو ورسره ورسره دا هم وایم چي دغو زخمونو چي دي اولس ته کوم خوږ او کوم دردونه وربخښلي دي هغه د دوی یوه داسي پنگه ده چي که په سمه توگه گټه ځني پورته شي او په صحي معنا هنرمند لاسونه ورباندي او وړي نو ډپر ستر ادب ځني جوړېدلی شي. هیله ده چي د جنگ د لمبو د سپړدلو پس به ورو ورو هغه قلمونه چي د توپک د نلی په شان اورو نه تر ځلو باسي د داسي شپېلیو بڼه غوره کړي چي خوږمني نغمې ئې د دردېدلو زړونو دپاره تر ټکوره په کمه نه وي. هسي دا خود صبا دپاره یوه هیله ده. که د نن خبره کوو نو هم دا ویلی شو چي ډېرو شاعرانو د جنگ په دوران کي هم داسي سندري ویلي دي چي څوک ورته خالي شعارونه نشي ویلی بلکې هر څوک به ورته له شعریته ډک شعرونه وائي. زه باور لرم چي له ما سره به څوک اختلاف ونه کړي که و وایم چي بناغلی جهاني هم له دغسي شاعرانو څخه یو دی. د نمونې په ډول ئې دا دوه بیته وگورئ:

آسمانه ما خو داسي نه ویله
چي د کابل گړپوان ته اور توی کړه
زما جونگره کي بلا وکړه
زما لستونې کي بنا مار لوی کړه

د جنگ په باره کي چي بناغلي جهاني کومه شاعري کړې ده. په هغه کي ئې په بېلابېلو نظمو او غزلو کي د جنگ بېلابېل اړخونه او بېلابېل کفیتونه انځور کړي دي. په دغو نظمونو کي که "د شین ډنډ فتح" د خوشحالی، تاثیر وړکوي. نو "حیات آباد" بیا یو ډېر ناوړه اړخ زموږ و مخ ته راوړي. "د وطن ترانه" که هیله او حوصله زیاتوي نو "د

سبا و ون په تمه " بيا مایوسي هم لري. دغه راز په نورو نظمو کي بيا نور کښتونه راغلي دي. خو په داسي حالاتو کي تر ټولو ځور وونکي اړخ هغه وي چي د وطن د اتلانو د توري مخ د خپل اولس و خواته شي. له دښمنه خو نه هيله کېدی شي او نه څه گيله. خو خپل توريالي چي د خپل وطن مېرمني سرتوري کړي او د خپلي خاوري ناموس د خپلو ځاني گټو له پاره قرباني کړي. دا يوه ډېره افسوسناکه خبره وي. د ملت پلورني او ورور وژني دغه کښت بناغلي جهاني په "مور" نومي نظم کي په ډېره ښه توگه انځور کړی دی. او زما په خيال د ده په پابندو نظمو کي دا يو ښه نظم دی.

ځنو کره کتونکو ادب د ژوند اينداره بللی دی او اينداره چي کوم شي ته مخامخ وي هماغه پکي ښکاري. د جهاني په شاعري کي چي د وينو او زخمونو دا کوم عکس ښکاري د هغه وجه ده چي دی له ويني ويني او زخم زخم حالاتو سره مخامخ دی. کڼي په ځواني کي ئې ځني ډېر مست او له غور ځنگونو ډک نظمو نه ليکلي دي. د هغه وخت شاعري چي ئې سپرې گوري نو دی تر هر څه زيات د ميني، مستی او ښکلا شاعر ښکاري. بلکې ښکلا او مستي اوس هم خوند ورکوي. ځکه خو د خپل "سپين وېښته" په لېدو ورته ارمان درېږي. هسي د سپينو وېښتانو په ليدو شېرشاه سوري ته هم ارمان درېدلی وو. ويل کيږي چي شېرشاه سوري چي د تخت د نيولو پس په اينداره کي وکتل نو د خپلي سپيني رېږي په ليدو ئې وويل چي "افسوس! اختر شو خو ماښام" دا ارمان هغه ته ځکه ودرېد چي له ډېرو کړاوونو او هلو ځلو پس ئې باچهي نيولي وه خو د دغه باچهي په ذريعه چي ئې څه کول غوښت د هغه دپاره ورسره وخت کم وو. مگر د بناغلي جهاني مسئله

دا نه بنکاري چي دی د شېرشاه سوري په شان جهان بدلول غواړي او د دغه کار د پاره ورسره وخت لږ دی. بلکه د ده "سپين وېنښته" او ځني نور نظمو نه چي سپری گوري نو په تورو وېنښتانو پسي ئې د ارمان کولو وجه په قول د ارواښاد مشر حمزه شنواري دا بنکاري چي :

شوه معلومه چي ځواني هم د کار څيز وه

چي کوم بنکلی رانه تېر شو ارمان راغی

هسي خو بنکلا په هر څه کي چي وي. هر څوک ئې خوښوي. خو د شاعر کار هغه بنکلا را برسېره کول وي چي عامه سترگه ئې نه ويني که داسي ونه کړي نو بيا شاعر هم د يو عام وگړي په شان دی او وېنا ئې عامه وېنا ده. يو عام وگړی هم کولی شي. چي د ځوانانو په مجلس کي له شهوته ډکي خبري پېل کړي. او په دغو خبرو د هغو سفلي جذبات را وپاروي. نو که همدغه کار په قافيه بنده وېنا کي يو شاعر هم وکړي. زما په خيال څه کمال نه دی. د شاعر کار شهواني لوږه زياتول نه وي. بلکه د جمال د ذوق روزنه کول او هغه ته تسکين ور بخښل وي. په پېل کي لايو شاعر که په دغه تاله پوره نه وي. خېر دی. خود وخت په تېرېدو سره سم د هر ښه شاعر په کلام کي پوځوالی او په نظر کي ئې ژورتيا راځي. په دې حقله که موږ د ښاغلي جهاني پر کلام باندي له سره تر پايه نظر واچوو نو وده او پرمختگ پکي له ورايه بنکاري. د هغه د چټي ځوانۍ په کلام کي هغه څه هم شته کوم ته چي موږ پورته اشاره وکړه د نمونې په ډول ئې د لومړي کتاب د يوه نظم يو بند وگورئ د دغه نظم سر خط "د تاشکند لور" دی او بند ئې دا دی :

چيري به زور کي دا بنکلی حسن؟

پر چا به تاو کړې نازک لاسونه؟

څوڪ به دي زېښني دا سور کي. شونډي؟

څوڪ به دي لڅ کړي دا سپين ورنونه؟

خو د نن شاعري ئې زياته پخه، زياته سنجيده او زياته ژوره ده. د بڼکلا په حواله چي يې څه وييلي دي. هغه عامي او برسېرني خبري نه دي. د خپلي خبري په ثبوت کي ئې زه هم له نظمو نو او هم له غزلو څخه نمونې وړاندي کولي شم. خو د داسي کولو ضرورت ماته ځکه نه بڼکاري چي کتاب ستاسي په لاس کي دي پخپله ئې کتلي شئ. البته د يوه نظم ذکر په دې کوم چي په دې کي د جهاني د بڼکلا د احساس وده خپل آخري حد ته رسېدلې ده. هغه بڼکلا چي د تمامو بڼکلاگانو سرچينه ده. زموږ شاعر محسوسه کړې ده. دا هغه مقام دی چي بيا د انسان مخته بس د بڼکلا يو بېکناره سمندر وي او د نړۍ هره بڼکلا ده ته د دغه سمندر يوه څپه بڼکاري. گران لوستونکي دي دغه نظم چي سرخط ئې "راز و نياز" دی ولولي او ودي گوري چي د "تاشکند لور" نومي نظم ليکونکي دغه شاعر تر راز و نياز "پوري څومر سفر کړی دی :

که د نسيم په قدم نه ئې روان

دا د گلونو کاروان څوڪ خوځوي؟

دا د غوتيو گربوان څوڪ څيروي؟

دا د رنگونو باران څوڪ اوروي؟

د بناغلي جهاني په دې کتاب کي نظم هم شته او غزل هم د ځنو لوستونکو به يې د گران ورور معصوم هوتک په شان غزل زياته خوبښه وي او ده ته به صلاح ورکوي چي غزل ليکلو ته زيات وخت ورکړي او ځني به ئې ما غوندي نظم بلکي آزاد نظم خوبښوي د غزل په حقله ئې

کېدی شي چې ځني هغه کره کتونکي چې د غزل زیات نوی شکل په پام کې لري. و وائي چې یو لړ داسې ټکي او سمبولونه پکې کارول شوي دي. چې پخوانیو شاعرانو پایمال کړي دي. لکه بتکده، مېکده، جام، ساقی، زاهد، ځم، شیخ، توبه، طور، منصور، فرهاد، مجنون، لیلا، پیرمغان، پروانه، شمع او داسې نور. خوزه وایم چې پر زړو ټکو او سمبولونو باندي هم چې حقیقي شاعر سم شي نو نوی ژوند پکې پیدا کولی شي. د جهاني په کومو بېتونو کې چې دغسي ټکي راغلي دي. هغه هم تر کلاسیکي غزل د نن غزل ته زیات نزدې دي.

ما پورته وویل چې د بناغلي جهاني آزاد نظم زما زیات خوښ دی. خو په پښتو کې لا اوس هم داسې خلک شته چې آزاد نظم له سره مني نه، او کله کله خو چې سپری ځنو آزادو نظمونو ته گوري نو د آزاد نظم د مخالفینو خبره ورته سمه هم وېرېښي. ولي چې په دغه ډول نظمونو کې داسې هیڅ نه وي چې سپری ورته شاعري ووايي. ما له خدای بخښلي ایوب صابر څخه یو وخت د آزاد نظم په حقله د هغه رایه وپوښتله. هغه راته ویل چې زه خو پنخپله د آزاد نظم مبلغ یم. یو وخت چې دیوه اخبار مدیر وم نو هر ډول آزاد نظمو ته چې به راتلل. ما به تش په دې نیت چاپول چې د آزاد نظم د لیکونکو حوصله افزائي وشي. او آزاد شعر وده ومومي. خو حقیقي رایه مې داده چې که ما ته کالخوايي راکړله شي نو یواځې هغو شاعرانو ته به د آزاد نظم لیکلو اجازه ورکوم چې اول په پابند نظم کې ځان شاعر ثابت کړي. که د خدای بخښلي ایوب صابر پر دغه خبره باندي عمل وشي نو گمان نه کوم چې په پښتو کې به تر څلور یا پنځه زیات شاعران د آزاد شعر د

ليکلو اجازه و مومي. خودا مي يقين دي چي د دغسي شاعرانو فهرست که هر څومره لنډ وي د بناغلي جهاني نوم به پکي ضرور شامل وي. ولي چي ده په پابند شعر کي ځان شاعر ثابت کړی دی.

بناغلي جهاني له نورو ژبو څخه ترجمې هم کړي دي او په دې کتاب کي ئې شاملې کړي دي. زما په خيال دا يو داسي کار دی چي پښتو ژبه ډېره زياته اړتيا ورته لري. که موږ د خپلي ژبي لمن پراخول غواړو نو د نورو لويو او په ادبي توگه بډايو ژبو غوره ليکنې به ورته را اړوو. او دا کار په نښه توگه هغه څوک کولی شي چي د ښه ادبي صلاحيت لرلو سره سره ئې له خپلي مورنۍ ژبي پرته د کم نه کم يوه بله داسي ژبه زده وي چي په گڼ شمېر کي د عالمي ادب غوره ليکنې پکي موجودي وي. بناغلی جهاني د دغه کار دپاره زيات غوره په دې دی چي د ځنو نورو ژبو تر څنگ ئې انگليسي هم زده ده. کومي ته چي د نړۍ زياتره ستري ليکنې را ژباړل شوي دي. بله دا چي بناغلی جهاني په امريکا غوندي هېواد کي اوسي چيري چي هر ډول کتاب ډېر ښه په اسانۍ سره تر لاسه کېدی شي. دا د خوشحالی خبره ده چي زموږ د شاعر پام له دغې موقعې څخه د گټې پورته کولو خواته راگرځېدلی دی او په ترجمه کولو ئې لاس پوري کړی دی. زه هيله لرم چي دی به دغه کار جاري وساتي او د پښتو لمن به د ترجمې له لاري له ښکلو ادبي ملغلو ډکه کړي. په دې کتاب کي له اولسي ادبه هم استفاده شوې ده په دې لړ کي زموږ شاعريوې خواته په گڼ شمېر کي متلونه د قطعو په شکل کي نظم کړي دي. چي دا کار په دغه بڼه تر اوسه پوري بل چانه وو کړی او بلي خواته ئې ځنور وړو نکلونو او قصو ته د شعر

جامه وراغوستي ده. که څه هم د منظومو قصو رواج تر ډېره حده اوس له منځه تللی دی خو په زړه شاعري کي د نړۍ د ستري شاعري يوه ډېره لويه برخه له قصو جوړه ده. د هومر، چاوسر، پوشکين، فردوسي او سعدي په شان د نړۍ د بېلابېلو ژبو گڼو سترو شاعرانو له قصو څخه کار اخستی دی او بې ساري او تلپاتې شاعري ئې ترې جوړه کړې ده. د پښتو ځنو پخوانيو شاعرانو هم د دغه ډول څه نا څه شاعري پرې ايښې ده. خو هغې څه خاص ځای نه دی نيولی. او اوس هم د پښتو په شاعري کي د قصې ځانځالي ښکاري. دغه ځانځالي مورنن ډکول و غواړو نو تش په دې کار نه کيږي چي زړې قصې راغونډي کړو او د شعر جامه ورواغونډو. بلکې زړې قصې به په داسي انداز نظم کول غواړي چي نوی رنگ ولري او نوې معنا وښندي. او ښاغلي جهاني په دې لړ کي يو ډېر ښه کوبښس کړی دی. ځني قصې خو ئې زما ډېري خوښي شوې. په دې قصو يا نکلونو کي يو اوږد نکل "د ښامار افسانه" دی. د اتفاق خبره ده چي ما هم د "سرلښکر" په نامه دغه نکل ته ورته يو نظم ليکلی وو. چي د جهاني دا نظم مي ولوست نو اوس هغه خپل نظم راته بې ضرورته غونډي ښکاري.

ښاغلي جهاني چي په دې کتاب کي کوم څه ليکلي دي هغه ئې په خوږه، پسته او شاعرانه ژبه ليکلي دي. د ستايني وړ خبره دا ده چي له هغي مصنوعي ژبي څخه ئې ځان ژغورلی دی کومه چي نن صبا زمور يو شمېر ليکونکي لگيا دي ليکي ئې. دغه ليکونکي که ضرورت وي که نه وي له ځانه نوي ټکي جوړوي او چي جوړ ئې کړي بيا ئې يو شمېر خلک په پتو سترگو په خپلو ليکنو کي کاروي زه دا نه وایم چي نوي ټکي جوړول نه دي پکار. دنيا ډېره په چټکتيا سره روانه

ده بدليږي. زموږ منځته هره ورځ نوي شيان او نوي تصورات راځي. دغو شيانو او تصوراتو ته که نوي نومونه ورکړل شي او نوي اصطلاحات ورته وټاکل شي. نو دا څه بده خبره نه ده. بلکې زه به دا ووايم چې يو ضروري خبره ده او زموږ ځنو مشرانو تر يو حده دغه کار په کاميابۍ سره کړی هم دی. هغو د ضرورت له مخې ځني ټکي جوړ کړي دي او دغه ټکي اوس زموږ د ژبې برخه گرځېدلې ده. کومه خبره چې د تشويش وړ ده، هغه دا ده چې دغه کار ته اوس هر کس وناکس ملا ترلې ده. دغه خلک نه يواځې دا چې له پردو ژبو څخه راغلي ټکي له پښتو باسي بلکې د پښتو په خپلو ټکو پسي ئې هم لرگی را اخیستی دی. تردې حده چې "مين" غوندي بنائسته او د پښتو خپل ټکی ئې هم جلا وطنه کړی دی. او د هغه پر ځای د "مينه وال" غوندي بې ډوله او مصنوعي ټکی کاروي. د ځيراني خبره دا ده چې دغه ډول مصنوعي ټکي د ځنو پوهليکونکو په ليکنو کې هم ليدل کيږي. که دا سلسله دغسي روانه وه نو هغه ورځ لري نه ده چې "ورې" به په "لورده وال"، "تري" په "تنده وال"، "لوستونکی" په "لوست وال" او ځدای خبر چې کوم کوم ټکي به په کوم کوم "وال" بدل شي خو بناغلی جهاني له دغسي خلکو څخه نه دی. هغه اصیل خيالات او احساسات په اصيله پښتو کې وړاندي کړي دي. زه هيله لرم چې د ادب او شعر مینان (مينه وال نه) به ئې قدر وکړي.

والسلام

دروېش درانی کوټه (کوټه)

۱۴ جون ۱۹۹۹ع

نوي او آزاد شعرونه

رازونياز

زه چي د شپې ستا د ليدو په تمه
د خوب او خيال تورونه و غوروم
زه چي سوالگري سجدې ول مېوم
نو د سوالونو ځنځير و شرنگوم

جانانه زه د وصل تېرې نه يم
زه درنه سترگي د ليدلو غواړم
زه مې سوالونو ته جواب لېوم
زه درنه غوړد او پرېدلو غواړم

که د نسيم په قدم نه يې روان
دا د گلونو کاروان څوک خوځوي
دا د غوتيو وگرېوان څوک څيروي
دا د رنگونو باران څوک اوروي

که ته په تندرپه توپان کي نه يې
که ته په کورد شنه آسمان کي نه يې
که د شبنم پراوړونه الوزي

که ته په شاخکو د باران کي نه يې

نو دا د قهرزلزلې د چاډي
دا د رنگونو قافلې د چاډي
دا بې حسابه آيينې د چاډي
دې آيينو کي نندارې د چاډي

که د شپړيني په تصوير کي نه يې
چا د فرهاد کلنگ ته زور ورکړي
که د مجنون افسانې نه جوړوې
چا د دښتونو پر مخ شور کرلی

که دي منصور ته خه ويلي نه وه
خنګه يې ستا په مخ کي ځان وليدی
ځکه يې چيغه د حق پورته کړله
چي آيينه کي يې يزدان وليدی

که ته په خپله په صنم کي نه يې
د کاڼو پښو ته سجدې څوک ورولي
که ستاله ګوتو بڼکلا نه راوري

داهنگامه د ميني خوك پاروي

ستا کرشمه ده له شهبازه سره
چي پر سیتار باندي لمبې بلوي
چي په رگونو کي سکروتي اوډي
چي ترانې يې لپوتتوب پاروي

ستا کرشمې په سور کي سوز راوړي
دا ستا آواز دی چي نغمه نغمه سي
د تاک په وينه کي ستا مينه گرځي
دا ستا مستي ده چي نشه نشه سي

نه د شپړيني نه ليلا حسن دی
دا ستا بنکلا ده چي جلوه جلوه سي
جنون له تادي زولني له تادي
ستا هنگامي دي چي پلمه پلمه سي

د تورو شپو تنگو حجرو امامان
ستا د قدرت ننداره خه پېژني
د تش کتاب د تورو کرنبو مين

ستاد جمال پلوشه شه پڙني

داپه زره تور رانده كانه وگري
ستاد ليدلو اور بـدلونه دي
ستاد محفل شمعي ته نه دي پيدا
ستا په لمبه د سوځېدلو نه دي

څوك دي په جوگ څوك دي په ذكر غواړي
څوك دي په اور څوك دي اوبو كي گوري
جانانه ماته هغه سترگي راکه
چي تاپه ټولو آيينو كي گوري
ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۵/۱

نابللی رویبار

شوڪ يې چي بيا مي ناڪرار زڙگي ته
د کلو هڙ زاره يادونه راوړې
بيا مي سيني ته داغزيواندي
بيا مي لېموت ته شوگيرونه راوړې
بيا دي سوهان کړل د پرهار زخمونه
په زخمي زړه کي مي ناسور وينبوي

له کومه راغلي دا د چاپته ده
زه نور له چا سره رویبار نه لرم
زه او جانان مي سره نه پېژنو
زه له قاصده سره کار نه لرم
ما خپل وزر پخپله وسوخواوه
نور له گلونو سره خار نه لرم
د خدای دپاره مایوازي پرېږده
د چار اتلو ته انتظار نه لرم
پرون چي هرڅه وه دروغ يې گڼه
مينه پردی سوله اغيار نه لرم
ما چي په وينو کي بخري ژړل

اوس مي له خپلو وينو اور واخيست
ما چي سگروتي په بنو خيرلې
له لپوتتوب خخه مي شور واخيست

چي په لحد کي مي مستي وينبول
له هغو چيغونه مي زور واخيست
زه د سراب له منډو ستړي يم
نور مي د سيند پر غاړه کور واخيست

ماله صياد سره خپلوي وکړل
ماته منظور دي د قفس خوبونه
ماله وزر سره دوستي وشلول
نور راته مه بنسپه ياغي خيالونه

پر هغه لاره چي راغلي يې څه
زړو يارانو ته سلام يوسه
دا خورنځوري شپې مي پرېږده راته
ورکي جونگري ته پيغام يوسه

چي دا بې واکه دانري لاسونه
د وخت څپو ته ټينگېدلای نه سي
داله ميدانه تښتېدلی سپاهي

د غشو سېل ته سپر کېدلای نه سي

ويرجينيا ۴/۱۷/۱۹۹۶

شينكى آسمانه

ما خودانه وييل شينكى آسمانه
چي بهد اور د پاسه اور راضي
زما د غيرت شمله به كينته گوري
زما هديرې ته به پيغور راضي

آسمانه ما خوداسي نه غوښتله
چي د بنارونو جنازې وژاړم
چي مي په كليو كي بلا لنگه سي
چي د خوانيو هديرې وژاړم

آسمانه ما خوداسي نه وييله
چي د كابل گرېوان ته اور توى كه
زما په جونگره كي بلا وكره
زما په لستونې كي بنامار لوى كه

آسمانه ما ستاد خوانى په طمع
دلته رنگين رنگين خوبونه ليدل

ماد ازله بېخبره کوچي
د ورک يوسفه تعبيرونه غوښتل

ما ويل زه به ستا بنايستي سيني ته
د خپله نظمه امپلونه جوړ کړم
ستاله نسيم سره به الوزمه
ستا پسرلي ته به شعرونه جوړ کړم

ما ويل زه به ستا د شپې په زړه کي
د سبباوون ترانې وپاڅوم
ما ويل زه به ټول نغمه نغمه سم
ستا دهستي شهباز به ونڅوم
ما ويل زه به د سپېدو پراوړو
ستا د زهرې پلوشې وتخنوم

آسمانه اوس خواهر يمن د قهر
راغځولي دي خيرون لاسونه
يا مروردی له تعبيره قسمت
يا بېگانه وه لېوني خيالونه

زماله زخمي کابله ويني څاڅي
کوڅو اخیستي دي ماشوم زخمونه

زماله انگړه جنازې درپاڅي
مه نيسه چيغو ته كانه غوږونه
آسمانه واخله ككړۍ درغلي
د ځوانيمرگوزرو تاوده رگونه

ما چي ميوند ميوند نارې وهلي
مايي په غېږه كي گلونه غوښتل
ما چي هلمند ته ترانې ليكلي
مايي پر غاړه اتڼونه غوښتل
ما چي خيبر ته حماسې ويلي
مايي لمن كي اولسونه غوښتل
ما چي پېچومي د پامير ستايله
مايي كمرونو كي لعلونه غوښتل

ما چي تانگونه په سوكونو وهل
هغه مي خړ وطن سمسور غوښتي
ما چي سگروتي په غاښو چيچلي
ما مي سړو وينو ته اور غوښتي
ما چي گوليو ته سينه سپرول
ما د ابا ساتلي كور غوښتي
ما د حيا پرده كي پټي غوښتي

چي مي پېغلو تېي د کابل ستايلې
مايې سرو نه تر عزت جارول
چي بي عزتورا سرتوري کړلې

بس که آسمانه نوريې مه زنگوه
د اهریمن د اولادونو زانگو
په نوراني غېږ کي دي مه لويوه
دا تور بدرنگه دا زامن د تيارو

نورد منبر شو کوته مه خپژوه
د ریاکارو زاهدانو تپولی
نورد عصمت کوخو ته مه وروله
د نامحرمو دلانغو غدی
نور پیر کمبله راته مه رغوه
دا د مرگي د چيغو ډکه شپېلی

چي په رگونو کي ساه وچلوي
دې سپرو وینو ته مي اور ورکه
چي د کڼو غوږونه وپاخوي
آسمانه چيغو ته مي زور ورکه

شيش محل

خومره خوږې وې برابري د نيمې شپې خبري
چي د خيالونو مو ماڼۍ او بنگلې جوړي کړې
د خوب او خيال د جنتونو شيش محل ته تللو
تا هرڅه زما د پاره غوښتل پکښي
ما هرڅه ستا د پاره و غوښتله
زه ستا د پاره شه نشاه د جهان
ته زما د پاره ملکه د حسن
او زما د خوښي په بنايستو ارغواني جامو کي
له سرترونو که په زبور په مرغلرو پټه
او د الماسو غاړگۍ دي سترگکونه وهل
داسي خو زه او ته سل گونه ځلي
د دې خيالونو شيش محل ته تللي
او په پرديو خزانو کي مو خوبونه کړي
خو تا په ويښه يا په خوب کي کله
د بېلتانه خيالونه هم ليدلي؟
داسي يې وگڼه چي نور دا ستا په ژوند کي نه يم

او کړی ورځ دي لکه سیوری در سره نه یمه
ته دا بد رنگه دا بې خونده دا یوازي ورځي
دا اوږدې شپې د تنهایی کلونه څنگه گالي؟
چا ته د شپې رنگین خوبونه وینې؟
څوک به دي وړي د ورځي سل نازونه؟
چا ته به سترگي توروې
چا ته به ځان جوړوې؟
څوک به دي بولي ملکه د حسن؟
د دې محله څخه ليري د میاشتنو په مزله
سل گونه غرونه لوی سیندونه او رودونه تر منځ
زموږ د ابا زموږ د نیکونو پرتا توبی باندي
زموږ د غیرت زموږ د عصمت پر کهول
زموږ د کابل په اوږدو تورو شپو کي
د لېونیو قاتلانو د گوليو باران
داسي زرگونه شیش محل او جنتونه وران کړل
او د بنایست ملکې
دا ستا په شاني بنایستې مېرمني
چېرته د حسن په بازار کي گرځي
نازکو شونډو یې پتري نیولي
ځي په اغیارو کي نازونه پلوري
د شیش محل خوبونه نه سي لیدای

سپين و پسته

کله مي زړه ته سي راتيري پخوانۍ خبري
سترگو ته راسي د خوانۍ خبري
د ژوند په تورو، په تيارو کونجو کي
د اميدونو شمعي ولگيري
د زمانې له اغزو ډکي کوخې
گلونه و سپري لاله لاله سي
د پسرلي د نسيم
له جنتي، له زرغونو، له بنايستو گوتونه
دانه دانه زلمۍ نغمې توييري
او د بڼو پر څوکو
راته ورپنمين زرین خيالونه ناخي
وايم وزر و کمه والوزمه
وايمه گورد خيام ولړزوم
له هره رڼه نشې وپاخوم
وايم سیتار سم له هرتاره سره
د ترانو سپلونه و غلوم
چي يو ناخپه د خيالونو لړۍ

لکه پرېشان خوبونه و تور پېري
د آيينې مخي ته ودرېږم
پر خپلو سپينو وېنستولاس تېروم
ژبه کي زور د گړېدلو نه وي
پښو کي مي واک د نڅېدلو نه وي
سینه کي اوږد مستېدلو نه وي
له دوو لېمو اوښکي راوڅخېږي
او د خيالونو ځولۍ ورغروي

واشنگټن ډي سي ۶/۴/۱۹۹۵

زنداني ببل

دي پراخ جهان کي تاته نصيب سول
په پنجره کي بند وزرونه
دلته به پايې دلته به اوسې
دلته به تپر کړې اوږده کلونه
په دې قفس کي تاته ليکلي
د ژوندون ورځي باقي عمرونه

ته هم پوهېږې چې ستا وزري
خدای پيدا کړي و الوتو ته
پورته آسمان دی لويه فضا ده
ته جگېداى سي هسکو درو ته
خالق درکړي پاي نازکي
پرسرو غوتيو و کښنستو ته

ته هم پوهېږې چې ستا آواز کي
سورونه خوځي نغمې غوړېږي
پکښي سيتار دی پکښي رباب دی
رنگ د سازونو پکښي بهېږي

ستاله کو گلله ترانې پاڅي
ستاله خو لگيه سندرې زېږي
ستا په منگولو غوتې نازېږي
ستاله مشوکي شبنم او بېږي

دومره مي پوه که چي داڅه سوز دی
ستا په نغمه کي ستا په آواز کي
زړه په کوگل کي راسره ژاړي
ورک سم له ځانه دا ستا په ساز کي
داڅه اسرار دی داڅه جادو دی
لږمي شریک کړه د زړه په راز کي

دا چي ته هر ځل نغمه نغمه سې
دا دي مستي ده که دي فرياد دی
داله زندانه په وينو ژاړي
که ترانې دي که دي زړه بناد دی
همدا نصیب دی ته په رضايې
که دا ستم دی ژوند دي برباد دی
ته زنداني يې زه مسافریم
دواړه له خپله سپله جلا يو
دواړه بې اوره بې لوگي سوځو

درد او ماتم ته دواړه تنه يايو
زما پردېسيو ژبه گونگي كره
زما په آواز كې وركي نارې دي
ستا په نغمه كې زگپړوي اسير دي
ستا فريادونه زموږ ترانې دي

راځه چې دواړه هسك ته روان سو
گرېوان كو څيري د قسمنو نو
راځه ازل كو د دوږخ زېڼي
لار كو بدلنه د قلمونو نو

راځه خطونه د تندي وړان كړو
نصيب پخپله خوښه روان كړو

ويرجينيا ۴/۱۶/۱۹۹۶

د تور تمونو بنار

مور د رڼا له کوره لپي د نور ډکي کرلې
لکه ماشوم پوځونه
د تاریکیو پر لور و خوځېدو
مور ته پلرونو کیسې کړي وې د تورو تیارو
د کوه قاف د جگو غرونو د ژورو درو
د ځناورو او دېوانو د لښکر د نارو
مور ته سپین بېرو نکل کړی و د شپو د سپرو
مور ته هونبیارو سترگورو خلکو
په سل په زر ځله دا وویله
چي که تیارو ته ځی ډېوې اخلي
د نور له کوره لپي نه ډکېږي
مور په لمنو مور په لپو کي رڼا واخیسته
پراوو، لسو او پر شلو لارو
څوک د مېږي او څوک د باد په قدم
د تور تمونو بنار ته و خوځېدو
او هلته ټولو لاري ورکي کرلې
کوم لاروي یو ځلي چیغه کرله
چي د تیارو شیطان ډېوې وژلې
د نور چینی یې ټولي وچي کرلې

د ستنېدو لاري يې و تړلې
تاسي پر کومه خوځئ
په دې تيارو کي به لاڅونه مخ په وړاند ورځئ
زه په تيارو کي اژدها وينمه
د ځناورو انګولا اورمه
زه پېريانان زه بنا ماران وينمه
اې د تور تم د کړلېچو ملګرو
دا زما آواز چاته رسېږي کنه
تاسي پر کومه خوځئ
خو سمدستي يوې ناولي زيندي
د لاروي ستوني کي ټولي چينغي وچي کړلې
د تور تمونو د بناړ
د هري تړي هر پېچومي سره
ړانده وگړي سره ولگېدل
دوست او د بنمن پکښي چانه پېژندل
د جنگ اورونه پکښي وتورېدل
بس يو په بل يې توډول تېغونه
بس يو په بل يې سپروله زرونه
بس يو د بل يې پرې کول سرونه
لاري کوڅې له مړو ډکي سولې
کندي درې له مړو ډکي سولې

خو لڀونيو چيغي پورته کڙلڀ
د تور تمونو مسافرو واورئ!
د تور تمونو مسافرو واورئ!
چيغي هغه گڙي خاموشي سولڀ
اوپه تور تم کي لارواني دي د وينو ويالڀ

ويرجينيا ۸/۱۵/۱۹۹۸

د سباوون په تمه

زه د زوی مړي سباوون په تمه
کرار کرار تپروم لاسونه
يو خوشبېي په انتظار تپري کړم
بيا په ورو ورو پورته کوم گامونه
مخکه آسمان راته دېوان بکار پري
تپه تياره مي ډاروي خيالونه
له ليري اورم د لپوه انگولا
د مرگي وهم تښتوي خوبونه

تپه تياره ده هولناکه شپه ده
لاس کړومه خه ليدلای نه سم
د ورکولو ماسافر لاروی
له وهمه گام پورته کولای نه سم
بوټي او کاني لېرمان اغزي دي
يوه شپه کرار بدلای نه سم
له کلي کوره له وگړو ليري
له ډاره چيغي هم وهلاي نه سم
په خيال کي گورم چي سبا راغلی
د شنه آسمان په غېږ کي لمر ختلی

پاس په هوا گړخي د زانو کتار
لاندي د ځمکي مخ ژر گل نیولی
د آسماني بلاله وهمه چينجی
د وني بېخ ته خوځي غلی غلی

نور په تياره کي مي له سترگو سره
د توري شپې شيطانان نه تېرېږي
خيالي ماران په لار کي نه دي پراته
سینه کي زړه له وهمه نه رپېږي
نور د دېوانو بنار کي نه اوسېږم
د چاله سترگو لمبې نه خوځېږي
ليري نيژدې له هري وني سره
د ځناورو سترگي نه ځلېږي
وايم خپلوانو ته مي چيغي کړمه
چي شپه سبا سوه نور دي نه وېرېږي

خو يو ناڅاپه له نيژدې اورمه
د يو څو غټو ځناورو غړو مې
په تاريخه کي له يو ځايه راځي
د کوم زخمي غوندي وگړي زگېروي
ساره بادونه راته کړېږي راوړي

د مار چيچلو په شان سوی وی وی

شپه لاتیاره ده نوره هم پاته ده
د دې تیارو لمنه نه ټولېږي
د سبا وون امید مې پاته نه دی
که شپه تېرېږي پرمانه تېرېږي
هغه ده راغله د لبوانو ټولۍ
اوس به مې غوښو باندي وپرسېږي

نور بېهوده نارې وهلای نه سم
په کرږو ستونی څیرو لای نه سم
د مرگي خوله کي د سبا په وعدو
ځان تېر ایستلای غولولای نه سم

پټه مينه

د غم شپېلۍ به راته نه رغوي
ما به په خپلو اوبنګو نه اوبوي
زما د سينې له قفسچې څخه به
د پټې مينې مشال نه تښتوي

ولي مي بيا د پټو سترګو څخه
يو په يو تښتوي خواږه خوبونه
ولي مي بيا د زړه آرام لوتوي
راته راوړې د چا پردي خيالونه

ما د يوې ځوانۍ اخیستار لرو
د يوې مينې نذرانه مي کړله
ما په تندي کي تصويرونه مات کړل
چي څه بتان وه بېګانه مي کړله

زه که تندي کي خپل تقدير سوځوم
دا پر قولونو پښېماني خونه ده
زه چي خيرات خيرات نارې وهمه
نود ځوانيو ارزاني خونه ده

هغه لمبه چي د خان ونه گڼې
چي ما د زړه په تل کي وسوځول
پر هغې شمعي بدگو مانه نه سې
چي ستا په لاره کي مي ولگول

چي ته په خپل حسن مغروره نه سې
تا ته مي اوبنکي در لېږلي نه دي
د زړه په وينو مي رنگين خطونه
ستا پر کوڅه در استولي نه دي

ما چي ځنځير د اوبنکو و توراوه
دې خپل جنون لره مي زور غوښتی
چي ستا تصوير ته مي په ځير کتله
خپلو بشرو ته مي اور غوښتی

هغه به زما نظمو نه خپل و بولي
چي پر لنډۍ زنه خالونه وهي
چي يې پر جگو سپينو غاړو باندي
گڼي زلمۍ زلفي ټالونه وهي

هغه به زما په چيغونه مړېږي
له شوگيريو به مي ميني غواړي
زړه به يې زما له درده نه سرېږي
هغه به زما له سترگو ويني غواړي

خوزه پوهېږم چي به گورته يوسم
داله جانانه سره پته مينه
داد بتانوپه سجدو تومتي
دانا فرمانه داسرکښه وينه

ويرجينيا ۱۹۹۴/۴/۵

آيينه

زه نور د مستي حواني چيغه نه يم
چي په قاه قاه مي كنهوله د رقيب غوربونه
نور دي كوڅو كي نڅېدلای نه سم
نور مي جنون زولنې نه مستوي
نور مي آواز خوبونه نه تخنوي
او نه مي تږې جل وهلې سينه
ستا د خيالونو په كوثر او بيري
اوس كه در خم نوته مي نه پېژنې
اوس په كوڅه كي دي زما پلونه بېگانه بنكاريري
زه بوډا سوي يم
زما په آواز كي زگېروي حاله كړې
نور مي سندرې ستا د ناز خوبونه نه وينوي
لاس مي رباب ته نه ځي
نغمه مي گوتو كي بې سوره سي
كږه وږه سي
شهباز خوله خوله سي
زما له لاسونو هنر كږه كړې
زما له قلمه بنكلا كوچ كړي دي

چي ستاد بنڪلي مخ تصوير جو ڀروم
تندي کي راسي ٻي حسابو گونجي
شونڊي ٻي واڪه سي راو ڇڙڀري
اوبنڪي راتوي سي تصوير وڙڙڀري
زه د کلود سودا ٻي په رسم
پر آئينه ٽيڀروم لاسونه

ويرجينيا ۱۹۹۴/۲۸/۲

بي رنگه مستي

زما دوست، محمد ابراهيم عطايي، يو وخت له كابله ليك راته
لېږلې و، او د تېرو خوږو خاطر و د يادولو تر څنگه يې د نوو
ناخوالو يادونه هم كړې وه. څو ورځي وروسته مي يو ليك، د
دغه منظوم جواب سره، ورواستاوه.

ولي را استوي تصوير د پرون
رايادوي مي د كلو خبري
دا زما د وړانو هدير و عكسونه
د سوځېدلو كندوالو خبري

زما له بي وزلو او بنكو څه جوړوي
زړه كي مي ولي توروې زخمونه
څله را باسي دا بي سوره چيغي
زما د قلم ستوني كي وچ نظمونه

ته كه زخمي يې زخمي سوي به يې
ماته دي څله پرهاړونه ژاري
زه په نظر لكه چي روغ درځمه
چي راته سرې سترگي رودونه ژاري
زما په رگونو كي ساه وچه سوله

زما د مستی پر نغمه زنگ پرپووت
زما د خیالونو وزرور ژپدی
زما له ژوندیو وینو رنگ پرپووت

زما په لاسونو کي سورونه ژاري
زما د هنرگوتو کي زور نسته
زما پر آواز باندي مرگی مېلمه دی
د ژوند په ساندو کي مي اور نسته

که د زړه مراندي مي نغمه نغمه سي
په دې کڼو يې اور پدلای نه سم
زه د بې دردو د محفل تومتي
له پرهارو نو ژر پدلای نه سم

چاته يې توی کړم دا پردېسي او بنکي
دلته يې سترگي د ليدلو نسته
چاته به ووایم رنگين خوبونه
دلته يوسف د اور پدلای نسته

زه دریا پر بازار ژوند کومه
دلته آهونه په پیسو خرڅېري

د دې بې پتو سوداگرو حساب
زما د نرخونو سره نه جوړېږي

راسه غني غوندي ځان و غولوو
د سرو لالونو خزانې وستايو
د هسکو غرونو په درو کي چپرته
د خپلو تورو نښانې ووايو

راسه چي کرکي د ميوند پورته کړو
يو څو ناسازه افسانې وليکو
بيرته ويده کو دا ژوندي خيالونه
هېرو قبرو ته ترانې وليکو

په شنو پيالو کي به سره می وچښو
د حميد قبرته به بنگ ورکو
څه چي بې رنگه مستي و تخنوو
راسه د خپلو وينو رنگ ورکو

راځه په سرو سترگو نغمه نغمه سو
کوم لپوني رباب ته شرنگ ورکو
راځه چي اوبسکو ته اتن وښيو

راخه د مرگ په لاس کي چنگ وړکو
راخه چي ساندي سره ونشو و
اوبنکي په سترگو کي زيندي کم درته
خو د زانوانو سيوري وسو خو و
خو ژپي پاني دي ژوندي کم درته

راسه ناټک وکو د ژونده سره
راسه چي نوي کو دا خپل مخونه
زړونه خالي کوله زړو خبرو
راسه چي وسو خو زاړه يادونه

پر خپل شهباز نوي نغمې وکرو
خاورو ته وسپارو شناخته سورونه
له سره وزېږوو نوي کيسې
له سره وليکو تازه نکلونه

کشکي له خانه بېگانه سو سره
بيا به نه اوبنکي نه به ويني ژاړو
نه به دنن له بد رنگي کيله وي
نه به زړې رنگيني ميني ژاړو

ويرجينيا ۱۹۹۴ / ۲۸ / ۱۲

بېگانه نسيم

زه هر سهار چي د نسيم مخي ته
د لېونو په شاني خيري گرېوان
په سرتور سر په لڅو پنبو وروزم
او ترې پوښتم د ورک اشنا حالونه
هغه په بېړه بېړه
گلونه و سپري اغزي وکري
او د بلبلو له چغاره سره
په نازولو په پستو پايپو
په نا اشنا لوري نغمه رهي کړي
ما ته احوال د اشنا نه راکوي
ما کي الهام د نظم نه پاڅوي
زما په رگو کي ويني نه وينوي
دا د اشنا پر کلي نه تېرېږي
دا نسيم زما په ژبه نه پوهېږي
ده سره نسته د يارانو د بنارونو کيسې
ده سره نسته د پرېسو هدير و خبري
ده سره نسته د شپونکيو د شپيليو آواز
د ده له څنگه د جانان د کوڅې بوی نه راځي

زه به هم نه وروزم
زه به هم نور دده په گونگه او پنده لاره کي
د انتظار او د امید سترگي ونه گنډمه

ويرجينيا

۳/۱/۱۹۹۴

تصوير

سره د ژمي شپه ده زه ستاله يادونو سره
لکه ماشوم په وړانگو لوبي کوم
ستا د تصوير مخي ته ودرېزم
او دا يوه لحظه دي خپله کمه
هلته سينه کي غولېدلی زړگي و خوځېږي
او پردی ميني ته ټوپونه وهي
تصوير ژوندی سي سترگي و رپوي
پر شونډو بيا گرځي زاړه قولونه
بيا د سبا د لمر ختوپه طمع
شپه تر سهاره شمعي ولگېږي سترگي سوځي
خو يو ناخاپه د تصوير له سترگو
د ژوند او ميني رڼا و تښتي
قولونه مړه سي
زه او تصوير پاته سو
او زړه هم نه وهي زاړه ټوپونه
دواړه لاسونه لېوني لاسونه
بې ارادې د تصوير خواته ځغلي
تصوير څيري او ژمنی سکروټي
لمبه لمبه کي د کلو خيالونه

لايې لمبه په سترگو وينمه خاموشه نه ده
لا د تصوير بې نوره سترگي زما پر لور کږې دي
چي په سينه کي مي د زړه په تل کي
ستاله تصويره سره مينه نوي اور بلوي
او په رگونو مي بخري گله سي
نور دي تصوير ته هم کتلاي نه سم
يوه لحظه دي خپلولاي نه سم
يوه لحظه زړه غولولاي نه سم
او دا د ژوند سره ملگري لمبې
دا په رگونو کي ژوندي بخري
دا د تيارو دا درنا ملگري
ستا د خيالونو له محله سره
په تصويرونو رو بيارې نه کوي

۱۲/۳/۱۹۹۲

شپيلي

زه چي زلمي و مه كلونه مخڪي
ما د ڊي غرونو په لمنو کي شپيلي ږغول
يو څه ځواني وه، څه مستي وه، څه موسم د گلو
څه شنهارد مرغلينو او بو
او د چنچنو شور ماشور کي به د زرکو آواز
د هسکو غرونو دري ډکي کړلې
د پسرلي وريځو به
د نسترن څينو کي
گډي گډي گلو نه و شيندله
ما به شپيلي ږغول
او هري تيزي، هر گل بوټي، هري زرکي به مي
نغمه راغبرگه کړله
وينو به اور واخيست گامونو ته به زور ورغي
او د شپيلي آواز به غونډي دري وڅپرلې
کلونه او وبتل عمرو نه تېر سول
او يوه ورځ د بېگانه و په حجره کي چپرته
يوه زاړه يو تک تور يوه غريب ربابي
زما د اشنا غرونو کيسې کولې
يوه بوډا په ساندو ساندو ژرل

يو خو زلميو ورته هېنس كتله
له ربابي سره شهباز ژړله
او زما د غرونو غم لړلې كيسه نه ختمېده
هغه كيسې د تباھيو سوځېدلو كړلې
هغه كيسې د چنچنيو د وژلو كړلې
هغه سندري د باروتو او لمبو ويلې
هغه ژړل هغه سلگۍ وهلې
او پرتور مخ يې له بې واكو له بې نوره سترگو
لړۍ د اوبنكو گډېوانه ته تلله
هغه ژړل هغه سلگۍ وهلې
او كيسه نه ختمېده
هغه ويل د هغه غره لمن كې
نه چنچنۍ سته نه د زركو آواز، د چا شپېليو كې نغمې وينوي
كه نسيم الوزي ايرې اورو
پر سوځېدلو ونو
او د قبرونو پر كږو جنډيو
په نس ماږه او پېسېدلي كارغان
د چنچنيو او د زركو پر ځاى
د هر آواز سره واخ واخ پورته كړي

واشنگټن ۱۲/۱۴/۱۹۹۵

د توپان شپه

ما د ساحل له غيږي و خوځوئ
زه په دې توره هولناکه شپه کي
په دې تورتم کي د سپليو او خپو پراوږو
د دې وحشي سمندر غيږ ته ورځم
چي د درياب ساړه تياره کوگل کي
يوه بېړۍ له انسانانو ډکه
ياغي موجونو او خپو کي گيرده
زه يې د زړه په غوږو
دلته له ليري څخه
د ماشومانو او بې وسو تر هېدلو بنځو
چيغي نارې او غلبلي اورمه
زه د بې وزلي مورد څنگه سره
يوه ماشومه وينم
لکه ويشتلې وار خطا کوتره
چي سر تر پايه رېږدي
او د برېښنا له پرکه و وېرېږي
د تر هېدلي مور تر شا پټېږي
او توري وريځي، توره شپه او دا بېرحمه آسمان

د بې پناه بېړۍ په جنگ وتلي
آسمان غرو مېبېړي لکه وږی هیتناکه زمري
او د ژليو او سيلۍ د زوره
د سمندر له سينې و خوځېږي
لکه د غره په شاني لويي څپې
د بېړۍ والو و او پلا پورته سي
د بې اسرې خلکو غوغا پورته سي
زه به ورځم
هرو مرو به ورځم
او دا د مرگ څپې په سترگو وينم
زه دا بېړۍ چپرتنه ژغورلای نه سم
هغه ماشومه خلاصولای نه سم
د دې څپو لامبو وهلاى نه سم
خوزه ورځم
هرو مرو به ورځم
غواړم كيسه د قهرېدلي آسمان
د هیتناکه خرو بنېدلي توپان
د څپو غېږ کي د بې وزلي انسان
درته را ورسوم
اې د ساحل او د محل وگړو
له جنتي سکونه مستو لېونو ملگرو

اې له سيليو له توپانه بې خبرو خلکو
دا زما چيغي د رسپېرې کنه
د خدای د پاره لږ څه رحم وکړئ
په دې بېرې، کي مو خپلوان ډوبېرې
رقيبانه دي قريبان ډوبېرې
او که توپان کرارولای نه سئ
که دا بېرې، را خلاصولای نه سئ
نو په قاه قاه ورته خندېرې خو مه
نو پر ساحل ورته نڅپېرې خو مه

ويرجينيا ۱۹۹۴/۲۸/۱۲

د جانان تصوير

ما ته مي سل ځله روښار ويلي
چي هغه ستا د شاپيريوارم
اوس د دېوانو پيريانو شيطانانو كور دى
اوس يې ډېوې د توري شپې بلاوي نه تښتوي
اوس د رباب او د شهباز له جنگه
اوس د مستانو د پيالو له بنگه
اوس د جامونو او پيالو له كړنگه
نازكو پښو كي د پايزب له شرنګه
د شپې له سترگو تياري نه ټولېږي
او هغه ستا د جانان ټولي كوڅې
چي تايې خاورو ته سجدې وروړلې
چي هري تيږي ستا له تږو قدمونو سره
د ازلي پيوند خپلوي درلوده
د غمازانو د پيرو ډكي دي
لاري يې ټولي له اغزو ډكي دي
او هغه ستا د شعراو نظم خالق
ستا د غزل ستا د خوبونو او خيالونو جانان
چي تايې خپلي بې هنره گوتي
د تصويرونو په ايستو وچي كړې

چي تايي پنبو کي د عوانی ورعي دانه دانه کړې
ستا په نامه لېونی نه پېژني
ستا له نغمو سره خپلوي نه لري
ستا د غزل په ژبه نه پوهېږي
رنگ يې بدل زړه يې بدل مينه پردی غوندي ده
او تش يو نوم ستا د جانان پاته دی
ما د روښان خبري وژپروي
دانه دانه او بنکي راوڅخوم
د آيينې مخي ته ودرېږم
په هره او بنکه کي تصوير وينمه
د خپل جانان او د جانان د کوڅې
دا او بنکي زما دي دا تصوير مي خپل دی
وصل خوښي بېلتون او وير مي خپل دی

۹/۶/۱۹۹۶

د رڼا خاڅکي

دا شعر د برطانيې د شهزادګۍ (ډيانا)
د مرګ په شپه ليکل سوی دی.

د خدای له بنګلو هنر مندو ګوتو
د تيارې غېر ته رڼا وڅڅېده
د توري شپې پر کرغېر نه لمن
د عرش د ستوري بنګلا وځلېده
تور د شيطان لښکريې و تور اوه
د فرشتو صفونه و خو څېده
خو ما بنامونه د ابليس پر ګوتو
د رسوا شمعي لمبه و سو څېده
د بد رنگيود د پوانو پر بنار
د شاپېری پلوشه و غور څېده
د غم په خونه کي نغمه نغمه سوه
او بنګه له نيمې لاري و ګر څېده
د چارنځوري شپې يې و پوښتلي
پر هېرو شونډو مستي و مسېده
خدای ته په کار سوله د حسن ځولي
د فرشتو له کوره تللي غوتي

د آدم لور او د حوانا وکی
د جتنو نورا وتلې شهي
نوري دي نه ږدي پراغز نه مخکه
له نوره جوړي سپيني سپيني پاي

بس يوه شپه توره تياره خپره سوه
د عزرا ييل لاسونه ونبور بده
د خدای له گوتو خچېدلې رها
په تور توپان کي يو حل و حلېده
ولي تياره سوه شمع خه سوه خه سوه
له بنار او کلي چيغه وپاچېده

د تور تمونو له کونجونو خخه
د تور تمونو له له غارونو خخه
د هبتنا که سمندر له خپو
د پيريانو له ځنگلونو خخه
د شيطانانو آوازونه راخي
برغ د سورنا او د ډولونو راخي
له هر آوازه يې راخي دا وينا
وايي ژوندي دي وي تياره پر دنيا
دا د شيطان په قواله ده مخکه

داد دېوانو ميراثه له پخوا
دې د ابلېس په کور کې نه چلېږي
د خدای له گوتو وڅڅېدلې رڼا

ويرجينيا ۹/۴/۱۹۹۷

د هستي مستي

پرپرېدئ پرپرېدئ زما لاسونه زه اورونه په لږمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه د ورځ ځانته كرمه
زه د خضر چينه سوځم نړوم د كوثر غاړي
زه له مړه ژوندونه مور يم ما ژوندي لحدور غواړي
زه د مست گرداب په غږ كې لا موجوده ويښومه
زه په ستوني د بنا مار كې مرگ له خوبه پاڅومه
زه په زړه د جهنم كې انگارونه لټومه
اهريمن را پارومه لايي ځانته قهرومه
پرپرېدئ پرپرېدئ زما لاسونه زه اورونه په لږمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه د ورځ ځانته كرمه
پرپرېدئ روڼي دا تيارې كو پرپرېدئ پي كو دا مزلونه
ټول په گډه سره لمبه سو او روښان كورباتونه
راځئ لنډي كړو دا لاري ور هوار كو كړلېچونه
د ژوندون دپاره و مرو شو ژوندي كړو لحدونه
په دې هېرو خرابو كې د هستي مستي آغاز كړو
دا د مرگ شېلې رڼا كو پكښي كو ك د ژوندون ساز كو
زه شاعر يم د دې مېني زه سكوت ورماتومه
زه هاتف د ژوندي چيغي زه دا مړي ويښومه

اگست ۱۹۷۹ كابل خيرخانه مېنه

معصومي

چپرته د مني مازيگر د سمندر پر غاړه
يو ازي زه او ته وای
او ننداره مو د موجونو کړلای
لمرد رخصت په وخت کي
د سمندر پر لمن تخم د طلا شيندلای
او خو شپې وروسته د شپي اژدها
د سمندر له غېږي وړلای طلايي خمونه
وړو او لويو څپو
د ساحل غېږي ته په منډو منډو
را رسولای د درياب له توپاني کوهله
د هېتنا که تلاطم خبري
او دلته تا د يوې گاري تر څنگ
له خپله ځانه بې خبره غوندي
ورېبميني خونې وای سپارلي بازيگر نسيم ته
تا د موجونو ننداره کولای
او ما دي غېږه کي کتاب ويلای
نه د امام، نه د خيام، نه د رستم پهلوان
نه د نشي، نه د خمار، نه د مستيو داستان

نه د بلبلي، نه د شمعي او بورا خبري
کتاب د خپلو لېونو خوبونو
پر ورکولارو د خيالي گامونو
مياشتي کلونه پخوا
ما دغه غېږه کي خوبونه کول
او د خوانۍ نشه کي
راڅخه ورک و ستا د سترگو خمار
زما معصومي زما بنايستي معصومي
کشکي چي ستا بهار ته نه راتلای
د زمانې د خزانو سيلۍ
کشکي چي ستا پسرلي نه ليدلای
ژري گلونه او زهيري غوټۍ
کشکي چي تل دي پر سرو شونډو باندي
د ميني مسته نغمه گرځېدلای
کشکي چي تل دي په توده سينه کي
زما د خيالونو پانوس بل ساتلای
او ستا د وينو شپوله و همه څخه
د زمانې داړه مار نه لوتلای
زما د خوانۍ د شپبو دنگه مانيۍ

ويرجينيا (امريکا) ۱۹۹۳-۵-۱۰

پریشان خوبونه

زه چي دا ټوله سره شپه ستا پر مړوند بیده وم
او ستا په سپینه پسته غږه کي مي
په او بنتو را او بنتلو خولې ستري کرلې
ته و امین و د ازل د ورځي
لکه د میني جل و هلي تږي
د یوه بل په غږه نه او بیدو
او چي سهار د لمر زرينو وړانگو
د شپې پر سترگو باڼو وړپاوه
او د گلونو له گډیه شبنم کډه و کړه
نه ستا په غږه کي زه او بنتلم
نه زما له غږي ستا آواز خوځېدی
د پردېسي کټ مي اغزی اغزی سو
خیال مي زخمي زخمي سو
شپه له خوبونو سره والوتله
او بیا د تل په شان یوازي سومه
بیا هغه زه هغه زاړه هغه اغزن خیالونه
هغه اوږده هغه ناکام هغه خیرن چرتونه
هغه ترخه د کاشکي کاشکي ناپایانه لړۍ
هغه د عمر په محبس کي زنداني آهونه

ویار

خومره شپړیني دي د جنگ د میدانونو کیسې
خومره آسان دي د شاباس او آفرین پرغونه
خومره خوږې دي د مېړونو د مردۍ خبري
د اتلانود سرونو د بازار نکلونه
خه پر غوږونو بڼې لگېږي پخوانۍ سندرې
د مستو پېغلو په اتن کې د زمرو نومونه
په خه غرور د شهیدانو تر مزاره ورځي
د بڼایستو نجونو ټولۍ گېډۍ گېډۍ گلونه

خو چا پوښتنه له شهیده د زخمونو کرې؟
چاله اتل سره خواله د پرهارونو کرې؟
چایې د مرگ پر پوله سترگو ته یو ځل کتلي؟
چایې په سترگو کې کیسه د ارمانو لیدلې؟
چا د شهید د بوري مور سوی کوگل کتلی؟
چا د بڼایستې سرتوري کونډي وران اوربل کتلی؟
چا په سینه کې د مرگي د گولۍ زور لیدلې؟
چا د زرگونو ارمانو سوځلی کور کتلی؟
چي زولنو او ځنځیرونو ته نظمونه لیکي
هغه شاعر د سیاه چالونو سرې شپې لیدلې؟

د لږمانو په کاله کي يې خوبونه کړي؟
وچو هډو يې د نښونو سلسلې څکلي؟

د هونښيارانو دا يوه خبر مي نه هېرېږي
"مخکه هغه سوخي چي اور ورباندي ولگېږي"

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۷/۱۲

تياره تصوير

ته چي په نيمه شپه کي غلې غلې
زما د خيالونو تر جنته راځي
او زموږ لوي تازه تازه گلونه
د پنبو آواز دي نه وي
خوله تصويره دي تيارې را اوري
زما د زړگي دپاره خپله سينه
تنگه سي، توره سي، اغزي اغزي سي
په رپر د بدلولو لاسو
مورم بې واکه، تر هېدلي، خوبولي سترگي
ستونۍ مي ډک سي
وايم چيغې کړم گرېوان و شلوم
په خيال کي وينمه تصوير د جانان
چي له سرو شونډو يې څک څک راځي کوټلي ويني
زه لېونۍ خو نه يم
که نه دا څوک يې چي دي نه پېژنم
او ته مي هره شېبه
د تنهائي رنگين رنگين خيالونه
د مرگ او ويري په چيغو و توروې

مورته

ستاله قسمت سره د ميني پت ځنځير ترلی
موري له تا سره د ويښو شپو تصوير ترلی
ستاله انځور سره ملگري دي رنځور کلونه
ستا د ژوندون له هري شپې سره شوگير ترلی
هسي دي نه کړل جنتونه ترپښو لاندي خالق
ستاله رضا سره د هر بنده تقدير ترلی

راته ياد يږي دي رنځوري خوبولي سترگي
شپه تر سهاره دي په جار او په قربان غوښتمه
راته ياد يږي نيمي شپې د الاهو سندري
چي زمزمه به دي کوله زه دي ځوان غوښتمه
تا په سيالانو په همزولو کي سرلوری غوښتم
تاله خالقه لکه ستوری پر آسمان غوښتمه
چي دي زانگو کي زما تندي او زما فالونه کتل
پر هر ميدان دي بريالی او قهرمان غوښتمه
تامي په لاس کي د احمد او محمود توره ليده
يو ځل دي بيا پر پاني پت او اصفهان غوښتمه
تامي د پېغلو په سندرو کي کيسې غوښتلې

مگر له توري د ظالم دي په امان غوښتمه
زما له سايبې دي د مرميو سيوري ليري غوښتی
ژوندی دي غوښتم د پلو دي نگهبان غوښتمه
موري پوهېږم چي پر سره کفن دي نه وم پېرزو
مگر ټولۍ کي د غازيانو دي روان غوښتمه

تا وې چي زما د زوی د توري له هيبته خخه
د خلکو زړونه په لږزه سي له کټونو پرپوزي
تا وې چي زوی مي لکه باز پر لور و څو کوگرځي
چي له حملو يې کرگسان له گڼگونو پرپوزي
سي يې له ډاره د غلیم په زړه کي ويني وچي
له خرڅبنو يې د چا توري له لاسونو پرپوزي

زه نه د جنگ نه د ميدان سوم نه د تورو سومه
لکه شاعر هديرې ژاړم جنازې ژاړمه
په خوب او خيال کي مي کوثر کوثر و وطن گورمه
پر دېسو گوتو کي سپېرې تشي پيالې ژاړمه
د عزيزانو کلي ووتې له بناره خخه
د بې وطنو توري ورځي سرې شپې ژاړمه
په ورکولارو تورو شپو کي بې منزله کلي
دا بې جرسه بې سالاره قافلې ژاړمه

دلته په غېږ کي د ساحل د سودايي په رسم
په توپانونو کي بېړۍ وينم څپې ژاړمه
د خيال پر کور مي د مرميو بارانونه اوري
موري کابل مي اوراخيستی دی لمبې ژاړمه

موري د تورو ميدانونو ته ورتلای نه سم
د فرشتو په شاني ميندي ژړولای نه سم
زه د بازانوله خالی څخه راغلی نه يم
مرگ د کوترو په سپلونو گډولای نه سم
ما ستا په غېږه کي يوازي مينه وڅکله
اوس مي په وينو کي غضب راوينولای نه سم
تارته زر ځله کيسې د عرش د خداي کړي دي
ياغي تندي مي بل څښتن ته لگولای نه سم
تامي په وينه کي د ميني ډپوې بلي کړلې
د چا د شپو بلي ډپوې خاموشولای نه سم
ترڅو مي ستاد الاهو زمزمه غوږ کي گڅي
د چاپه شونډو د لرونغمه وژلای نه سم
زه دي د شنو جلگو شپيليو لره و روزلم
ملامت نه يم که نن اورته گډ بدلای نه سم

که د غلیم په وینو سره توره می رانه ورله
موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
که می د بنمن ته جتنونه سره تبي نه کرله
د خپل بابا په هدیره کي لمبې نه کرمه
که پر د بنمن باندي می میندي بوري کړي نه دي
په خپلو کلیو کي د ساندو تخم نه شیندمه
که د دوی کونډي می په وینو ژرولي نه دي
د خپلو کونډو پر پورني یرغل نه ورورمه

که د ناموس د غلیم خویندي می سرتوري نه کړې
پر غلیمانو می د خویندو ستر نه پلورمه
که پاکه خاوره می په سرو وینو رنگینه نه کړه
خپله کعبه د عرش د خدای د بنمن ته نه سپارمه

که می له وینو سره غاټول راټو کېدلي نه دي
د خپل ټاټوبي پر گلخانگو مرمی نه اوډمه
که می سینه په سرو گولیو غلبل کړې نه ده
ستا نازولي په ژوندوني گورت ته نه لېږمه

که خپل مورچل مي په سرووینو لمبولی نه دی
ستا د پلود د بنمنانو سنگر نه ساتمه

خم چي شنوا کړم د کړدیدیو د کهنو غوږونه
لامی په وینو کي بخري سته لا اور پاته دی
راپاڅوم له درانه خوبه دا ویده وگړي
چي په سینه کي دیوې غلبلې زور پاته دی
موري ایمان مي راته وایي چي سبا مي خپل دی
چي یې په غرو کي یو افغان پاته یو کور پاته دی

ویرجینیا ۵/۷/۱۹۹۸ د مورد ورځي په مناسبت

غزلي او سندري

يو ته نه يې پر هر چا مي شک پيدا سو
پر دنيا او مافيهامي شک پيدا سو
غل خو نه يې چي په نيمه شپه کي راغلي
د جانان خياله پرتا مي شک پيدا سو
کري شپه شمع بلېرې پتن گرځي
پر لمبه او پر بورا مي شک پيدا سو
هر کلنگ سو د فرهاد په نامه پورته
پر مجنون او پر ليلا مي شک پيدا سو
د جلاد پر بانو او بنکه را بنکاره سوه
پرازل او انتها مي شک پيدا سو
د ابليس پر گوتو ستري تسپې اوړي
پر قسمت او پر قضا مي شک پيدا سو
شيخ په لوريره د حق نارې وهلي
د منصور پر مدعا مي شک پيدا سو
نن زاهد له جهاني سره ژرله
پر هر قول او رشتيا مي شک پيدا سو

ويرجينا ۱۱/۲۱/۱۹۹۷

چي د حسن شور ماشوري يې محشرو سو
په کاره کاته يې کور د مجروسو
چي په ذکر يې خلوت بتکده کيږي
د هغه صنم په ياد مي ځگروسو
چي د زلفو شپي يې خال په غږ کي واخيست
د فلک په شبستان کي قمروسو
تبسم يې د غوتيو خوله کړه پټه
د بنکلا هجوم يې کور د آذروسو
نيم سپر اب يې دلاله سينه داغي کړه
د فردوس په ځم کي جام د کوثر وسو
چي په توري يې جهاني دويخ ته کش کړم
د هغې ميني په اوري يې منبر وسو

کابل پښتو ټولنه ۱۳۵۴ لمريز کال

په ویر کي د بېلتون چي په غوغا راسره نه سې
منصوره چي شریک مي په لیلا راسره نه سې
ما پرېږده چي مي او بنکي د تقدیر پر لمن خاڅي
تر سترگو دي واری سم په ژړا راسره نه سې
جانانه زما جنون ته ازل هسي لېونی دی
ملگری په سفر کي د صحرا راسره نه سې
له سترگو يې بېرېږم هسي نه نظر مونه کي
په مخ کي د رقیب چي په خندا راسره نه سې
جنونه که په غاړه کي گرېوان درته په کار دی
زما شپې د لېوتوب دي چي تنها راسره نه سې
زخمونه پښتانه دي مالگي لپي لپي راوړه
قسمته مروره چي پخلا راسره نه سې
د سترگو اشارو ته د رقیب سترگي څلور دي
ما ستا په تهمت وژني ته رسوا راسره نه سې
نصیب رنځوري شپې د جهاني په نامه کښلي
طبیبه ته بدنامه په دوا راسره نه سې

۱/۱۵/۹۴

پناه ته له ناکامه توپانو راوړی یم
ملګرو دې محل ته زلزلو راوړی یم
صیاد مې پر زځپړوي باندي مین سو توره بخته
قفس ته مې خوږمنو غلبلو راوړی یم
قسمت مې له وز سره اورو نه دي ګنډلي
یارانو دې انگار ته زولنو راوړی یم
یوه شپه مې پرېږده زنگوم ستړي خوبونه
ساحله تر لمني دي څپو راوړی یم
کلونه لکه اوبنګي د ګرېوان پر لوري ولاړل
مرګیه نن دي غېږي ته سلګو راوړی یم
زخمي اوبنګي مې نه دي د ناسور له پرهارونو
دیدن ته دي حبیبه بهانو راوړی یم
دالار مې د بڼو په څو کونه ده پیدا کړې
جانانه تر منزله دي سجدو راوړی یم
لاولي مې په لاس کي پېمانې په کانو ولې
زاهده دې مقام ته خو توبو راوړی یم
سرابه جهاني دي په دام نه دی کښپوتلی
کوثر ته د نصیب هېرو وعدو راوړی یم

نصیب د تورو شیو می د دې بنار لیدلی دی
دارنگ می په تندي کي د رویار لیدلی دی
په کومه ژبه وستایم د تورو زلفو څو کي
د خیال په خزانو کي می بنامار لیدلی دی
ملگرو د خوبونو تعبیرونه به می څه وي
په صف کي د یارانو می اغیار لیدلی دی
تر څو په پلوونو پتوې د رقیب سیوری
جانانه مایې پل پردغه لار لیدلی دی
لازماله ستوني ولي د هوس ترانې غواړې
شهباز می ستا په کلي کي سنگسار لیدلی دی
له هوډه به وانه وړمه زاهده مروره
ما ستا په جتنونو کي انگار لیدلی دی
پر لاس د جهاني دي ولي ستړي کړه فالونه
پر پانه د ازل می قسمت خوار لیدلی دی

واشنگتن ډي سي ۹/۲۹/۱۹۹۷

د ويښو شپو زره کي لمبې تېرېږي
بياد يادونو قافلې تېرېږي
بوډۍ ځواني مي په نظر نه ورځي
بنکلي په وار جوپې جوپې تېرېږي
باده د خداي دپاره تم سه دلته
ترپلو لاندې پښتني تېرېږي
ورو ورو د اوبنکو په گامونو راځه
ستاد خيالونو جنازي تېرېږي
مرگه ظالمه چي نظر مي نه کې
څو بنکلي شپې لکه شپې تېرېږي
د افلاطون هنره تښتې ولي
دلپونيو زولني تېرېږي
شيخه غوږونه دي کانه گرځوه
د مطرب گوتو کي نغمې تېرېږي
زاهده سرترونو که سترگي سولې
د بنکليو نجونو سلسلې تېرېږي
جهاني بيا کله توبې ماتوو
زلمي کلونه لکه شپې تېرېږي

واشنگتن ۱۹۹۷ د ۳ مېر د پرشمه

ملگرو خوبه د خمونو لاري بندي سولې
پرتېرو شونډو د جامونو لاري بندي سولې
فرهاده اوس به د شپړيني منزل چېرته وهې
پر کلنگونو دي د غرونو لاري بندي سولې
پر خزانه د بنامارانو پييره ودرېده
راځي په غلاد ديدنونو لاري بندي سولې
سوږميه اوس د افسانو تخمونه چيري لوني
چي د کيږدي د ما بنامونو لاري بندي سولې
زلمي به نه شمېري لحظې د انتظار پر گوتو
چي پر پېزوان د گودرونو لاري بندي سولې
نوردي درخوپه نقابونو کي ځواني تېروي
د آدم خان د ربابونو لاري بندي سولې
د سيتارونو له خالي کوگله ساندي اوري
د ترانو پر شهبازونو لاري بندي سولې
نسيم پرون د پسرلي جنازه وايستله
زموږ په وطن کي د گلونو لاري بندي سولې
پتنگه بل چيرته سينه پر لمبه و سولو

زمور پر ما بنام د پانوسونو لاري بندي سولې
سپرليه غېره کي دي وساته ځولۍ گلونه
پر دې پېديا د بهارونو لاري بندي سولې
له خزانو نو تورې دلی بلبل نه راځي بيا
پر دې چمن د بهارونو لاري بندي سولې
جهاني ستايې په تندي کي دي زخمونه کښلي
چي پر طبيب د مرهمونو لاري بندي سولې

واشنگتن ډي سي ۸/۳۱/۱۹۹۸

درد مي له سينې نه بهر چپرته ځي
ستا د تورو سترگو اثر چپرته ځي
زه په خپل اختيار درته راغلی يم
نور له دې زندانه خبر چپرته ځي
ميني ته ولاړ دي جالادان د وخت
بنكلي به پر لورد گودر چپرته ځي
شيخه ريشتيا وايمه معذوريمه
ډله د شيطان كي كوثر چپرته ځي
خدایه د اسزاد كومي ورځي ده
شپوله پاسه شپې دي سحر چپرته ځي
زه خويي گړپوان مخي ته نه وينم
خدایه داد او بنكو لښكر چپرته ځي
ژوند له حادثو سره پييلي دی
دلته له ساحله خطر چپرته ځي
خوبه جهاني له لاري وگرځې
ستا په نوم ليكلی سفر چپرته ځي

د بڼو پر څوکه ژوند دی پاتېدلای سم که نه سم
لکه اوبنکه پر بارخو دي رغرېدلای سم که نه سم
د سرکښي ځوانۍ بازمي په رضا دام ته درلو پېرې
پت په خيال کي دي په زلفو زنگېدلای سم که نه سم
د پردۍ نشې مستي ده چي په سترگو کي يې وينئ
شپه لا ځوانه ده يارانو نور چښلای سم که نه سم
د اجل قاصد راغلی د ځوانۍ پولي ته پرېووت
وايه بيا دي نری شونډي مچولای سم که نه سم
د تقسيم په آينه کي ځان ته گورمه تا وينم
د تقدير له ځنځيرونو خلاصېدلای سم که نه سم
ستا محفل کي شمع نسته زما وزري لمبې غواړي
دا يو څو خاموشي چيغي درلېدلای سم که نه سم
چا پرون راته ويله چي شهباز خاورو ته سپاري
د مستۍ په هديره کي نڅېدلای سم که نه سم
د ورځي خيالونه مړه سول جنازې يې اوبنکي يووړې
څه دي رايه ده زاهد ه سوځېدلای سم که نه سم
د مورچل د پېغور غشو دواړي سترگي راړندې کړې
پښتنې نور دي پلو ته درکتلای سم که نه سم

د حوانی، مستی شیبې می د دیدن سراب الوی، کړې
په کوڅه کې دي جانانه بنخېدلای سم که نه سم
هسکه غاړه د غرور می د تسلیم په توره پرې کړه
جهاني دي اوس قدم ته پرېوتلای سم که نه سم

واشنگټن ډي سي ۱۱/۱۲/۱۹۹۶

دامیکده پسه نخښدلو ارزي
ساقی دا جام دي په چنبلو ارزي
چي لپوتتوب ته عقل و تخنوي
دا زولنې په شرنګېدلو ارزي
چي زړه ته خیال د سرکو شونډو راوړي
دا شنې پیالې په تشولو ارزي*
چي توروې د کوڅې کاني شګي
دا سوي چيغې په وهلو ارزي
چي یې کیسې د مینې تخم کړي
هغه وزر په سوځېدلو ارزي
د کوه طوردلاري سترې نکل
جانانه ستا په اورېدلو ارزي
ستاله خوږو خوږو پلمو وګرځم
وعدي دي ټولي په منلو ارزي
ستا په جلوه د سوځېدو په امید
ژوندون په تمه تېرولو ارزي

* حمید:

دا زما له غمه شین زړه پکې خیال د یار د شونډو
هسي رنگ زيب و زينت کا لکه می په شنه پیاله کي

چي جنازه مي ستا کوشې ته دروږي
دا انتظار خو په کولو ارزي
مرگه ايله اوس يې په قدر پوه سوم
دا توري شپې په سپينولو ارزي
چي جهاني د جانان غږې ته وږي
هسي خوبونه په ليدلو ارزي

واشنگټن ډي سي

۱۱/۱۶/۱۹۹۷

د جانان په تور اغيار نيولى بڼه يم
ستا محفل كې لكه خار غندلى بڼه يم
ماته مه بڼيه نخري د پارو وگوانو
زه د تور و زلفو مار چيچلى بڼه يم
د سجدې تمه به نه كوي نمروده
زه خليل يم په انكار سوځلى بڼه يم
زما يوسفه سر مي زر ځله در جار سه
په بازار كې خريدار منلى بڼه يم
كاهي مه راته رانېكاره لپو توبه
د دې ښار څخه هوښيار وتلى بڼه يم
چي اوبه مي د اغيار په كوثر نه كې
په سراب كې انتظار وژلى بڼه يم
زه يې پېژنم رقيب دى طيب نه دى
مرهم ليري كه پرهار خوړلى بڼه يم
د بد مستوله مستيه مي زړه شين دى
انجمن كې دي خمار وهلى بڼه يم
جهاني ته لاري مه گوره د تېښتي
زه د حق په نوم پردار ختلى بڼه يم

ويرجينيا ۱۹۹۷/ ۲۰ سامبر

جانانه زړه مي ستا کوشې ته له درتلو صبر سو
ستا په انگرې کي مي تندي له لگېدو صبر سو
زما له زلميو ورځو ولي کساتونه اخلي
بودی زاهد په سپينه بیره له توبو صبر سو
چي دي محفل کي له پانوسه لمبې وشړلې
پتنگ تياره کفن کوي له سوځېدو صبر سو
چي جنازه دي د مطرب له کوره پورته کړله
شهباز نری فریاد کوي له شرنگېدو صبر سو
اوس مي د بناړپه دروازو کي کاني نه پېژني
عقله راځه چي لپوتتوب له زولنو صبر سو
نور به مي سيوری د رقيب توري ته نه وي ولاړ
کيسه مي هېره که زما نکل دي له شپو صبر سو
زه دي له بناړه جهاني رنگه راووتلم
ستا په مالت کي مي آواز له خپرېدو صبر سو

ويرجينيا ۵/۱۶/۱۹۹۸

چي گوندي ته مي راغلي د غروردي
دا فلک لکه چي زما سره تر بوردي
چي سجده يې د غرور له زور تېنتي
نن له هسکه گدايي کوي مجبوردي
خه لمبې لمبې نارې وهې آسمانه
دا وطن چي پيدا سوي دي تنوردي
دلته هره زولانه کي مجنون اوسي
هر آواز چي دررسيږي د منصوردي
ياد دار له سره چيغي پورته کيږي
يا موسي پرکنگره د کوه طوردي
خوني نه يم پښه نيولي چي رانه سې
دامي لاس د خپل قاتل په وينو سوردي
ستا د توري ترسايي لاندي زمري سو
رقيب کله دونه نردونه باتوردي
د رقيب کوثرمي ليري که له مخي
د رويبار په خوله انگار راته منظوردي
عزراييله لاس دي جار سم مهلت راکه
د رقيب زکندن وينمه ضروردي

په تسل مي علاج نه کيږي يارانو
چي طبيب مي له کتو څخه معذوردی
جهاني له يوه غشي فرياد نه کړي
دلته هر زخم چي اړوې ناسوردی

واشنگټن ۹/۲/۱۹۹۸

يوه لحظه دي مخ ته ودرېدم خدای په امان
پر دېسو هیلو ته مي وژرېدم خدای په امان
زه لکه او بنکه بیا مي تمه د راتللو نسته
پر بنایسته بار خو دي ور غرېدم خدای په امان
که مي غرور که مي خواني وه نذرانه مي کړله
پنبو ته دي ولوېدلېم و ژرېدم خدای په امان
ستاد شغلي بلاگردان سوم د پتنگ په رسم
تر سردی وگرځېدم و تپېدم خدای په امان
ستاد نامه مینه مي و کرل د مرگ تر پولو
د دار په پري درته ونځېدم خدای په امان
پر سر مي بلي کړې لمبې چي لاري ورکي نه کم
چرته پردي ولات کي وسوځېدم خدای په امان
زه د گلونو په بستر کي نصیب نه منلم
لکه شبنم درخه وغورځېدم خدای په امان
پوه سوم چي نوري مي د پلونو نخښي پاته نه دي
زه لکه سيوری دلته وهستېدم خدای په امان
بیا به مي نوم د چا ماشوم خوبونه نه زنگوي
لکه کیسه له ياده ووتلم خدای په امان
نور جهاني ستاد محفل د يادولو نه دی

يوې برېښنا په شاني وځلېد م خداى په امان
ويرجينيا ۷/۲/۱۹۹۵

خالي دي ميكدې نه سي چي زه بيرته راعم
خماري دي پيالې نه سي چي زه بيرته راعم
يوسف مي د خوبونو د تعبير پر لارو ورك دى
رنا ورخي دي شپې نه سي چي زه بيرته راعم
لسنكر د رقيبانو مي په سترگو دى ليدلى
كوخې دي هديرې نه سي چي زه بيرته راعم
قاصد راته ويله چي زما مينه دي پردى كړه
پنښماني دي وعدي نه سي چي زه بيرته راعم
وعده مي په سكر وټو كي منزل ته رسېده وه
دا سرې لمبې سرې نه سي چي زه بيرته راعم
قسمت مي وزرونه ستا محفل كي دي سوځلي
دا شمعي دي تيارې نه سي چي زه بيرته راعم
جنون مي ستا په كلي كي باران د كاڼو غواړي
خالي درنه كوخې نه سي چي زه بيرته راعم
جانانه ستا په سترگو لنډوم دا توري لاري
تياره درنه ډپوې نه سي چي زه بيرته راعم
پرسر د سره ځمه چي تنها مي خوشي نه كې
رواني قافلې نه سي چي زه بيرته راعم
ازل او جهاني دى لپو تنوب سره منلى

بېغمه زولني نه سي چي زه بيرته راحم

واشنگټن ۶/۲۸/۱۹۹۷

خمار مي نه ماتپري شرابونه بېگانه دي
ساقی راته اشنادی خو جامونه بېگانه دي
پېنېمانه درته نه يم بدگومانه راته نه سې
جنونه ته مي خپل يې ځنځيرونه بېگانه دي
سجدې ته يې ديار كوڅې ته نه يمه بللی
پردی قاصد راغلی پېغامونه بېگانه دي
پتنگ په دې محفل کي وزر نه سي خپرو لای
لمبې پکښې سرپري پانوسونه بېگانه دي
دې بناړ کي ربابونه د سنگسار په غږ کي غواره
نغمې گوتي کي ژاري شهبازونه بېگانه دي
لښکرد غمازانو دي له کومه رابللی
جانانه ستا په کلي کي مي پلونه بېگانه دي
چي زما دلپونو چيغو جواب ورسره نسته
يا زه يم بدل سوی يا دا غرونه بېگانه دي
غرور مي له ناکامه تش آسمان ته کچکول نيسي
ازل خوداسي نه و قسمتونه بېگانه دي
ستا دمدمسيحادی زه منکرور باندي نه يم
طبييه لاس دي جار سم پرهاړونه بېگانه دي

سجدې د جهاني پرتندي مه غوار په زاهده
په دې سرکښه بنار کي محرابونه پيگانه دي

ويرجينيا ۲۲/۶/۱۹۹۷

خوب مي ليدلى دى سبا رقيبان كډه كوي
زما د جانان د كوڅې ټول غمازان كډه كوي
سترگو ته راغله جل وهلي مېلمانې خيالونه
د پښتنو اوبنكي د زوره گرېوان كډه كوي
يا دي قسمته بدلوم يا به تندى ماتوم
چېرته چې عم له هغه ښاره خوبان كډه كوي
گوره چې عقل د جنون جامې په غاړه كړلې
د لېونيو له مستيه رندان كډه كوي
زه پوهېدم چې اسوېلي مي بې اثره نه دي
هغه دى ورو ورو له ساحله توپان كډه كوي
چا خو به چېرې د سنگسار خبرې كړي نه وي
چې د مكې له ښاره غغلي شيطان كډه كوي
يارانو راسى تماشې د رياكارو وكړئ
زموږ له كوڅې نه خرڅه پوښ زاهدان كډه كوي
قسمته چېرې د سكر وټو ځنځير وشرنگېدئ
چې مي د حق له چينغو تښتي آسمان كډه كوي
جهاني زېرى مي درباندي رويبار خط راوړى
ستاله سوغلي گلستانه زاغان كډه كوي

دارومي درنخونو مسيخا راته راوڤي
خبرچي مي دكلي د اشنا راته راوڤي
ازل مي ستا په لاره كي غرور قرباني كړي
سجدې به مي تندي ته خامخا راته راوږي
له سترگو د قاصد مي معلوميري تعبيرونه
خولي مي د خوبونو نيمه خوا راته راوږي
منصوره ككړي، مي د قسمت پر لاري رغږي
د حق چيغې له داره هر سبا راته راوږي
آسمان سږي ته گوري بيا جامې كي ورته جوږي
مجنون يمه ملگرو چي ليلا راته راوږي
يونور مي په تياره كي دي ليدلي نه پوهيږم
كليم له كوه طوره زېري ستا راته راوږي
يوسف رنگه به عمر جهاني زندان ته يوسم
دا تور مي په نصيب دي زلېخا راته راوږي

ويرجينيا ۱۹۹۸/۱۷/۵

د رقيب سيوري د جانان په آشيانه کي وينم
مرگه تصوير دي د خپل ژوند په آينه کي وينم
د جنتونو له تصويره دي اورو نه خاخي
د لمبې عکس په نصيب د پروانه کي وينم
ماشوم زرگي مي د دروغو په وعدو غولوې
له هر پيمان سره ماران په خزانه کي وينم
تاله غمازه سره زما پر لپو توب خندله
زه افلاطون د خپل جنون په زولانه کي وينم
دُرې دي ولي د پرهېز په نامه ستړي کړلې
د قدم نخبني دي په لار د ميخانه کي وينم
د حسن ربه د هنر گوتي يې غوڅي کړلې
د انځورگر سترگي رنډې په جېلخانه کي وينم
خدايه ټولي د بلبلانو چپري وکوچېدې
د زاغ منگولي د غوتې په گرېوانه کي وينم
هغه دي بيا يې له کوڅو څخه رندان وايستل
پير مغان سر پر زنگون په ځمخانه کي وينم
د جهاني پردېسو هيلو قصابېږي ولي
لستونې خپل دی تنغ په لاس د بېگانه کي وينم

زما د سوي کور نکلو نه چي راځي پرېږده چي راسي
د قاصد په خوله اورو نه چي راځي پرېږده چي راسي
بتخاني به نسکورېږي خليل نه سي ستنېدلای
د نمرود ياغي اورو نه چي راځي پرېږده چي راسي
زه او ته شينکي آسمانه ازل ډېريو ازمپيلي
ستا د لوري توپانونه چي راځي پرېږده چي راسي
له فرياده بېگانه دي دا سيني دا پرهارونه
رقيبان کاري زخمو نه چي راځي پرېږده چي راسي
دې وطن کي له نسيمه د گلونو بستر هېر دی
د خزان وحشي بادونه چي راځي پرېږده چي راسي
له توپانه دي لږزېږي په حرم کي محلونه
کنډوالو ته سېلاوونه چي راځي پرېږده چي راسي
له پېريو انتظار دي هديرې او لحدونه
غمازان او تور پوځونه چي راځي پرېږده چي راسي
نن به بيا امتحان اخلي زمانه په زړه سنگينه
د سکروټو بارانونه چي راځي پرېږده چي راسي
دا وطن د منصورنه دی په رضا چي دار ته خيژي
جلادان تېره تېغونه چي راځي پرېږده چي راسي

دې خُتن کي به يارانو قافلې تللې د مشکو
د باروتو کاروانونه چي راځي پرېږده چي راسي
جهاني چي ترانو دي مستوله پايکو بونه
نن د وينو غزلونه چي راځي پرېږده چي راسي

ويرجينيا ۶/۹/۱۹۹۸

زه د لېوتتوب او زولنود بڼاره و و تم
نه يمه منصور د غرغړو د بڼاره و و تم
څوک مي په جونگره کي بې سوره نغمه نه اوري
ماته سوه شپېلی د ترانو د بڼاره و و تم
نن به مي رقيب د تومتونو ځولۍ چپري وړي
زه د گودرونو او بنگړو د بڼاره و و تم
ماته د سفر د سختولارو تونبې مه گوره
او بڼکه غوندي ولاړم د لېمود بڼاره و و تم
زما د پلونو نښي د اغزوله څنگه مه څاره
بوی رنگه پردی سوم د غونچو د بڼاره و و تم
نور مي د خيالونو د ټالونو غېرته مه بوله
نکل و مه هېر سومه د شپو د بڼاره و و تم
څه د توپانونو بېړۍ څه خدای دي ملگری سه
پرې مي پرده ساحل ته د څپو د بڼاره و و تم
برخه د جنون مي د قسمت په کور کي خواره وه
مينه د فرهاد و مه د غرو د بڼاره و و تم
نوري جهاني ته د پانوس خبري مه کوه
نه و مه پتن چي د لمبود بڼاره و و تم

ساقی تشو جامونو ته راځي که نه راځي
خمارو قسمتونو ته راځي که نه راځي
شپږينه بهانه ده و عدي ټولي ازلي دي
فرهاده کلنگونو ته راځي که نه راځي
اغزي دي د تناکورنگولو ته راوړي
مجنونه دي د بښتونو ته راځي که نه راځي
پرون دي پر اوږو باندي خرغه نه ټينگېدلې
زاهده نن ځمونو ته راځي که نه راځي
شگون د بېلتانه دی تيارې وينمه په خوب کي
يوسفه تعبيرونو ته راځي که نه راځي
پښتو مي له کچکوله سره نه سي گرځېدلای
طبيبه پرهارونو ته راځي که نه راځي
منمه چي ځواني مي په خيرات منظوره نه سوه
رويباره جوابونو ته راځي که نه راځي
د عقل زنارونه مي تسيح کړي د شپخانو
جنونه ځنځيرونو ته راځي که نه راځي
يو ازي جهاني د حق په نوم غرغره کيږي
منصوره سنگسارونو ته راځي که نه راځي

واشنگتن ۱۹۹۵/اپريل

شمع مړه سوه شپه تياره خونه سوه توره
ولي نه وزې پتنگه له دې كوره
قلندر غوندي مي تورپه ژړا سپين كړل
د مير احوال رانه غي له لاهوره
ماپه بيه د جنون دى رانيولى
ته مي څنگه بپروې له هغه توره
تر چارچوبه مي سجدې وړپسي وروپې
لاهنوز وتلى نه يم له پېغوره
له محفله مي گيله نسته يارانو
له آسمانه مي كاسه راځي نسكوره
سپيني شپې مي د مزار له ډپوې بنكاري
مرگه ولي نه شرمېږي زماله گوره
لازگېروى د جهاني اورېدل كيږي
د خوږمنو مېنه ونه گڼې توره

ويرجينيا ۱۹۹۸/۱/۲۴

علاج د تورو شپو ته مي سبا کله راځي
زخمو نه مي ناسور سول مسيحا کله راځي
پر لار د انتظار مي دي لېمه درته فرش کړي
رويباره جوا بونو لره بيا کله راځي
په تمه دديدن مي سپيني ورځي کړلې توري
رندې مي سولې سترگي په ژړا کله راځي
په نوم دي د تورو مخو غمازانو مرکې دي
جرگو ته د خيالونو مي ريشتيا کله راځي
د وصل په وعده دي اوبوم تېري کلونه
د عمر مسافره پردې خوا کله راځي
د توري تيارې ستوني ته وروستي لمبې خڅيږي
د ميني امتحان لره بورا کله راځي
د حق چيغي دي ولي دي په ستوني کي نيولي
منصوره غرغړې سوې نيمه خوا کله راځي
غرورد جهاني مي نذرانه دي درته ايښي
نصيبه پردې لاره به پخلا کله راځي

واشنگټن ډي سي ۱۹۹۷/۲۰/۷

ماتم دی په دې بناړ کي جنازې دي چي راځي
خالقه ورځي څه سوې توري شپې دي چي راځي
دا کاني د غضب يوازي زموږ پر کلي اوري
انصاف څه سو آسمانه زلزلې دي چي راځي
د اور د پاسه اور دی سره ورک نه سو جانانه
دا لومي د شيطان دي و سوسې دي چي راځي
پر څه دي سترگي سرې دي ساحل نه دی لا راغلی
لږ صبر سه توپانه لا څپې دي چي راځي
بلبلو باندي اوري آفتونه لکه غشي
پاتاد ترانوده غلبلي دي چي راځي
سفر دی بدل سوی منزلونه ناشنادي
پرتورو رباتونو قافلې دي چي راځي
محفل به رنگين نه کي دا سوځلي وزرونه
د شمعي جنازې ته پروانې دي چي راځي
د عقل بند پوانو د حساب کړی ماتېږي
جنون مو مبارک سه زولنې دي چي راځي
د حق د لېونیو نندارې ته ځي وگړي
منصور میدان ته بيایي غرغړې دي چي راځي

زلمي زلمي كلونه جهاني قبرته توي سول
د ساندوله كوگله زمزمې دي چي راخي
۷/۵/۱۹۹۷ واشنگتن ډي سي

چي پانوس له سوځېدو سره اشنادى
داپتن د دې لمبو سره اشنادى
زما د خيال و زرتۀ مه ايرېده دامونه
دايوسف له زندانو سره اشنادى
چېرته بل وطن كې و كره سپلونه
زما كورگى له نړېدو سره اشنادى
سل فرهاده يې له هرگړنگه زيږي
دغه غر له كلنگو سره اشنادى
له جرسه يې راځي بڼغ د پېړيو
داربات له قافلو سره اشنادى
زما د صبر لښكر ولي جنگ ته بولې
داپلتن له ماتېدو سره اشنادى
له شهبازه يې لاولي ساندي غواړې
رباب تش له شرنگېدو سره اشنادى
پكښي نه سړوي رنگ شهيدې ويني
دا انگړ له جنازو سره اشنادى
د جلاد رحم ته مه اړوه سترگي
هغه تېغ له دې كتو سره اشنادى

د آرام ساحل ته لار د خضر نسته
سمندر له توپانو سره اشنادی
جادوگر آسمانه لومي دي کړې نوي
جهاني دي له دانو سره اشنادی

واشنگټن ډي سي ۷/۲۷/۱۹۹۷

ساقی پیاله می ډکوه که نه وې ځم درڅخه
ځمار می مه راویښوه که نه وې ځم درڅخه
زه سیلانی د جمال نه یم لمبې مه سپموه
وزر می ژرته کوروه که نه وې ځم درڅخه
ماته ازل ستا په کوڅو کې لپو توب لیکلی
زولنی مه ایساروه که نه وې ځم درڅخه
زخمو نه ستا د نامه ذکر ته پاللي ښه دي
طیبیان مه را خبروه که نه وې ځم درڅخه
زه ستا د مینې په تور کله چا نیولی نه وم
رقیبان مه پلمه کوه که نه وې ځم درڅخه
پښتنه مینه می له سواله سره نه جوړیږي
غرور می مه را ماتوه که نه وې ځم درڅخه
د ژوند سراب تېرو مزلونو ته راوړی یمه
مرگیه ځان تیاروه که نه وې ځم درڅخه
زه دي د وصل په خوبونو زنگېدلی ښه یم
دا شپه می مه سهاروه که نه وې ځم درڅخه
نن جهاني د رقیبانو په سیالي راغلی
دا ځل می مه آزاروه که نه وې ځم درڅخه

ويرجينيا ۱۲/۱۲/۱۹۹۵

د وطن ترانه

گران افغانستانه تا به بیرته موږ ودان کو
لوږ به دي نښان کو
کور به دي د سولي درنه ورک به د بنمان کو
لوږ به دي نښان کو
زما گرانه وطنه ته خو کور د عظمتونو یې
مپنه د مېړونو یې
حاله د اکبر او مسجدی د میدانونو یې
کور د توپانونو یې
بیا به دي وطنه افسانه د دې جهان کو
لوږ به دي نښان کو
ستا هغه بچي دي چي نیولي یې ملکونه دي
وړي یې جنگونه دي
نوم د احمد شاه دي لږ زولي هیوادونه دي
پاته یې نکلو نه دي
نوی به تاریخ د پاني پت او اصفهان کو
لوږ به دي نښان کو
ستا د گل سرخ لمن به ډکه له گلونو وي
جوش به دي سیندونه وي

بیا به دي په غاړو کي شرنګی د املونو وي
ږغ به د سازونو وي
بیا به دي رانده په غبرګو سترګو غلیمان کو
لوړ به دي نښان کو
ستا پرپاکه خاوره چي راځي دلته سرونه خوري
زړه باندي زخمونه خوري
دلته د بازانو په ځالی کي تیند کونه خوري
ویني خوري دردونه خوري
ستاد سر خیرات به ډلي ډلي رقیبان کو
لوړ به دي نښان کو
ستا پرپاکه خاوره چي ګولی دي اورولي چا
هغه دی دښمن زما
ستا په جنتونو کي مرګونه چي کرلي چا
خپل به نه سي زما او ستا
څو چي د سیالانو په ټولی کي دي روان کو
لوړ به دي نښان کو
ګران افغانستانه نور به نه یې د خوارانو کور
وران د غریبانو کور
نور به دي څوک نه بولي د کونډو ویتیمانو کور
رنگ د شهیدانو کور
جوړ به دي وطنه د عمرو خیري ګرېوان کو

لور به دي نښان کو
بیا به له آمو تر ارغسانه شنه دښتونه وي
مست به یې گلونه وي
یو به له پنجشېره تر هراته اولسونه وي
یو به یې پوځونه وي
تاج به د لعلونو درته جوړ د بدخشان کو
لور به دي نښان کو

واشنگټن ډي سي ۱۱/۱۷/۱۹۹۷

د نغمې قبر

ما به گړپوان په سراوه اوبنکو مي اور واخيست
لمبويي زور واخيست
ما هغه اور نه ووژلی چي يې نور واخيست
لمبويي زور واخيست
رويباره پوه سوم چي مي بناړد هستېدلو نه دی
زما د ليدلو نه دی
د ژوند خيرات مي نور د چا د قبلېدلو نه دی
د اخيستلو نه دی
مالپوتوب ته په پردی کوڅه کي کور واخيست
لمبويي زور واخيست
چا ويل اوس هلته ياران پر شمع نه ټولېږي
پروانې نه سوځيږي
اوس د ساقې له پيالو رنگ د مستی نه پاڅيږي
ځواني يې نه نخيږي
د تورو شپو اجاره دار له ورځو شور واخيست
لمبويي زور واخيست
چا ويل نور د مطرب گوتو کي شهباز نسته
ژبه د ساز نسته

شرنگ د نغمې شورد بلبل د راز و نیاز نسته
د چا آواز نسته
وايي برات له جنازې څخه پېغور واخيست
لمبويې زور واخيست
نور پر سور کيو شونډو ځوانې نغمې نه خوځېږي
رنگونه نه بهېږي
له خزانو نو تېنېدلې مرغۍ نه ستېږي
گلو نه نه غورېږي
وايي ملياريې له کوچې څخه نسکور واخيست
لمبويې زور واخيست
نور د آدم نغمو ته شپې د درخو نه سپينېږي
نکلونه نه وينېږي
د چندنې رباب له شوقه پردې نه څيرېږي
افسانې نه جوړېږي
د بزم شمعي له تيارې کفن په پور واخيست
لمبويې زور واخيست
نور مي د هيلو په کوگل کي شمعي نه بلېږي
خوبونه نه تخنېږي
د خيال وزري د جانان غېږي ته نه غورېږي
يادونه نه مسېږي
راته تقدیر کورد توپان پر اوږو سپور واخيست

لمبويې زور واخيست
نه پر گودر باندي پېغلوټي نه منگي دي كتار
نه څوك د چا انتظار
نه جهاني ستاد سندرو هلته سته خريدار
نه دي آواز دی په کار
ما ځوانيمرگو ارمانونو لره گور واخيست
لمبويې زور واخيست

ويرجينيا ۲۰/۵/۱۹۹۶

د شينډنډ فتح

زېرى راغى د اغيارو لښکرمات سو
پرچمن مي د زاغانو گذرمات سو
نوريي زما پر گلزارونو سيورى نسته
د ابليس د وزرونو شهپرمات سو
په شنه ډنډه کي سوي د زهرو اوبه وچي
د غماز لاس کي لوېدلى کوثر مات سو
خوله دي جار سمه رو بياره راته وايه
د رقيب په لږمانه کي خنجر مات سو
د خيالونو پر مزار مي جنډې ناخي
د غليم په جنازو مي محشر مات سو
نن به زماله مستى خان ساتي آسمانه
د جانان پر مخ د بدو نظر مات سو
نورد چاله سترگونه ډارم فلکه
په لېمو کي يې د قهر نښتري مات سو
ساقى نن مي ميخانه په اجاره ده
د واعظ د تودو چيغو اثر مات سو
چي په شپو پسي يې شپې راته کرلې
د زمان د تورتمونو منتر مات سو

اوس نوبت د جهاني د پاي کوبي دی
د رقيب په نوم ليکلی ساغرمات سو
۹/۳/۱۹۹۵ واشنگتن

مسافر خوب

برايي مي خوب ليدی چي مخ پر بنار خم
له پردی مېني پر لورد کندهار خم
په تندي کي مي سجدي ورته ساتلي
په زیارت مي د مسجد د مور او پلار خم
د زاغانو جنازي له باغه وزي
شین طوطي رنگه چمن ته په چيغار خم
پروانه يم پر زخمي گلونو گر خم
په لېم د رقيبانو لکه خار خم
د ازل وعده مي وړي د نصیب کورته
په اغزيو کي ور لغرم پر انگار خم
د رنخو رو کنډوالو اسوېلي اورم
طیب نه يم تش کتو ته د پرهار خم
له زرینو پنجره مي وزر خلاص کړ
سو خېدلي گلستان ته په اختیار خم
لانسکوري بنگلي په سانده ژاړي
لا تپوس ته د زخمونو د بیمار خم
لا شهیدي ويني خاخي له بگړيو
لا د مرگ د قافلو سره پر لار خم

لا یتیمو گرپوانو ته او بنکي گوري
لا زلميو هديرو ته په کوکار خم
لا زگپروى دى د قبرونو د جنديو
لا د او بنکو د جرگو سره روپيار خم
نن له محکي او آسمانه گيله منيم
چي د مستو خوانيمرگو تر مزار خم
نور تر مرگه مروريمه آسمانه
چي له جوړه دي پاتاه د د لدار خم
جهاني لپونى مه بولئ يارانو
چي د يار کوشې ته خمه نو هونبيار خم

۴/۱۶/۱۹۹۶

محشر

شېخه مه راعه محشر دی مځکه سوځي آسمان سوځي
حُم له اوره سره چوي پيال له سوځي مستان سوځي
د سگروټو مجمرونه د سينو گرداب ته لوپړي
په دوښخ کي پاي کوبي ده څپه سوځي توپان سوځي
د سومال له ځمه اخلي نوش پر نوش وروستي جامونه
د زردشت لحد او رواخيست خرقه پوښ زاهدان سوځي
مهارت د عمر غواړي په محفل چي ورگډيږي
د پخو رندانو ځای دی سست مذهب او ايمان سوځي
دا مسلک د خرابات دی په هر حُم کي خرابی دي
حريفان پکښي غرقیږي ساقی سوځي رندان سوځي
بدمستان دي هيا هو دی توبې سر پر سر ماتېږي
چيغې ورغلي محراب ته توبه سوځي شېخان سوځي
د مطرب گوتي نخيږي له شهبازه لمبې څاڅي
څوک تازه محفل ته راغی چي بورا ورته ځان سوځي
عقل لاره ورکه کړې د جنون غېږي ته لوپړي
د مجنون حکم چلېږي دانا سوځي نادان سوځي
جهاني لاري يې څاره هسي نه چي سره ورک سئ
زمانه په زړه کږه ده قول سوځي پيمان سوځي

کابل گذرگاه مارچ ۱۹۷۶

کيسې او نکلونه

ملک بلو خان

دې کيسې ته مي غوږ نيسې هونبيارانو
له خوانی مي اورېدلې له پوهانو
چي بدری د بلو لور وه په کلونو
مسافره له وطنه له دنبتونو
نه خپلوان نه يې همزولي وه ليدلي
نه سندرې يې د نجونو اورېدلي
نه يې وروڼه نه يې خویندي ورغلي
نه په ټول کي د خپلوانو يې خندلي
نه خبره په واده د بسوگی وه
نه کيسه چا ورته کړې د ابی وه
ماشومان چي دې د کلي وه ليدلي
زلمي سوي وه چنار غوندي ختلي

يوه ورغ بلو روانه کړله کورته
خپل ټاټوبي د ابا، غږې د مورته
بدری وکړه له بلو څخه پوښتنه
ابانه يمه خبره له وطنه

نه خبره له احواله یم د نجونو
نه کیسې دي چا راوړي د ودونو
نه خبره یم د چاله رنځورانو
نه احوال راته معلوم د ماشومانو
سلامت مي ټوله غوښتي دي له خدایه
په وطن کي چي څه پېښ دي راته وایه
بلو دواړه برېته تاو کړل ویل لوري
ته اوس لور د بلو خان یې بختوري
ستا بابا دی اوس ملک د غره د سمي
چاته مه کوه خبري کمی کمی
که څوک مري او که زندان ته روانېږي
زما په خوله ټولي دعوي فيصله کیږي
په وره خبره سوځمه کورونه
او چي زړه مي سي بخنم لوی گناهونه
لاس تړلي خلک بیا یمه سرکار ته
اشاره مي خپژوي وگړي دارته

هم سید یمه هم خان یم هم هوښیار یم
ته و اټول مي غلامان زه یې با دار یم
پرون خلک شرمېدل زما په پوښتنو
نن روپی دی را رواني په لمنو

بدري، شنه د ژړا ولاړه وييل پلاره
هديري ته مي پرڅه بيايي له بناره
ما وي زه به مي ديدن كوم د كلي
مچوم به مي خپلوان او نازولي
خپل كاله ته به ورځم پس له كلونو
نندارې ته به ورځم د گودرونو
پر بام بوټو به مستي كوي پغلاني
تر سالو لاندي به پټي وي ناوياني
بیرسري ماشومان به وي كوڅو كي
شرميندو كي جينكي په دروازو كي
ښځه به اورمه د وريود سپرليانو
له گورم سره نارې د گوروانانو
له دښتونو به راځي ښځه د لېوانو
له كيږدي، څخه سندري د كوچيانو
د آدم او د درخونارې به كيږي
ځوان مين به اوبنكي خوري ورته زنگيږي

خو چي تاته ملكي ده رسېدلې
پروطن مي د بلا ساهه ختلي
زموږ په كلي كي څوك نسته ټوله مړه دي
كه واړه دي كه ځوانان دي كه زاړه دي

خوبه ژارمه د خپل اولس وگړي
خدای خومه وای را لیدلي دونه مړي
ته ورځه د وطن کاپو هدیرو ته
زه به پاته یم پردېسو ورځو شپو ته

ویرجینیا ۱/۱۹/۱۹۹۸

دوه ماران

هونبنيارانو دي راوړي دا نكلونه
پرې او بنستي دي وختونه او قرونه
اوسېدله دوه ماران يوه ځنگله كي
خدای ورکړي عجایب وه صورتونه
د يوه يې سل لکۍ وې يويې سرو
دها بل يوه لکۍ وه سل سرونه
د يو سري مار خوراک يوه مړۍ وه
له بنکارو نوبه يې اخیستل خوندونه
يويې خوب يويې خوراک يويې آرام و
په نصیب يې وې بنادۍ او نعمتونه
سرې شپې يې تېرولې په خپل غار كي
تر غور لمرلاندي يې تل کول مزونه

ځناوري يې له لکيو بېرېدله
له هيبته به يې تېنېدل پوځونه
د سل سري اژدها په کور كي غم و
خدای ورکړي وه سل سره سل خيالونه
څوک به وينس څوک به بیده څوک نا آرام و

چا په نیمه شپه کي غوښتله ښکارونه
چي به ښکار د کوم یو سر خولې ته نژدې سو
نورو ټولو به وهل ورته ټوپونه
کله کله به ښکار پاته تر ما بین سو
دوی به یو پر بل کوله گوزارونه
په یو تن کي سل سرونه سل غلیمه
یو په بل یې ښخول تېره غاښونه
نه سل سري اژدها په گډه مور سو
نه یې ورک سول په سرونو کي زخمونه
نه یې ولیده کراره ورځ په ژوند کي
نه یې وکړل د آرامي شپي خوبونه
یوه ورځ د لوی ځنگله په یوه کونج کي
راښکاره سوې سري لمبې یاغي اورونه
وچ لاندې بوټي یې ټوله سوځوله
له لمبويې تر آسمانه تلل دودونه

هري خواته یې سگروټي غورځولي
ورپسې وه د خزان وحشي بادونه
ځناورو هري خواته کړلې منډي
خلاصول یې خپل ځانونه اولادونه
سل لکۍ په ځان پسې کړلې یو سري

په یوه تاخته یې پی کړله مزلونه
د سل سري اژدها پر کور ناوړین سو
هریو سريې هره خوا وهل زورونه
نه یوه له بله ځان سو خلاصولای
نه یوې خواته رهي سول ټول سرونه
په ځنگله کي سو دا یو سل سري پاته
تور نصیب یې کړل په برخه دوږخونه

۳/۲/۱۹۹۴ ویرجینیا

دارالمجانين

مايونکل اور بدلی دی یارانو
په مجلس کي د سپین ږيرو هو بنیارانو
چي یو وخت یوه وطن کي فالینانو
جادوگرو د عمرونو کوډگرانو
د وطن خلکو ته وویل خبرسئ
زموږ وینا ته ټول غوږونه سرا سرسئ
هسي نه چي بیا سبا به پنبېماني وي
د مرگونو او د سانډو ارزاني وي
چپا وونه د غلیم ناگھاني وي
شنه کبنتونه سره تبي وي ویراني وي
د قسمت سترگي نن زموږ پر لوري سرې دي
د آسمان په زړه کي بیا وینبي فتنې دي

ژر به وسي پر دې محکه بارانونه
لوږو څوکونه به راسي سپلا وونه
د آفت اوبه به ونيسي بنارونه
که شاهان دي که ویالې دي که سیندونه
چي هر څوک د دې اوبونه سپر ایږي

په هغه ورځ به يې هوبن ورنه کوچېږي
نه په دوست نه په دښمن به څوک پوهيږي
نه ترڅه نه به خواره پرچا بېليږي
د ورور مړي ته به وېره خوله خنديږي
د عمرو نو لېوني به په شرمېږي
د هغو ورځو امان غواړئ د خدايه
موږ خبر کړاست نور نو ستاسي خپله رايه
چا خنډل څوک يې خبرو ته حيران سول
فاليينان د ښاره ووتل روان سول
ژر آگاه کړ وزيرانو او قاضيانو
له دې رازه خپل پاچاد پاچاهانو
پاچا وکيندل په قصر کي حوضونه
دلاجورد ويې ورجوړ کړله فرشونه
ذخيږي يې د اوبو کړلې تيارې
ورته نه وې د باران د څاڅکولاري

ويل پرېږدئ که باران د پاسه راسي
او کيسې د فاليينانو هم ريشتيا سي
په امان به وزيران پوځ او پاچاسي
لېوني به دا نور خلک شا و خوا سي
يوه ورځ پر آسمان راغلي توري لږي

وړانگي پټي سوي د لمر زريني ژړي
تور پلو پر سپينه ورځ باندي راخپور سو
د تيارو په غېږ کي ډوب کلي او کور سو
له آسمانه اور بدل له بارانونه
په شپلو کي سول روان ياغي سېلونه
د آفت له اوبو ډک سول ټول کونجونه
که شاهان وه که ويالي وې که رودونه
په سبا چي لمر راپورته پر آسمان سو
بیرته خيري د تاريخي شپې گډوان سو
بيا نسيم کړلې خپرې پستي وزري
بيا بورا سينې ته سيخ کړلې نيشترې
بيا آسمان کړلې را توی زريني وړانگي
د بلبل نغمو ته مستي سوي گلخانگي
بيا سباد پرون وکيندل قبرونه
بيا د ژوند سره ملگري سول گامونه

نابيره سوه غوغا د انسانانو
کلي کور او بناړ سو ډک د لېونيانو
خوک سپاره دي يو د بل پر اوږو باندي
خوک په سرو وينو کي لژند دي نور خاندي
خوک د وپري دي پراته تر خاورو لاندي

خوڪ غوريزي خوڪ ناحقه وايي ساندي
خوڪ پيشو غوندي ميو ميو کوي روان دي
خوڪ لڙپڙي خيال کوي چي موڙڪان دي
د چالاس کي دي چڙي د چا تبرونه
بي پروا خيري ديو او بل نسونه
خبر راغي ترپاچا ترو وزيرانو
چي په بنار کي قصابي ده د بناريانو
له وحشته زرونه رپي د سپاهيانو
امر نه مني هيخوڪ د سرڪاريانو
که پاچا که وزيران وه که قاضيان وه
که په پوع کي يي خه لوی منصبداران وه
د تحقيق دپاره ووتل و بنار ته
ٽول ايستلي توري ورغلل بازار ته
لپونيو ته يي وکړلې خبري
بني پستي خوږي خوږي لکه شكري

ويل گوري لپونوزه شهرياريم
هم پاچا د دي وطنيم هم موپلاريم
ولي يود بل خيري سره نسونه
ولي يوپه بل موسره کړله لاسونه
نري وال او گاونډيان راته حيران دي

وايي دلته ځناور که انسانان دي
لېونو سرونه غورځول گفتر ته
په قاه قاه به خندېدل خپل شهريار ته
چا به سترگي چا به خولې ورته کړې کړې
چي پاچا خبري کړې دوی يې پېښې کړې
يو او بل ته يې ويل چي لېونی دی
يا هغه شهريار نه دی دا پردی دی
پاچا پوه سو چي بل هيڅ تدبير نه کيږي
لېونو ته لېونی پاچا ښاييږي
شهريار شهزاده گانو وزيرانو
د لښکر سپه سالار او افسرانو
هم قاضي هم يې کوټوال هم اردليانو
د حرم ښايستو مېرمنو غلامانو
د رعيتو د شاهانو او به نوش کړې
سمدستي يې د هونښ لاري فراموش کړې

دوی هم لوڅ لپړ او وتل کوڅو ته
خندېدل به ديوه او د بل کړو ته
قتلول به يې په تورو خپل وگړي
د چا غاړي يې زيندي کړلې په پړي
څوک يې واچول ژوندي ژوندي لمبو ته

مستبدله غوربدله غرغرو ته
له كورونو تر آسمان پورته لمبې سوې
د ماشومو او د ميندو غلبلي سوې
گاوندي كړل چا خبر دې كيسونه
د دوى خوا كې د بېهوبنو لېونونه
چي مو څنگ ته د سرو خالي دېرې دي
بنار او كلي ټوله لوټ تشي مېرې دي
كه پاچا دى كه رعيت دي لېونيان دي
يو د بل وينو ته تېرې دي لېوان دي
پاچا مشردى د پوځ د جلا دانو
غوبني خوري د خپل وطن د انسانانو
بې ملياره شنه پټي دي كروندي دي
بې صاحبه نگهبانه خزانې دي
په هر كونج كې د طلاوو خرمنونه
سره ياقوت دي جواهر دي درمندونه

گاونديو ژر راټولي كړې لښكري
چارا واخيستي نېزې چا توري زغري
پروطن د لېونويې ناتار جوړ كړ
دهستې د خزانويې لوټمار جوړ كړ
دروازې يې د قلا كړې درې وړي

پر کورونو سوې خپرې د مرگي لږي
چورول يې واره کلي لوی بنارونه
سوځول يې درمندونه شنه باغونه
قتل عام يې کړ وطن د لېونيانو
ترې رواني يې کړې ډلي د مينځيانو
غرغړه يې کړل پاچا وزيران واره
د قاضي ککړۍ ورغړېده ولاړه

۵/۲۳/۱۹۹۴

حيات آباد

يوه ورځ چپرته مجلس کي ديارانو
چا کيسې کړې د کابل او د بناريانو
چي راغلي مهاجر دي په زرگونو
تنبډلي دي له جنگ او له توپونو
په کمونو په بنارو کي سرگردان دي
ټول خلقيان دي، پرچميان دي کافران دي
دې کفارو راوستلي جينکۍ دي
سپيني سپيني بلوريني ناوکۍ دي
بنايستي لکه د نکل د پريانو
په سيالۍ ورځي د حورو او غلمانو
پېښور سره نېژدې حيات آباد دی
د دې ښکلو مرغلو دک دی ښاد دی

چي هر څوک يې له کوڅو څخه تېرېږي
د زړه مراد يې حاصلېږي روا کيږي
چهي پېغلي په کړکيو کي ولاړي
خريدار په اشارو ځاتته ورغواړي
لکه مستي زرکي گرځي په سپلونو

د بازانو په شان بنکار کوي د زړونو
په سينه کي مي زړگی په غورځېدو سو
بي پرواله د وږخونوله توبو سو
ما وې ځم چي هر څه کيږي دې کوشې ته
د دې بنکليو سپينو حورو نندارې ته
آيينه کي چي مي وکتل په ځيره
تر نامه مي رسېده بېره بېره
ما وې بنکلي به مي ونه مني چيري
ژرمي بېره کړه له مخه څخه ليري
وروان سومه ليدو ته د خوبانو
يوه چټه مي پيدا کړله يارانو
چټه نه وه يوه ونه وه د گلو
سرتريايه د کتلو د ستايلو
په ليدلو مي يودم د خندا شنه سوه
لکه څانگه د سرو گلو را کړه سوه

ماته گوري په کټ کټ راته خنديږي
پرناز که نری ملا باندي غبرگيږي
وې يې ماته چي راځي ټوله شېخان دي
طالبان دي، ملايان دي، مولويان دي
د عمرونو مجاهد قوماندان دي

يا امير ياد امير نيژدې خپلوان دي
که دانه وي مقامات دي افسران دي
يا عرب دي يا تور مخي پنجايان دي
که د انور وگړي نيت زموږ د بنار کړي
سمدستي يې ملا حکم د سنگسار کړي
دا ته څرنگه را پېښ سوې دې کوټې ته
چي خريلې بیره راغلي زما د پرې ته
دا کوڅې په اجاره دي د غازيانو
چي بنارونه لوتوي د کافرانو
جوړوي چي د سرونو منارونه
اوروي چي د گوليو بارانونه
پر بنايستو ځوانانو ميندي سولې بوري
دوی ته ورکړې خدای په دې دنيا کي حوري
د اسلام په نوم يې جوړي خزانې کړې
خپل ناموس ته يې تيارې هديرې کړې

چي مېرمني په اوو پردو کي نغاړي
د وطن لوڼي پردغه بازار غواړي
چي اسلام يې دی يوازي په خبرو
تو لعنت سه پردا هسي بېرورو
خوپه زړه مي دا خبره همپش گرځي

په دنيا کي چي "بد غورځي بد به پرځي"
د سرونو په بازار کي چي څوک زر خوري
عاقبت به په همدې بازار کي سر خوري

ويرجينيا ۵/۳۱/۱۹۹۴

ایکپرس او ډیډپلس

(د یونان له افسانو څخه)

د تورو سمخو هسکو څو کواتل
ایکپرس خدای و د یونان د غرونو
ډیډپلس پلار و د دې لوی پهلوان
او ازمیلي د پېړۍ جنګونو
ده ته له خپله ځانه گران ایکپرس
ویل بابا دلته مې زړه تنګیږي
ماته وزر جوړ که چې والوزمه
نور مې له سمخو سره نه جوړیږي
غواړم چې زما تر ورونو لاندې
د لویو غرونو څو کي ولېږیږي
زما له هیبته سمندر خبرسي
زما له طاقته څپې و تورېږي

زور پهلوان هغه هوښیار ډیډپلس
د سترگو تورته وزرونه جوړ کړل

له يوه غره تر بله غره رسېدل
ورکي د موم يې پيوندونه جوړ کړل
ويل يې زما د زرگي سره زويه
چي هوس ونه کي شغلوته د لمر
په وزرونو کي دي موم کار سوي
چي خان نيژدې نه کي لمبوته د لمر
آسمان ته و خو جېد مغرور ايکېرس
ورلاندي پر بوتل سرکښه غرونه
د کوه قاف د شاپېريو ارم
او د دېوانو فولادي بنا رونه
لاندي يې وليدې ناپايه اوبه
د سمندري اغي وحشي موجونه
د زرکلنو نهنگانو خالي
د شنه آسمان په شاني شنه سيندونه
پر سريې گر جېد لې توري وريخي
وريادول يې د ابا نکلونه
لکه گردونه د خدايانو د جنگ
لکه په تېښته د شيطان پوځونه

د ايکېرس لويو تېرو وزرو
د تورو وريخو لوی لوی غرونه خيړل

لکه گوربت مخ یی آسمان ته و نیو
د هسک پر لوری یی وزرونه وهل
د لمر زینو پلوشو ته خیر سو
د شنه آسمان لور ته یی سرو نیوی
د پلار خبری ورنه هیری سولې
د لمر شغلو ته یی وزرونه نیوی
د لمر له تاوه یی موم ویلی سوله
له دوو خنګوی یی وزرونه مات سول
سیند ته را ولوېدی د غرو قهرمان
د نهنگ خوله کي یی بندونه مات سول

امریکا ویرجینیا ۱۲/۲۵/۱۹۹۴

د بنا مار افسانه

وايي پروت په چين ماچين کي يو لوی بنا رو
بنا رلاڅه چي د جنت په شان تيارو
هر سپرلي يې د جنت سره سيالي کړه
هر يو باغ يې د فردوس د سترگو خارو
په هر دښت کي يې رنگونه او رېدلي
له نعمو څخه او دلی هر ابشارو
هره ونه يې د مشکو سوداگره
هر يو بوټي نسترن په گلو بارو
هر گودري يې په پېغلو ټو بنايسته و
د پاوليو پاي زېبونو شرننگهارو
هره پېغله يې بنايسته د گلو ونه
هر زلمی يې بنکلی لوړ لکه چنارو

خدای ورکړي خزانې وې انبارونه
له ياقوتو مالمال يې هر کهسارو
خو آفت و نازل سوی پردې مېنه
ورته پروت د غرونو شاته يو بنا مارو
په نوبت يې له دې بنا ره ولجه وړله

يوه پېغله او يو او بن په خوړو بارو
هره نجل به په نوبت ورته راتلله
دا مرگی د هري پېغلي په خپل وارو
د چاکور له غمه نه سو خلاصېدلای
که نېستم و که بېدای و که نادارو
لویي تللي د قاضيانو کوټوالانو
نه پاچا او نه وزير د خپل اختيارو
د پاچاد بنايستي لور نوبت راغی
غم نازل پر کور پر کلي پر بازارو
کجاوه يې تېرول پر بازارونو
په سرو سترگويي ژړل بنحو مېرونو
په کوڅو کي سوې د نجونو پورته ساندي
له بامويي غورځول ځانونه لاندي
چاکرل څيري گربوانونه تر لمنو
چا شيندلي ايري خاوري پرسرونو

له بنامار سره د چا برابر زور و
ټولو خلکو ته منظور شرم پېغورو
د زرگر پر دوکان ناست يو پهلوان و
مسافر له بله ملکه سرگردان و
په خواريو تر دې بناره و راغلی

شوم نهر په شپو په ورځو گرځېدلی
پتې يې توره کره تر ملا و ووت له بناړه
اوبن د مخه ده وه ل ورپسي لاره
مخ يې ونيوی د بناړ د باندي غرو ته
د بنا مار د هـستوگني و درو ته
لمر نيهام سو مخ د غره او درو تور سو
د رنپا پر مخ پلو د تيارې خپور سو
را بنکاره د غره له سره اژدها سو
د پاچا د لور زړگی په واويلا سو
مخامخ روان پر لور د کجاوې سو
اوبن او بار لره په وازه خوله نيژدې سو
دوې يې سترگي ځلېدې لکه اورونه
تر سر مويې را ايستله سپين دودونه
په مستيو په نارو په غر غرو سو
په نخرو سو د هوس په غرو مېدو سو

پهلوان توره په پېنو کي کره بنده
اژدها ته يې له ليري کره څرگنده
اژدها تر پهلوان کره زامه لاندي
هغه توره د خولې کونج ته کره وروړاندي
چي بنا مار به تېراوه د نس پر لوري

تر کو گل یې وتل توره پوري ووري
د بنامار پورته ر مباري غلبلي سوي
په تېره توره يې پرې د نس پردې سوي
پهلوان يوه خرمن ورنه جلا کړه
مخ پر بنار سو د پاچا لور ته يې شا کړه
بنامار مې سو بنار آزاد سوله غمونو
نور له چا سره غم نه و د سرو نو
بغ سو پورته د سورنا او د ډولونو
غېرې ورکړلې پلرونو او زامنو
زېرى ولاړى تر بنارونو او ملکونو
مرگ سو کډه له کېدې له گودرونو
سره غورځکه سوله پورته د جشنونو
نور به نه وي جنازې د بنکليو نجونو
زغري واغوستې زامنو د غټانو
توري واخيستي بچو د وزيرانو

سرې په وينو سوي نېزې د افسرانو
مست اسونه خغېدل د سردارانو
سترگي سرې سوي د زامنو د قاضيانو
غروت ته وختل بچي د کوټوالانو
پروژلي بنامار پيل سول گوزارونه

چاپه سرې کړلې نېزې چا خنجر ونه
هریوه یې پرې کوله اندامونه
چایې سرچایې لکې چایې غاښونه
هریوه یې د بنامارد جنگ کیسې کړې
هریوه یې له مستیه غرغړې کړې
چا خبرې د بنامارد نندارې کړې
چا کیسې د هیبتناکي توري شپې کړې
چا به لاپي د کری شپې د جگړې کړې
چي به بل کیسه کول دوی یې پېښې کړې
په یو کونج کي بیده سوی پهلوان و
د بنامار له جنگه ستړی و ستومان و
برغ راوینن کړ د ډولونو اتنونو
د خوبنیو د جشنونو د رقصونو
مخکې رېږدي له هیبته د فوجونو
پر آسمان گرځي کوټري په سپلونو

د هرچا پر ژبه بس یوه کیسه ده
د بنامارد مرگ خبره ده خپره ده
چا ویل بنامار وژلی دی ځوانانو
د دې بنار پهلوانانو توریالیانو
چا خبرې کړې د فوج د باتورانو

چا زامن ستايل د خپلو وزيرانو
پهلوان په زوره برغ کړ له بناريانو
خوشي ولي منت وړئ د مفت خورانو
ما وژلی دی پاچا د بنامارانو
ما بېغمه کړ است د ژوند له غليمانو
ما را وړې دا څرمن ده له بناماره
نبناني يې ده د قتل معلومداره
زه ورځم ستاسي پاچا ته تر درباره
ماته وبنياست کوڅه ليکه اولاره
پهلوان چي د بنامار کيسه کوله
چاپه پته چاپه وازه خوله خندله
يو له بله يې پوښتل چي دا د چا دی
دلته نوی پيدا سوی که پخوا دی
له کوم بنار څخه راغلی دا سپری دی
باوله دی سودايي دی لېونی دی

اور بدلې يې له چا څخه کيسه ده
جوړه کړې يې له ځانه افسانه ده
کله کله کړي کيسې د بنامارانو
زوروري بولي مټي تر ايربانو
وايي مات مي کړل پوځونه د دېوانو

راته هیش نه دي لښکري د لېوانو
پهلوان يې د بناريانو خندنی کړ
په خندا او په نارويې لېونی کړ
بنار په بنار به گرځېدی کلي په کلي
چا پر سر باندي ویشتلې چا پر ولي
چي به ده کیسه آغازه د بنامار کړه
پر خپل ځان يې سپره د خندا لار کړه
انعام و اخیستی زامنو د غټانو
پاچا غټ کړ له بچي د وزیرانو
منصبونه يې کړه لوړ د افسرانو
د قاضیانو کوټوالانو د بچیانو
پهلوان کلي په کلي سرگردان و
کله ځان سره په جنگ کله حیران و

ویرجینیا ۲/۱۶/۱۹۹۹

خنگل شاهي

کتا بونو دي راو پي دانکلونه
چا تري واخيستي مزي چا عبرتونه
چي لانه وانسانان پر مخد محکي
خناورويو پر بل کول حکمونه
په خنگلو کي د خنگله قانون روانو
چلول امير زمري پکسني امرونه
د کمزورو سره غم و د سرونو
لوی لپوان لکه خوگان په غوښو بارو
گر خېدل به سرې سرې سترگي غور پرېتونه

د کمزورو په ژوندوني ساه ختلي
پر هله وکويې وچ سوي وه پوستونه
امير هم د زورورو طرفدارو
چايي نه کرل په حضور کي فريادونه
يوه ورغ د لوی امير ته کوته زړه سو
را حاضر يې کر جلاد تېره غاښونه
ويل راو لئ موږک زما تر حضوره
چي سپارمه دې بېکاره ته کارونه
حاضر باشو جلادانو موږک راووست

رېږدېدلې له يې له ويږي اندامونه
دامير حضور يې هيڅ نه وليدلي
نه خبروله دستوره له قانونه
د دربار هره گونبه ورته بلا وه
د مرگ بڼه ته يې بوخ کړي وو غوږونه
نابيره اميرو وييل مورک ته
ستاله لاسه همېشه راځي عرضونه
په ځنگله کې حيوانان له لورې مړه سول
ستا په کور کې د غنمو گودامونه
پيشو هم تابه يې حيا بې شرمه بولي
درباريان مي هم لري شکايتونه
ما ټاکلي ستا دپاره وظيفه ده
چي مصروف دي کړي هفتې مياشتي کلونه
هغه دا چي هغه ليري غره دپاسه
چي ولاړ دي چنارونه او صبرونه

لويي وني او کوندي کړه ترې رابېلي
چي رانه وړې نيا لگي واره بناخونه
مورک وويل اميره ستا قربان سم
تاسي وگورئ زما پښې او زما لاسونه
زه به څرنگه چپه کړم لويي وني

زه به څرنگه راوړم لوی چنارونه
ماته و سپاره یو کار زما تر قدرته
صدقه دي سه زما ویني اولادونه
لویي وني ماتول د فیل په وس دي
بارته وټاکه او بنان څره او آسونه
د امیر سترگي سوې سرې له ډېره قهره
ویل ووزئ درباریانو پرېږدئ خونه
چي یوازي سول امیر او مورک دواړه
او خالي سول د دربار ټوله کونجونه
په حیرت حیرت مورک ورته کتله
زمرې پورته کړل له مخي نقابونه
د نقاب دلاندي بل حیوان بنکاره سو
غټي زامي پنډه اوربوز اوږده غوږونه
دا هغه له کلي تللی سپېره څرو
چي یې وړای نه سول درانه درانه بارونه

مورک وازه خوله حیران خرپه خندا سو
ویل واخله زما له عقل نه پندونه
چي زه خریم د زمري پر کرسی ناستیم
ور وېشمه فیل او پرانگ ته منصبونه
ته هم کړلای سې چي لویي وني پرې کړې

اود حَمَكِي سره سم كړې دا خنكلونه
دلته مه وايه چي دامې په وس نه دي
كه دي زړه غواړي د ژوند واړه عيشونه

ويرجينيا ۳/۳۱/۱۹۹۰

متلونه

بېگانه له خپله نه سي سمېدلای
د پردو په مخکي مه ترته خپلوان دي
که عزت غواړې د خپلو پرده پوش سه
د خپل کور خبري مه کوه دباندې^(۱)

له سپو او بويې زهر بهتري کړي
برابرمه سي پر کورد نامردانو
د گيدې تر ناز خيړل د زمري بڼه دي^(۲)
خدای دي مه لره محتاج د ناکسانو

دلته خولې ته کتل کيږي چي د چاده
وينا هم تلله کيږي په لوتونو
نه خبره د غريب ملا شوک اوري
نه روژه يې ماتوي په آذانونو^(۳)

^(۱) د کور خبره دباندې مه کوه.

^(۲) د گيدې تر ناز د زمري خيړل بڼه دي.

^(۳) د غريب ملا په آذان شوک روژه نه ماتوي.

نن يې مه گوره چي وژني يوله بله
دا خروړي سبا يياسره جوړيږي
و فقير ته ده يوه سلا د ټولو
کنه سپي خو کور په کور سره غيږي^(۴)

هره چاره د تدبير په ژبه كيږي
کله زور لره محتاج سي تدبيرونه
کاره تيکي ته کره توره جوړيږي^(۵)
کږې خولې لره په کار دي ټينگ سوکونه^(۶)

د پرديو په سوغات مسته مغروره
پندي سترگي به دي کله بينا كيږي
بپه وده د ناکسانو لاس نيوی کږې
د خپل کور پير کله چاته معلومېږي^(۷)

^(۴) د سپو کور په کور ميرخه وي فقير ته يې سلا يوه وي.

^(۵) د کاره تيکي سره کره توره جوړيږي.

^(۶) کره خوله سوک سموي.

^(۷) د خپل کور پير چاته نه معلومېږي.

دا خبره د هونښيارو د جرگه دود ده
چي د غار خولې ته مار ورسېږي سم سي^(۸)
ډېرمو وليدل كار به په خپل انگرېكي
په بهر كې مستقيم لكه قلم سي

چي پرون يې هديرې په اجاره وي
نن يې دوږي د خوانې پر مزار گرځي
دا دستور د زمانې دى نه بدلېږي
په دنيا كې چي بد غورځي بد به پرځي^(۹)

توريالي بوډا زمانو ته ويله
توره سره ښه ده خونه د ورور په وينو^(۱۰)
كه په كور كې او په گور كې عزت غواړئ
يو تر بل سره جار پړئ زما زمانو

^(۸) مار چي د غار خولې ته ورسېږي سم سي.

^(۹) چي بد غورځي بد به پرځي.

^(۱۰) توره سره ښه ده خونه د ورور په وينو.

نه شمر به يې شوک و خوري نه به بناد سي
دا خبره په گومان د چا کنبې پوزي
د بې بختي کونډي دوه غوايي په برخه
يو دنته نه ورځي بل نه راوزي^(۱۱)

چي د تخت په هوا ځي تخته يې ځای وي
له تقدير سره جوړ نه دي تدبيرونه^(۱۲)
چي کوهي چاته کيني پکښي به لوپري^(۱۳)
نه رسپري تر مزله کاره بارونه^(۱۴)

له ازله يې بڼه ورځ ليدلې نه ده
په پرون او پرونيو پوسې ژاري
دانصیب دی د بد بختو افغانانو
تل زاړه کفن کښان له خدايه غواړي^(۱۵)

که د خپل کاله امان غواړې له خدايه
له لمبو ژغوره نيژدې ليري کورونه

^(۱۱) د کونډي دوه غوايي وه يو ووت نه بل ننوت نه.

^(۱۲) تقدير او تدبير نه سره جوړ پري. (تدبير بندونه تري تقدير پر خاندې م هوتک).

^(۱۳) چي بل ته کوهي کيني پخپله پکښي لوپري.

^(۱۴) کور بار تر مزله نه رسپري.

^(۱۵) دعاوي زاړه کفن کښ وگټلې.

له انگار سره خپلوي د هيچا نسته
وچ لاندۀ سوخي چي اورواخلي ځنگلونه^(۱۶)

هر فرعون لره موسی دی پیدا سوی^(۱۷)
غشي مه گوزاروه د چا پر زړونو
که سوکونه دي پر زړو پر سينه نه وي
گوره څوک چي آزار نه کړې په نوکونو^(۱۸)

پردی کت تر نیمو شپو دی بختوره^(۱۹)
پکښي نه کېږي درانه خواړه خوبونه
چي په کلي کي دي نه پرېږدي وگړي
د ملک په کور کي مه تره آسونه^(۲۰)

شيخه موردي د دعا په تمه راغلو
ستاله کوره بوی راځي له شرابونو

^(۱۶) ځنگل چي اورواخلي وچ اولاندۀ گډ سوخي.

^(۱۷) هر فرعون سره موسی سته.

^(۱۸) که څوک آزار کړې په نوک تا به ووهي په سوک. (که د بل دروازه ووهي په نوک ستا دابه ووهي په سوک، م هوتک).

^(۱۹) پردی کت تر نیمو شپو دی.

^(۲۰) چا په کلي کي نه پرېښودده وييل زما آس د ملک په کور کي وتړئ.

له رستمه يې سل نوم بهتر دي (۲۱)
ډول دليري بڼه لگيږي پر غوږونو (۲۲)

چي په کور کي د کورگي جوړول غواړي
مرکه ده د ابلـيس او د زامنـو
دوه به جوړسي که دريم يې تر منځ نه وي (۲۳)
دامو زده کړه له ملگرو ملتونو

څه خبر له خپله زوره ځناور دی
يوه بل ته چي په سرو سترگو خښمږي
دوه غوايي چي بنکر په بنکرسي په پټي کي
زيان يې بوټو او يا کاهو ته رسېږي (۲۴)

(۲۱) له رستمه يې نوم بهتر دی.

(۲۲) د ډول دليري بڼه خوند کوي.

(۲۳) دوه به سره جوړسي د دريم دي مخ توري.

(۲۴) دوه غوايي چي په پټي کي په جنگ سي، زيان يې بوټو او کاهو ته رسيږي. بل روايت دی: دوه غوايي چي بنکر په بنکرسي زارد بوټو و د کاهو. دلته زارد افسوس او حسرت په معنی دی، پير محمد کاکړ وايي:

زارد هغه چا دی چي آزار کوي د زړونو

ژوند د ظالم کم دی چي مدام دل آزاري کا

(م هوتک)

يوه ورع به د فلک په دام کي گير سې
چي نن سره منگول ورغلي پر خوارانو
د لنډو خټو نری باران پلمه وي^(۲۵)
خوننه ولي وړانوي د غريبانو

د آسمان بې انصافي ده که دي خپله
چي بدل دي جواهر کړل په ډبرو
د حساب سترگي په لپو لپو ژاري
قدر تل وي د زرگر سره د زرو^(۲۶)

په مزلونو ورغلي سترې سوي شپې سپيني
د کاروان غبار پټ کړي رباتونه
يا ساروان په زړه کافريا انصاف نسته
اوبنان نه ژاري لا ژاري يې بارونه^(۲۷)

^(۲۵) لنډو خټو ته نری باران پلمه سي.

^(۲۶) د زرو قدر له زرگر سره وي.

^(۲۷) اوبنان نه ژاري بارونه ژاري.

هره ورغ خو په دې بنار کي غټان نه مري
دا خيرات کله نا کله پيدا کيږي
په تلوار او گره چانه ده سره کړې^(۲۸)
ملا پام کوه نن صبر په کار يږي

په اتن کي يې نومونه نه ياد يږي
رنگ بدل سو د کيسو او د نکلونو
په اول کي به مړانه په سيالي وه
اوس سپيتانه په سيالي سو ده مېرونو^(۲۹)

د روپيار خوله ماتوئ ژبه يې پرې کړئ
په دې مېنه کي اوس داسي باتوران سته
چا چي دا خبره کړې ملامت دی
چي ايلچي لره نه مرگ او نه زندان سته^(۳۰)

^(۲۸) او گره په تلوار نه سپړيږي.

^(۲۹) اول به مړانه په سيالي وه، اوس سپيتانه په سيالي ده.

^(۳۰) ايلچي لره نه مرگ سته نه زندان.

خپل سوپر سک د بل تروریجو غوښو ښه دی^(۳۱)
خپله خونه د پردیو تر قصرونو
باز چي خپله خاله پر پردی او روان سي
د پاچا منگول يې خای سي تر عمرونو^(۳۲)

سرې غوټې سوي د خزان د چپاوشومه
لاچا غېږي د اغزیو درمندونه
د پلرو هره خبرد زرو تول دی
بد بانجن ته نه رسېږي آفتونه^(۳۳)

تروخ تیري اوبه بیرته نه جاروزي^(۳۴)
هسي نه کور دي خالی سي د غمونو
بدي ورځي لره بد تر بورپه کار دی^(۳۵)
تېغ دي لیري که د ورور له مېړندونو

چا به ډیري ککری وي رڅولي
خولا مېنه له مېړونو نه ده توره

^(۳۱) د بل تروریجو غوښو سوپر سک د کور ښه دی.

^(۳۲) باز چي له خپلي خالي روان سي د پاچا منگول يې خای سي.

^(۳۳) بد بانجن آفت نه لري.

^(۳۴) تروخ تېري اوبه بیرته نه جاروزي.

^(۳۵) بد ورورد بدي ورځي دپاره ښه دی.

تیت نظریې په جونگره باندي مه کړه
وېش چي کړې برخه وېشه مړونه گوره^(۳۶)

د کوچ برغ ته یې غوړونه په هوادي
مورله هرڅه لاس پرپولی دی تیار یو
دا باقي هستي درواخله نوش جان دي
سپي درگرځوه له خیره دي بېزار یو^(۳۷)

په سنگساريې نیمه خوا کړې هغه وني
چي بناخونه یې کاره وه له بارونو
بې مېوې وني ته نه غورځي ډبري^(۳۸)
نه یې تمه څوک لري له نعمتونو

له پخوا راته کېدل له دا خبره
چي پردي خوا په پوردي یا پیغوردي^(۳۹)
نه د پورنه د پیغور غم ورسره دی
دا بې تنگه مېلمان نه د چاد کوردي

^(۳۶) برخي وېشه مړونه گوره.

^(۳۷) سپي درگرځوه د خیره دي بېزاره یو.

^(۳۸) بې ثمره ونه څوک په ډبرونه ولي.

^(۳۹) پردي خوا په پوردي یا پیغوردي.

چي پرون به يې خمتاپه وس کي نه وه
نن د تخت د پاسه ناست دی بختور دی
وران قـصرونه چاليدله او ويل يې
بې له شکه پردی غم نیمی اختر دی^(۴۰)

نن کاري گوزار کوه واری دي خپل دی
چي سبا بدله نه کړې خپله رایه
پښتون سل کاله پس وار اخلي لا وایي
په بدل کي مي تلوار وکړې ځایه^(۴۱)

په نصیب يې لويه برخه نه وه کښلې
نن لويېږي واره خلک په بدلو^(۴۲)
يوه ورځ به يې خپل برغ له خولې راوړي
گيډر نه دی د خپل ځان د ټينگولو

^(۴۰) پردی غم نیم اختر دی.

^(۴۱) پښتون سل کاله وروسته بدل واخيست ويل يې تلوار مي وکړ.

^(۴۲) په بدلو څوک نه لويېږي.

په قسمت کي يې تيارې په نصيب سوي
د افغان پر آسمان لمر نه دی ختلی
له بارانه سي ولاړ ناوې ته کښېني (۴۳)
بخت يې کور ته په ژوند نه دی ورغلی

په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي (۴۴)
نه ځايېږي يوې تيکي کي دوې توري (۴۵)
د زینونو او آسونو په تلابن کي
ډيري خویندي سولې وراري ميندي بوري

څو دي خپلي مټي نه وي آزمېلي
د دښمن چي درته جوړي پلمې نه کړې
دواړي غبرگي د بايللو په شماره دي
خپلي پښې چي له کمبلي اوږدې نه کړې (۴۶)

(۴۳) له بارانه ولاړ سو ناوې ته کښېنستی.

(۴۴) په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي.

(۴۵) په يوه تيکي کي دوې توري نه ځايېږي.

(۴۶) خپلي پښې له کمبلي اوږدې مه غځوه.

په مرداره باندي وژني يوله بله
چا ويل چي دا ټولي ده د بازانو
بازچي هرڅومره سي خوار چنگيني نه خوري^(۴۷)
دا بچي دي د کارگانو کرگسانو

هي توبه يي له وحشته له هېته
چي د ژبو پر خاي توري سره ورسې
وايي زور چي په هر خاي کي زور ورسې
عقل کوچ وکړي له خايه مرور سې^(۴۸)

پردي وينه بېگانه ده نه خپلې پي
ورور به نه سي چي دي مور نه وي زوولي^(۴۹)
چي د پلار پر قدم سم پر لاري نه ځي
په سپي زوی وي تل بناغلی پلار بنکنځلی^(۵۰)

^(۴۷) بازچي هرڅومره خوار سي چنگيني نه خوري.

^(۴۸) زور چي زور ورسې عقل مرور سې.

^(۴۹) چي نه دي وي له مور نه داسي مه وايه چي وروره.

^(۵۰) په سپي زوی بنه پلار بنکنځلی وي.

په دوستۍ او په خپلوی، یې باور نسته
پرون ستا وه نن د بل کره هستېږي
چي یې بڼه هلته یې شپه ده هورې اوسي
دا پردي سېي د ډوډۍ په زور خپلېږي^(۵۱)

کشکي هر چاته پرون وریا دېدلای
هره سترگه له حیانه رپېدلای
پز پرېکړي که درلودلای شه شرم
د چرې نوم بې هرگز نه اخیستلای^(۵۲)

چي په شپو د بل په کور کي ډېوې څاري
هغه نه دی پوه په گټه او تاوان خپل
گاونډي یې شپې له درده کرلې سپیني
بدبخت و خوړی په تش گومان ایمان خپل^(۵۳)

^(۵۱) پردي سېي د ډوډۍ په زور خپلېږي.

^(۵۲) پز پرېکړي که شرم درلودلای د چرې نوم به یې نه اخیستلای.

^(۵۳) بدبخت په تش گومان ایمان و خوړ. بد گومان د ایمان زیان (م هوتک).

لابه خو تردي نقاب لاندې پتېرې
لابه خو خورې د دروغو سوگندونه
نس مي مور که په جار جاري دي بنه نيسي^(۵۴)
نور دي وينم له دانې سره دامونه

سړي تل په درنو دروندي په سپکو سپکسي^(۵۵)
همنشين مه سه له چا سره ناولي
دي کنډو سره عمرو نو خپلوي کړې
په دي لاره باندي زر کلونه تللي

دا دامونه دي در ټول که واري يې تېرسو
له رانده لکه يو ځلي ورکېرې^(۵۶)
له کټوي به راوزي په خمخه کي^(۵۷)
تر قيامته شنې په غلانه چيچل کېرې^(۵۸)

^(۵۴) په جار جاري مي بنه نه کېرې نس مي رامور که.

^(۵۵) په درنو دروندي په سپکو سپک.

^(۵۶) پوند يو ځلي امسا ورکوي.

^(۵۷) چي څه په کټو کي دي په خمخه کي به راوزي.

^(۵۸) شنې په غلانه چيچلي کېرې.

نن دي تاج پرسرا ایردي سبادي وژني
باور نسته په خپلوي د دبنمانو
خپل دي نه غورځوي لمرته که دي مرکي (۵۹)
ټولۍ مه خوشي کوه د بنو دوستانو

داد کومو بي انصافو نصيحت دی
چي په زړه به خومره سخت وه دازوی مړي
په لمن کي وره غوري که بل څه نه وي
له انگړه د ناداره پوروري (۶۰)

له لومړۍ ورځي حساب درته په کار دی
چي په کور کي دي ترگټي تاوان ډېر دی
نور په شگود سپل مخ نه سپي نیولای (۶۱)
وچه مه خوره چي دي پور تر سلو ټېر دی (۶۲)

یاد توري یا فریاد په ژبه کېږي
حق په خوبه چاته نه دی رسېدلی

(۵۹) خپل که دي مرکي لمرته دي نه غورځوي.

(۶۰) د ناداره پوروري له کوره غوري په لمن کي وره.

(۶۱) د سپل مخه په شگونه بندېږي.

(۶۲) پور چي تر سلو ټېر سو وچه مه خوره.

شيدې نه ورکوي مور هغه ماشوم ته
چي په چيغو چيغو نه وي ژر پدلی (۶۳)

له ريشتيا سره د بنمنه زمانه ده
چاته مه کوه خبري سپيني سپيني
د غرض خنبتنان ټوله لېوني دي (۶۴)
د عسلو په کندو کي گنډ پرويني

له مرونو يو بنه نوم دی چي پاتېږي
چوپړ مه خوشي کوه د محتاجانو
چي چالاس درپوري ونيو غوڅي نه کي (۶۵)
دا خبره ده راپاته له مردانو

نه په خپلو کي له سياله سره سم سو
نه په بنار کي د پردويي قدر ډېر سو
پام چي زده نه کي خويونه د پرديو
کارگه چم کاوه د زر کي خپل يې هېر سو (۶۶)

(۶۳) چي ماشوم ونه ژاري مور شيدې نه ورکوي.

(۶۴) د غرض خاوند لېونی وي.

(۶۵) چي چالاس درپوري ټينگ کي مه يې غوڅوه.

(۶۶) کارگه د زر کي تگ کاوه خپل يې هېر سو.

دامتل دی چي خپل خپل پردی مغل دی^(۶۷)
چیرته خپل د بیگانہ برابر نه کي
دوست ته حال وایه د بنمن ته وهه لاپي^(۶۸)
چي غلیم دي په خپل غولي خبر نه کي

په تیر کي دي نا اهلہ پیدا مه سه
نوم د پلار او د نیکه په تباه کپري
نه ورکپري د نه زوی د لاسه مېنه
د سپي زوی د لاسه تل مېنه ورکپري^(۶۹)

سخاوت او اخلاص د وار په قسمت دي
له ازله د هر چا برخه رسپري
د دولت سره د زړه ملگري نه سته
چي د چا دنیا د پرې زړه تنگپري^(۷۰)

^(۶۷) خپل خپل دی پردی مغل دی.

^(۶۸) دوست ته حال وایه د بنمن ته لاپي.

^(۶۹) د نه زویه مېنه نه ورکپري د سپي زویه مېنه ورکپري.

^(۷۰) چي دنیا د پرې زړه تنگپري.

هر گهري د جو اهر و پوهه قيمت دى
لكه مري تپر گهري دى نه ستنېري
له سرې گهتي نه تود تاوان بهتر دى^(۷۱)
پاخه ژوند په نن سبا كي تماميري

ژوند تلانس دى خو خپدل الو تل دي
دانسان دي دا جهان او پرده مزلون نه
له خايي سرې نه بڼه وي خرچي گرځي^(۷۲)
وري پر ملا باندي درانه درانه بارونه

چاته عرض و كرم دشنه آسمان له جوړه
چي محتاج يې كرم ولاس ته د سيالانو
هي افسوس د بنمن مي ته يې تشه لاسه^(۷۳)
مابه خه كاوه دربار د ناكسانو

^(۷۱) تر سرې گهتي تود تاوان بڼه دى. تر بېكاره ودانى، په خرپ نرېدلې بڼه ده (م هوتك).

^(۷۲) تر خايي سرې گڼته خر بڼه دى.

^(۷۳) تشه لاسه د بنمن مي ته يې.

په بنکاره د ملایکو لښکر بنکاری
ډېرې چې چور کړل ډېرې بنخ کړل بې کفنه
چا ویل چې توتکی ده بې آزاره
له چینجیو د چمن وکړی پوښتنه (۷۴)

که بدی دي که دوستی په ژبه کېږي
تپ د ژبې په کلونو نه رغېږي (۷۵)
اخیستلای نه سي شوک توکړي نارې (۷۶)
زړه بښنه ده که دي مات کړنه جوړېږي

بڼه خودا چې غم بنادي دي پر خپل کوروي
چې مېلمه نه سې پر کورد ناکسانو
تل پر خای پرته ډېره وي سنگینه (۷۷)
چې ونه وزې له ټولیه د سیالانو

(۷۴) ویل یې توتکی بې آزاره ده، ویل یې د چمن د چینجیانو وپوښتنه.

(۷۵) د توري تپ جوړېږي د ژبې تپ نه جوړېږي.

(۷۶) توکړي نارې بیرته نه اخیستلي کېږي.

(۷۷) ډېره چې پر خای پرته وي سنگینه وي.

سل سرونه سره يوسي لښکر جوړ سي
کلي جوړ دي له مړونو له کورونو
له يوه لاسه ټک نه خپڙي ملگرو^(۷۸)
تجربـــــــــــــــــه ده د پلرونو د نيکونو

چي يوه گوته څوک نيسي د بل لور ته
درې يې سمدستي د ځان پر لور کږې سي^(۷۹)
لټوي د ځان عیبونه په جهان کي^(۸۰)
پر خپل ځان يې د انصاف سترگي رنډې سي

له کمال سره گونډي د زمانې ده
سيالي نه کوي سيالان د ناکسانو
گيدړ خوار ته خپل پوستکی بلا سوی^(۸۱)
ورپسې سترې ټولۍ وي د ښکاريانو

هره ورځ مي د روښار په انتظار وي
هره شپه مي د جانان پر کوڅه شپه وي

^(۷۸) له يوه لاسه ټک نه خپڙي .

^(۷۹) چي يوه گوته بل ته نيسي درې دي ځان ته کږې سي .

^(۸۰) د ځان عیبونه په جهان کي لټوي . (چي په ځان کي ويني په جهان کي ويني) .

^(۸۱) گيدړي ته خپل پوست بلا دی .

تڙي تل ويني سرې اوبه په خوب کي (۸۲)
خوب او خيال يې پر ساحل باندي مېلمه وي

چي د ژوند په سفر ځي قدم په وروږده
هېر يې نه کړي نصيحت د هونبنيارانو
بې باوره دي دا دوه شيان په دنيا کي
لمرد ژمي او خندا د دنېمنانو (۸۳)

نور د گلود موسم هوس ونه کړي
پنځه ورځي د ځوانۍ وي بهار تېرسو
جنازي ته دي طبيب دي رابللي
په دېوال تپه نکريزي اختر تېرسو (۸۴)

د ژوند لاره د ورېنمو جوړه نه ده
کله کله څوک د تورو پرسرو ځي
هر سرفردي له يارانو سره بويه

(۸۲) تڙي په خوب کي سرې اوبه ويني. لڅ (لوڅ) په خوب کرباس ويني (م هوتک).

(۸۳) د ژمي په لمر او د دنېمن په خندا اعتبار نسته.

(۸۴) نکريزي چي له اختره تيري سي په دېوال يې تپه.

چي بي ملو ځي نوتور ماري پي پراوږو ځي^(۸۵)

تل به نه وي پر نغري باندي دېگونه
يوه ورځ داد خيرات مړي خلاص پي
چي ديار د لاسه پيازوي خو په نيازوي^(۸۶)
د منت په حلواستوني نه خوږ پي

هر قدم دي د سر غم در لره بويه
باور نسته په دوستي د ځناورو
چي داوسپني بازو درسره نه وي
زړه ورمه کښپنه تر څنگ د زورورو^(۸۷)

د ژوندون مزل ژوندي گامونه غواړي
مړي نه سي پاڅيدلای له قبرونو
دلپوره په تمه پاته له مېرپه سوه

^(۸۵) چي بي ملو ځي تور ماري پي پراوږو ځي.

^(۸۶) پيازوي وي په نيازوي وي.

^(۸۷) د زورور له څنگه زړه ورمه کښپنه.

هغه کونډه چي وه ناسته په کلونو^(۸۸)

چي د توري شرنگ يې نه وي تر غوږسوی
هغه نه دی و میدان ته د وتلو
ژر د نجونو د مجلس دی تورد تورو^(۸۹)
د پلنگ خوبونه کار د نازولو

چي خبره د قسمت که د غیرت ده
د چا برخه وي خولې د چا کارونه
عبداللہ دي مړی، خوري فکر دي نه کړي
د لالا نصیب دي توري میدانونه^(۹۰)

یوڅه فکر یوڅه سره وینه په کار ده
تش د فکر په تالو اعتبار نسته
توکل دی نارینه اند پښنه بنځه^(۹۱)

^(۸۸) کونډه د لپوره په تمه د مېړه پاته سوه.

^(۸۹) تورد تورو دی ژر د نجونو.

^(۹۰) توري دي لالا وهي مړی، دي عبداللہ وهي.

^(۹۱) توکل نردی اند پښنه بنځه.

د مړولو له اندېښنو سره کار نسته

خان پخپله د سيالانو سره سيال که
د مړو تر بورگلو وي د مټ په زور سي
د پرديو جو جامو سترڅو شپې وي
ها جامې دي په خان اورسي چي د پورسي^(۹۲)

جنگ چي نه کوي تل اخلي لوډبره^(۹۳)
مه غولپړه په گفتمار د نامردانو
د گيدر په جنگ چي نه سي وروتلای
هغه تل کوي خبري د زمريانو

د سرونو چي سوداوه ده پلمې کړې
په جرگه کي يې د توري کيسې سرې کړې
څه ښه وايي چي جنگ سوړ سو ميري تود سو^(۹۴)

^(۹۲) جامې چي د پورسي په خان پوري اورسي.

^(۹۳) چي جنگ نه کوي لوډبره اخلي.

^(۹۴) چي جنگ سوړ سو ميري تود سو.

په ناحقه غلبلويې غاړې شنې کړې

قافلي سوي په هفتو د مخه تيري
دی لا خان په شواروز بولي دوراندي
چاپه ژوند کي پر خره سپور نه دی ليدلی
دی د بل مستو اسونو پوري خاندي^(۹۵)

په گرمي چي يې گټې خوره يې په سيوري^(۹۶)
د مېړه ملگري گټه او تاوان وي
په خوارۍ بد ايسېدلی هيڅوک نه دی^(۹۷)
بېکاري بلا د ژوند شرم د خان وي

سل کلنه يې دوستي او دنېمني ده
د پېښتون يوه خبره يو پېمان وي
هسي نه چي په خوله خوږ وي په زړه کوږ وي^(۹۸)

^(۹۵) په ژوند کي چاپر خره سپور نه دی ليدلی، د بل په اسونو پوري خاندي.

^(۹۶) په لمړيې گټه په سيوري يې خوره.

^(۹۷) مېړه په خوارۍ بد نه ښکاري.

^(۹۸) په خوله خوږ په زړه کوږ.

په خندا دي د غلیم کور ته روان وي

تل په جگه غاړه ژوند کوي مېړونه
پر ځان نه قبولوي منت د شلو
له هغه چي د يوه په مخ کي پرسي
بڼه خو دا چي څوک وهلی وي په سلو^(۹۹)

د حيا پر کور چي نه وي څوک زوولی
له هغه د حيا تمه ولي کېږي
له ناپاکو او بوخپلي جامې ژغوره^(۱۰۰)
چي په شرم څوک پوهېږي نه شرمېږي^(۱۰۱)

له هر گامه سره څار کوي بيا درومي
له وانبکي څخه ډارېږي مار چيچلی^(۱۰۲)
گرم يې مه بوله چي هر څه ته کور گوري

^(۹۹) په سلو وهلی بڼه دی نه په يوه پېر.

^(۱۰۰) له ناپاکو او بوخپل کالي ساته.

^(۱۰۱) شرمېږي هغه چي په شرم پوهېږي.

^(۱۰۲) د مار چيچلي وېره له وانبه (وانبکي) وي.

هميشه مستي پو کي شيدو سوځلي (۱۰۳)

د انصاف سترگي رنډې ژبه گونگي ده
چي انسان د بنا رپه منع کي سنگسار پري
دا زمان د چاپه حکم شاته بيا يې؟
په غلبيل کي اوبه نه راوړلي کپري (۱۰۴)

شه عجيب وختونه راغلل پردې خاوري
ساهوگان سول مزدوران د غلامانو
په گورم کي چي يې غوا په نامه نه وه
هغه نن سرماتوي د گوروانانو (۱۰۵)

يارا پاشه د سفر موزي په پنبو که
يا کاروان درخه درومي روان پري
په چرتونو به پي نه کپري رباتونه

(۱۰۳) شيدو سوځلي مستي پو کي.

(۱۰۴) په غلبيل کي اوبه نه راوړلي کپري.

(۱۰۵) په گورم کي غوا نه لري د گوروانانو سرونه ماتوي.

تش د گوري په نامه خوله نه خوړېږي^(۱۰۶)

همېشه به د خزان ظالم له لاسه
د مرغیو ټولۍ نه وي تښتېدلي
يوه ورغ به ورته گوري بيا به راسي
په وياله کي چي اوبه دي کله تللي^(۱۰۷)

خپله خوله دي هم کلا هم بلا ده^(۱۰۸)
ټپ د توري به جوړ نه سي د ښکښلو^(۱۰۹)
د ځنځير په څېر پيوند لري وگوري
په يوه څپره مخ وهې د سلو^(۱۱۰)

تر څو محکه د بورا د اتن نه سي
پورته نه سي د بلبلو آوازونه
پسرلی په يوه گل نه دی راغلی^(۱۱۱)

^(۱۰۶) په گوړه ويلو خوله نه خوړېږي.

^(۱۰۷) په وياله کي چي اوبه تيري سوي وي بيا راځي.

^(۱۰۸) خپله خوله هم کلا ده هم بلا ده.

^(۱۰۹) د توري ټپ جوړېږي د ژبي ټپ نه جوړېږي.

^(۱۱۰) په يوه څپره د سلو مخ خوړېږي.

^(۱۱۱) په يوه گل نه پسرلی کېږي.

په يوه گل بڼکلي نه سي چمنونه

يو د بل په وينو سره لاسونه ناست دي
د دښمن سره خوري غوښتي د خپلوانو
حيا ولاړه شرم غره ته دی ختلی^(۱۱۲)
باور نسته په پښتو د بې شرمانو

چي احمق پر دنيا وي مفلس به نه وي^(۱۱۳)
په بې عقلو دي تاوده لوی لنگرونه
پير که خس وي د مريد دپاره بس وي^(۱۱۴)
په دروغو به ور جوړ کړي وزرونه

په رنجو دړندو سترگو علاج نه سي
سترگي ولي تـوروي د غريبانو
په خواري به پيشو جوړه له اوږو کپرو

^(۱۱۲) حيا ولاړه شرم غره ته وخوت.

^(۱۱۳) خو په دنيا کي احمق سته مفلس نسته.

^(۱۱۴) پير که خس وي مريد ته بس وي.

ميو به څوک ورباندي وکړي عزيزانو (۱۱۵)

په حکمت يې دا دنيا ده تقسيم کړې
څوک يې کښېناوه په باغ څوک په ډېران کي
که پيشي ته خدای وزر وای نصيب کړي
د مرغۍ تخم به نه وای په آسمان کي (۱۱۶)

چي آسمان يې د شهپر په اجاره دی
دا يياغي وزر نصيب دی د بـازانو
چي هوسۍ نيسي تازيان خولې يې وي توري (۱۱۷)
د بنکار تمه دي څوک نه کړي له کارگانو

څوک چي تللي دي بيان نه دي ستانه سوي
لاقاصد منزل ته نه دي رسېدلی
تراوبو دمخه ولي کارې کاولي (۱۱۸)

(۱۱۵) پيشو به له اوږو جوړه کړو، ميو به څوک په کوي.

(۱۱۶) پيشي ته که خدای وزر ورکړی واي په هوا کي به يې د مرغۍ تخم نه وای پرې

ايښی. خره ته دي خدای بنکر نه ورکوي د غويو نسونه به څيري کړي.

(۱۱۷) چي هوسۍ نيسي د هغو تازيانو خولې توري وي.

(۱۱۸) تراوبو دمخه گاولي کارې.

چي ميدان د ازميښت نه دی راغلی

چي د ژوند په ټول يې واخلي ارزاني ده
يوه ورځ پر لاري تلل د هونښيارانو
تربې عقل دوست هونښيار د ښمن بهتر دی^(۱۱۹)
د احمق دوستي خپلوي ده د مارانو

تش په نوم د پهلوان چي ژوندی پایي
نه غلیم دی نه په جم کي د خپلوانو
تر پراته زمري بهتر گیدر چي گرځي^(۱۲۰)
نور له مېر و تمه مه کوئ یارانو

د دښمن کره چي ځي سترگي څلور که
له و عدو سره یې ایښي وي دامونه
مخکه مه گوره نیژدې د پښو د لاندې

^(۱۱۹) تر بې عقل دوست هونښيار د ښمن ښه دی.

^(۱۲۰) تر پراته زمري گرځنده گیدر ښه دی.

هونبنيار گوري لييري لييري واټنونه^(۱۲۱)

هرملت په خپلو کرو او کيسو وياري
د پښتون د قام زينت خپلي جرگي دي
تېرې توري کله لنډې کړي خبري
د مړو هنر صلا او مرکي دي^(۱۲۲)

چي سينه شوک د زمان سپلا ب ته سپر کړي
هغه نن وي که سبا پکښي غرقېږي
د آسمان په غږ پر انسان دى ورغلى
عزيزانو دا وړى نه شپى کپړي^(۱۲۳)

نه مړېږي په قيامت د ازل وږي
کبرجن که وږى هم سي نه خوري سپرى^(۱۲۴)
تر خور لويې هر کله اميد ښه دى^(۱۲۵)

^(۱۲۱) بې عقل تر پښو لاندي مټکه ويني هونبنيار تر سترگو لاندي.

^(۱۲۲) صلا د مړو هنر دى.

^(۱۲۳) دا وړى نه شپى کپړي.

^(۱۲۴) که وږى يم سپرى لانه خورم.

^(۱۲۵) تر خور لويې اميد ښه دى.

خوپه تمه چي خان مړنه کې له لوږي

ډېر يې نه موندل په لږو قانع نه سو^(۱۲۶)

ځکه در په دره گرځي سرگردان دی

چي په ډېرو خوشالېږي لېوني دي^(۱۲۷)

ډېره گټه د مایې د سرتاوان دی^(۱۲۸)

هسي نه چي موږ رانده یو نه يې وینو

د اياران په خوله خواږه په زړه کاره دي^(۱۲۹)

د توکل په تېره ژبه ریشتیا وایو

راستي نه لري زوال^(۱۳۰) ریشتیا ترخه دي^(۱۳۱)

که وپشونه په نصیب جزا په تول ده

خپل عمل د هر سړي دلاري مل دی^(۱۳۲)

له آغازه تر انجامه هوښیار اوسه

^(۱۲۶) ډېر يې موندل نه په لږو قانع کېدی نه.

^(۱۲۷) په ډېرو يې لېوني خوشالېږي.

^(۱۲۸) ډېره گټه د مایې سرخوري

^(۱۲۹) په خوله خوږ په زړه کوږ.

^(۱۳۰) راستي زوال نه لري.

^(۱۳۱) ریشتیا ترخه دي.

^(۱۳۲) خپل عمل دلاري مل دی.

لومړی گام دي د وروستيو منډو پیل دی (۱۳۳)
د ترخو او د بديو زغم ل بنه دي
له بديو د د بنمن تېرېدل بنه دي
ترخه خوره خو ترخه مه وايه و چاته (۱۳۴)
ژبه ټينگه په جلو کي نيول بنه دي

د دروغو منزل لنډ دی رسوا کېږي (۱۳۵)
يوه ورځ به بر ملا سي پت رازونه
خو ترڅو د ريشتيا واری رارسېږي
له دروغو به وي وران کلي کورونه (۱۳۶)

هري چاري لره وخت او مکان گوره
تور له سپينه شپه له ورځي نه سمېږي
پر رانده د شپې او ورځي توپير نسته (۱۳۷)
کون په ډول رانده په رقص نه پوهېږي (۱۳۸)

(۱۳۳) لومړی د وروستي پیل دی.

(۱۳۴) ترخه خوره خو ترخه مه وايه.

(۱۳۵) د درغو منزل لنډ دی.

(۱۳۶) ترڅو د ريشتيا واری رارسېږي دروغو به کلي وران کېږي وي.

(۱۳۷) رانده ته شپه او ورځ يوشان ده.

(۱۳۸) کانه ته ډول مه وهه، رانده ته رقصېږه مه.

په پنځه ورځي قدرت او ناز مغروره
هېردي نه سي چي لروپه مخکي کندي
سپين وينته وي همپشه د مرگ استازي (۱۳۹)
د غنمولاروي تل ترخولي د ژرندي (۱۴۰)

څوک يوازي د خپل ځان په غم حيران وي
څوک د کليو د بناو غمونه خپل کړي
د همت وپشونه يو برابر نه دي
سترو وگتيل هوسا دي خپل خپل کړي (۱۴۱)

گرم يې مه بوله چي سم پرلاري نه ځي
چي د محکي پرسر نه ايردي گامونه
دا کم اصله د پردي په ډوډي مست دي
د موزي په زور سخوندر وهي خېزونه (۱۴۲)

د هر چا ده خپله برخه وررسيږي
نه گيله سته نه سيالي سته له تقديره
چي د شال دپاره سرو ي پيدا سوي

(۱۳۹) سپين وينته د مرگ استازي دي.

(۱۴۰) د غنمولارو د ژرندي ترخولي ده.

(۱۴۱) سترو وگتيل هوساوو وختل.

(۱۴۲) سخوندر چي غورځي د موزي په زور.

پر خپل کور به ورته راسي له کشمیره (۱۴۳)

نه چا تاج نه چا کچکول ورسره یو وړي
له دې لاري بیرته څوک نه دي راغلي
بڼه هغه چي خپل پردي درباندي ټول وي
همپشه وي سپمولې سپو خورلې (۱۴۴)

چي له نازه دي پښې نه ورځي تر مخکي
دا غرور دي یوه ورځ د ځان بلاده
ته د بل د موهوزور په ځان کي وینې
سپي د فیل په سایه تلی ویل یې زماده (۱۴۵)

نن د ناز پر نیلي سپور سبا دي یاد وي
نه به آس وي نه به ته یې دغه لارده
دا لوی دنیانن ستا سبابه زما وي
وايي ژرنده که د پلارده هم په وارده (۱۴۶)

(۱۴۳) سر چي د شال لایق وي له کشمیره ورته راځي.

(۱۴۴) سپمولې سپو خورلې.

(۱۴۵) سپي د فیل په سایه تلی ویل یې دا سایه زماده.

(۱۴۶) ژرنده که د پلارده هم په وارده.

چي ژوندي و د خيرات له برکته
نن هغه راته په شپه په ورځ بلا دی
نه په ويښه نه په خوب کي واک لرمه
ريزه زما ده خو اختياري يې د ملا دی (۱۴۷)

دا خبر د حکيمانو بي څه نه ده
چي له شرمه تېر له هر څه نه تېرېږي
چي له خدايه څوک وپرېږي پروا مه کړه
ترې وپرېږه چي له خدايه نه بېرېږي (۱۴۸)

هر موجود لره آفت دی پيدا سوی
په قسمت ورتقسيم سوي دي مرگونه
نم دېوال لره آفت دی شوړوي يې
زړوي زلمی انسان د غم بارونه (۱۴۹)

نن د چا په اشنايي اعتبار نسته
چاته مه رسوا کوه د زړه رازونه
له رقيبې دي خبره نه پتېږي

(۱۴۷) ريزه زما واک يې د ملا. يا: ريزه زما اختياري يې د قاضي غلام (مقصد يې د
کهنډل خان قاضي القضاة غلام محمد هوتک دی. م هوتک).

(۱۴۸) چي له خدايه وپرېږي له هغه مه وپرېږه. چي له خدايه نه وپرېږي له هغه وپرېږه.

(۱۴۹) نم دېوال زړوي غم انسان.

دېوالوننه هم لري تېره غوړوننه (۱۵۰)

نن د مړوپه څېرنه خوځي له ځايه
چي يې وينې څڅېدلې تر برېتونو
په دې کلي کي د سپيو له نېستيه
گيدر هسکه غاړه گرځي پر بامونو (۱۵۱)

له ناسيالنه څخه تمه د سيالنه سي
که هر څو جامې په واغوندي رنگيني
سل دي و مړه يودي مړه په کاله کي (۱۵۲)
تلل کېږي نه د سپي او مېړه وينې (۱۵۳)

خپل گرېوان دي که قاضي عمل دي خپل دي
له خبرو غماز کله منع کېږي
په يوه لوتنه به خر نه سي سيندونه (۱۵۴)

(۱۵۰) دېوالوننه هم غوړوننه لري.

(۱۵۱) د سپيو له خوارۍ گيدر پر بام کوي بازي.

(۱۵۲) سل دي و مړه يودي مړه.

(۱۵۳) د سپي او مېړه وينې نه تللي کېږي.

(۱۵۴) سيند په يوه لوتنه نه خرېږي.

او د سپي په خوله درياب نه مردار پېږي (۱۵۵)

په دوستۍ د دې وگړو باور نسته
غمازان دي لاندي باندي وروسته وړاندي
ژړوي دي په سرو سترگو چي دوستان دي
د بنمان په وړه خوله در سره خاندي (۱۵۶)

که د خره په نصيب سوي وای بنکرونه
څيرول به يې نسونه د غوايانو (۱۵۷)
سل کلن کورونه وړان په يوه ورځ کړي
خداي دي ژغوره له ظالمو حاکمانو (۱۵۸)

خپل عزت او د بل قدر دواړه يودي
هېره نه کړې دا خبره د پلرونو
که له بناره څخه وزې باک يې نسته
هو بنيار نه وزې له نرخ او رواجونو (۱۵۹)

(۱۵۵) د سپي په خوله درياب نه مردار پېږي.

(۱۵۶) دوست به دي وژړوي، د بنمن به دي وځنډوي.

(۱۵۷) خره ته دي خداي بنکرونه ورکوي، د غويو نسونه به څيري کړي.

(۱۵۸) د يوې ورځي حاکم د سلو کالو کور خرابوي.

(۱۵۹) له بناره ووزه له نرخه مه وزه.

په مجلس کي يې د ناستي خای معلوم وي
هسي نه چي لوی او کم در څخه هېرسي
د کم اصل په لوی تيا اصیل سپکېږي^(۱۶۰)
لا به پوه نه يې چي کار له کاره تېرسي

هم سوالگروي هم يې خروهي لغتي^(۱۶۱)
په ازل او په نصیب کبرجن خوار دی
مورکان چي يې په کور کي مري له لوږي
دهغه دماغ د فيل په اوږو بار دی^(۱۶۲)

زړونه تنگ دي سترگي تنگي دي د خلکو
د يوه له ابادی بل خرابېږي
د آسمان لمنه نه سي تشېدلای
سمندر په يوه لپه نه تشېږي^(۱۶۳)

^(۱۶۰) د کم اصل لوييتيا د اصیل سپکتيا وي.

^(۱۶۱) هم فقر کوي هم دي خرلغتي وهي.

^(۱۶۲) دماغ دي فيل نه سي وړای، په کور کي دي مورکان له لوږي مري.

^(۱۶۳) سمندر په يوه لپه نه کمېږي.

چي په لوړو بنگلو کي هستوگن دي
دهغو له هر آفته زړه درېږي
د توپان او د سپلونو باک يې نسته
څوک چي لڅ دي له اوبو به څه بېرېږي (۱۶۴)

پر مخ لوړو، پورته کېږو بيرته لوړو
څوک مستان څوک لېوني يو څوک هو بڼيار څو
څه غنم لاندې څه ژرنده هم ده پڅه (۱۶۵)
راندې نه يو کوهي وينو په اختيار څو

د تر بور تباهي خپله خواري بوله
چي ژوندي يې نوم له نوم نه بېلېږي (۱۶۶)
يو د بل په مرسته پايي تېرونه
لاس چي مات سي همپشه غاري ته لوېږي (۱۶۷)

(۱۶۴) لڅ له اوبو نه بېرېږي.

(۱۶۵) څه غنم لاندې څه ژرند پڅه.

(۱۶۶) نوم له نامه نه پرې کېږي.

(۱۶۷) لاس چي مات سي غاري ته ځي.

چي هر څو ورځنځه ځغلو را ډپرېږي
د تور مخوله تارا جه موزره خوړين سو
چي ځغستله له شينشوبي مار بي بخته
هغه سم د غار په خوله کي ورته شين سو (۱۶۸)

په مېړونو که جرگې سنگيني کيږي
بنځي هم دي د کورونو مشالونه
بنار او کلي په دوی دواړه بنایسته دي
سړي غرونه دي او بنځي اړمونه (۱۶۹)

د زمريو په جنگ نه سي وروتلای
د گيدرو که گلي که يې لښکر دی
يوه ورځ د اجل کاني درته گوري
سل گوزاره د زرگريو د گگردی (۱۷۰)

(۱۶۸) مار له شينشوبي (ويلني) تېنېدې هغه د غار په خوله کي ورته شين سو .

(۱۶۹) سړي غرونه دي بنځي يې اړمونه دي .

(۱۷۰) سل د زرگريو د گگردی (آهنگر) .

له ماهي يې په اوبو کي قدر غواړه
نېکي نه سي ورکېدلای په درياب کي ^(۱۷۱)
له يوې ريشتيا خبري برابر دي
سل کلونه طاعتونه په محراب کي ^(۱۷۲)

له دې ډلي د انصاف تمه پر خه کړې
دا ټولۍ ده د لېوانو بنکاريان غواړي
د آرام په شپه د لويې قتل کېږي
شرمېنان له خدايه باد او باران غواړي ^(۱۷۳)

له پياده سره سپاره برابر نه دي
اصيل نه دی برابر له کم اصلانو
پر منځ دوه سوه شرمېنکی له ډېره زوره
چي سيالي به يې کوله د مارانو ^(۱۷۴)

^(۱۷۱) نېکي په درياب کي واچوه د درياب ماهيان يې نه هېروي.

^(۱۷۲) سل کاله عبادت يوه خبره د حقيقت.

^(۱۷۳) شرمېن له خدايه څه غواړي باد او باران.

^(۱۷۴) شرمېنکی له مار سره غځېده پر منځ دوه ځايه سوه.

له ټولیه د دوستانو چي جلا سي
سختي شپې د غم شپې به يې په خوا وي
هغه ميړي دلوانو د خوراك سي
چي له ډلي له رمې څخه جلا وي (۱۷۵)

چي د زړونو سلطنت يې و خوښ كړي
د هغو نومونه گرځي په نكلونو
ښار په نرمه پسته ژبه خوړل كېږي
نه په زور د تېرو تورو كوټكونو (۱۷۶)

بد پلودي په كورمه سه در دنته
نېك پلوا رزي په تول د جوا هرو
ننگ عزت لره آفت دي بده ښځه
ښه مېرمن د تن جامه د بختورو (۱۷۷)

د هونښيارو د جرگولو له بركته
تباه سوي هيوادونه بيا ودان سي
غر كه لوړ دي هم پر سر باندي يې لارسته

(۱۷۵) شرمښ هغه مېړه وري چي له رمې جلا وي.

(۱۷۶) ښار په نرمه ژبه خوړل كېږي نه په كوټكونو.

(۱۷۷) ښځه د تن جامه ده.

د مړونو په زور هر مشکل آسان سي (۱۷۸)

هر انسان لره خپل عيب د اوږو منع دي (۱۷۹)
خپل عيونه چاته كله معلومېږي
كه غلبېل كوزې ته سل پڼغوره وركړي (۱۸۰)
لمر څرگند دي په دوو گوتو نه پتېږي (۱۸۱)

د لېوانو په څېر وژني يول له بله
ژوندي پايي دي يوه بل په سرونو
د نېكانو سر او مال ته سره يو دي
غله خبر دي يو د بل په احوالونو (۱۸۲)

يو د بل په حال پوهيږي وږي تېږي
دنيادار كله خبر دي په نادارو
د پياده او سپورد زړونو پيوند نسته

(۱۷۸) غر که لوړ دی پر سړيې لارسته.

(۱۷۹) خپل عيب د اوږو منع دی.

(۱۸۰) غلبېل راغی کوزې تې ويل سوری.

(۱۸۱) لمړ په دوو گوتو نه پتېږي.

(۱۸۲) غل پېژني.

غورپر غور تويپري نه پرتورو خاورو^(۱۸۳)

چي د بل په خيرات پايي ننگ يې نه وي
پرتاليو سره ووهي سرونه
غونبي و خوړي خانانو ملکانو
پر هلو کوي سپو وکړله جنگونه^(۱۸۴)

غيرانونه د هر چا زړه ته ورتېر دي
چا ته دين دي که دنيا دواړه غيران دي
غونبي بڼې دي د هر چا ورسره جوړه
خويشي باندي راوړي درست ايمان دي^(۱۸۵)

دا وطن د بې هنرو په قسمت دي
هو بڼياري ده که هنر بلا د خان سي
دلته قدر د دنيا دي بل څه نسته
په دولت باندي به خر خيرا لله خان سي^(۱۸۶)

^(۱۸۳) غورپر غور تويپري نه پرتورو خاورو.

^(۱۸۴) غونبي خانانو و خوړي پر هلو کوي سپي جنگونه کوي.

^(۱۸۵) غونبي د هر چا خونې پيشي ايمان باندي راوړي دي.

^(۱۸۶) دنيا چي پر خره بار کي خيرا لله خان سي.

په درانه مېلمه سنگین د کوربه تول سي
کورت ته مه سه در دننه څوک ناولی
سل بللي پریوه سترخوان ځای پری
ځای به نه سي یوله سلو نابلی (۱۸۷)

چي د خپلو مټو زور در سره نه وي
د پردو په همت عمر نه خپل پری
له نېکونو دا متل دی راته پاته
چي د سوال په اوبو ژرنده نه چل پری (۱۸۸)

هو بڼی اړان د نصیحت د اور پدو دي
پر نادان اغېزه نه کوي پندونه
سورناچي لره یو پودی بل څه نه دی (۱۸۹)
هر سرې پوه سه او خپل یې عملونه

هری چاري لره وخت او زمان ګوره
هر عمل او هر کردار لره ځایونه
خدای د کار د پاره ورځ ده پیدا کړې

(۱۸۷) د سلو بللو ځای سته د یوه نابلی ځای نسته. سل بللي عذری پری نه یو نابلی (م هوتک).

(۱۸۸) د سوال په اوبو ژرنده نه چل پری.

(۱۸۹) پر سورناچي یو پودی.

د شپې مه تره اوبو لره بندونه (۱۹۰)

ورين تندي گرځه په ټول کي دوگړو

بدي نه سي ورکېدای په سلامونو (۱۹۱)

دبښمن مرپه شاتو بښه دی نه په زهرو (۱۹۲)

بد په زړه سلام په خوله وي دمپرونو (۱۹۳)

چي له خپله هوډه اوږي نامردان دي

قول يـو وي دمردانو، د نېکانو

چي پر قول څوک ولاړ نه وي دبښمن دی (۱۹۴)

باور نسته په دوستی. د بد قولانو

کور د ظلم به وړانږي صبر وکړه (۱۹۵)

ژر يا وروسته د هر چا نوبت رسېږي

(۱۹۰) د شپې بند اوبو وړی دی.

(۱۹۱) بد په سلام نه ورکېږي.

(۱۹۲) دبښمن چي دي په شاتو مري په زهرو يې مه وژنه.

(۱۹۳) بد به دي په زړه لرم. سلام په دي په خوله لرم.

(۱۹۴) دبښمن هغه دی چي اول يې هو وي اخيري يې نه.

(۱۹۵) د ظلم کور وړان وي.

نسکور پري به آخر کاسه د ظلم^(۱۹۶)

د ظالم عمر لنډ وي ژر تېر پري^(۱۹۷)

هونبنياري بډايي د واري په قسمت دي

دا متل دی له پريو آزمويلی

نه مړې سوې په دنيا د هيچا سترگي

نه د عقل وړی چرته چاليدلی^(۱۹۸)

يو انسان بل ځناوردی خطرناکه

رسوي په لويه لار کي تاوانونه

د ملک په مخ کي مه ځه که هونبنياري يې

د غاتري تر شامه ايږده گامونه^(۱۹۹)

چي نسکوره يې د بخت کاسه نصيب سي

چي پر ډک درياب راځي ورته تشپري

بختور لره سره زړسي توري خاوري

^(۱۹۶) د ظلم کاسه نسکوره ده.

^(۱۹۷) د ظالم عمر لنډ وي.

^(۱۹۸) د دنيا مور نسته د عقل وړی.

^(۱۹۹) د ملک دمخه مه ځه د غاتري تر شا.

د بې بخته په حلوا کي غاښ ماتېږي (۲۰۰)

له آسمانه د چا زور برابر نه دی
زمان ځي په خپله مخه شپې تېرېږي
قافلې له لاري نه سي اړولای
کاروان ځي پر خپله لاره سپي غيږي (۲۰۱)

خرد گلو په بوی نه سي پوهېدلای (۲۰۲)
رانده نه وينې ځولې د جوا هرو
هر نادان ته يې عزت کله معلوم دی
له زرگره سره قدر وي د زرو (۲۰۳)

منزليودی لاري سل دي کيسه وړانه
له هر چا څخه حساب او کتاب هېر دی
آفتونه د دې بنا رپه نصيب وينم
له رمې نه يې د سپيو حساب ډېر دی (۲۰۴)

(۲۰۰) د بې بخته په حلوا کي غاښ ماتېږي.

(۲۰۱) کاروان تېرېږي سپي غيږي.

(۲۰۲) خرد گل په بوی څه پوهېږي. (د خره و د گل بې سره څه).

(۲۰۳) د زرو قدر له زرگر سره وي.

(۲۰۴) تر رمې بې سپي ډېر دي.

غل د ډاره په لوی غره کي نه ځایېږي (۲۰۵)
نه ځنگلونه نه بنارونه ورتنه بس وي
د ځاین د پاره خپل سیوری بلا وي
څه بڼه وایي چي د غله په ږیره خس وي (۲۰۶)

د رحمت باران چي اوري له آسمانه
چي د خس او د خاشاک سوده په کېږي
بېهوده د اغزو څانگي خاتما وي
د غنم له برکته زوز او بیېږي (۲۰۷)

(۲۰۵) د غله ځای په غره کي نه وي.

(۲۰۶) د غله په ږیره خس وي.

(۲۰۷) د غنم له برکته زوز او بیېږي.

ترجمي

د غرب تر آسمان لاندي

(نادر نادرپور)

د خاطر اتوله كوڅو څخه مي
ستا د گامونو آوازونه راځي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
لكه چي زما د پردېسي بڼارته دي لار كړې ده
دلته زما زړه كي د سهار مرغكي
د دې شريرونه جهان فضا كي راته
د وزرود خلاصولو آرزو وپاروي
خو چي د شپې تياره وزر خپروي
بيا دې الوونه زما د پټ زندان خبري كوي
دلته به زما پته له كومه كوي
دې بېگانه نړۍ كي زه يوازي ځان پېژنم
په آيينه كي مي تصوير بندي دي
اوزه د خلكو له نظره غلي
خپلي څېرې ته په څير څير گورمه
دلته به ما په آيينه كي وينې

يوه عجيبه آيينه چي د ساعت په رسم
دوې پټي ستنې لري
او په چارچوب د سود او زيان کي گرځي
د دې هينداري ثانيې دقيقې
په خپل پېر حمه سوداگر مغز کي
پيکه کوي زما ځلېدونکي تصوير
په دې وطن کي وخت طلا ده طلا
او هرگړی يې د اکسیر او کيميا بيه لري
خو زما ضمير د شپو او ورځو حساب نه يادوي
دلته غروب د جنون رنگ اخيستی
او د باران شاخکي يې
د تنهائي او بنکي دي
د ستورو سترگي يې څه نه سي ليدای
زه هم له خپلي کرکۍ هاخوا ته وتلای نه سم
او مخامخ د پوال د بندو سرحدونو په څېر
ماته حرام کړي د دوستانو ديدار
دلته د پوه د همسايه له کوره
زما سترگي نه وړبولي
دلته په دې وطن کي
بېگانگي تر ټولو بڼه ملگرې
ټولي دننه ته خلاصېږي دروازي د خلکو

زما پر پردېسه پر غمجنه ځمکه
دلته د غرب د خر آسمان د لاندي
شپه زما په زړه کي اوسي
او سهار زما له خپلو ماټو پيل سي
دلته نور زما په شان پردېس او غمگين نه اوسيږي
د شپې تور تم کي د چالاس کي خراغ نه بليږي
تنها د يوه زړه سرگردانه آواز
د کوم حيران لاروي
د پنبو له ږغه سره
د خاطراتو له کوڅو راوړي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
دلته د کوم دروازي په څنگ کي
د کومي وني شاته
د چاد ږغ په انتظار ولاړيږي
لکه چي زما د پردېسي بنار ته دي لار کړې ده

ويرجينيا ۱۹۹۶/۱۴/۴

تنه‌کي پښې

(علي سردار جعفري)

په خواږه خوب د ونو سيوري ته ویدو ملگرو
اې د زمان د حوادثو مېلمنو ملگرو
چي د وختونو چپاوونو مو هستي لوټلې
له کومه راغلي چيرته درومي لېونو ملگرو

د لوی میدان دی که صحرايي د دردونو بولئ
د لمر ځنگل دی که يي تنده د سيندونو بولئ

د سيند په پوري غاړه تيرې دي که روڼي چينې
مستي نغمې دي که له درده څوک وهلي غلبلي
يا کوم ساحر دی چي د لمر د پرېوتلو پر وخت
په لار کي ناست دی زړه يې وړی د شفق نندارې

د شپې په لار کي کاروانونه دي د ستورورهي
د دښت لمن کي د نسيم له سينې پاڅي مستي

هره زره کي يوه شمع نوراني لگيږي
پر هر اغزي يې د خوبونو گلستان هستيږي
اې لېونۍ ميني پر هغه لور دي مخ ونيوی
چېرته چې لمر راخيژي چېرته چې رڼا ډوييږي

کوم ريگستان کي چې سل گوني کيسې غرقې سولې
خه د ليلا شه د سلما ډولۍ په وار تېرېږي
بنکاره او پته يې په سلگونو قافلې رهي دي
مگريوازي د جرس نغمه تنها شرنگېږي
همدغه رسم او فرمان دی د قرنو راهيسي
پېرۍ پېرۍ پردغه لاره سفرونه کيږي

سبا به گورو چې نه مور يو او نه ز مور يادونه
او بس د ربگو پر سينه به وي باقي گامونه

سبا به بيا د ونو سيوري ته وي جمع ياران
د وخت ملگري د زمان کور کي مېلمه عزيزان
بيا به پوښتو چې چېرته درومۍ مېلمنو ملگرو
يه د اميد شمعي سوځلو لېونو ملگرو

پسرلی سبکال و خنډېدی

د اورگاډي د پتلی سره ولاړیم
تېروم د انتظار ترخه وختونه
وايم گوندي که تاپوبی می بدل سي
نو سینه کي به آرام وکړي دردونه
مادا ټوله سره شپه کړه دلته روڼه
نڅېدل می راته مخي ته خیالونه
پکښي خیال به راته ستا د بېلتون راغی
تصور به می ژوندي کړل مړه زخمونه
هر یو گام می د منزلونو په څېر اوږد سي
راته انگولي ساړه ساړه بادونه
د آرام په تمه ووتم له کوره
یو په بل پسي ایږدم رنځور گامونه
وايم گوندي که تاپوبی می بدل سي
نو سینه کي به آرام وکړي دردونه

تصور کي راته راغلي گڼي وني
ویلي سوي دي دلور و څوکو و اوري
بوی د اوږي په ورو ورو اوږي سېرمو ته

ته لا اوس هم راسره وي پردې لاري
په غوسه دي راته نه کړلې خبري
د بيلتون له وهمه نه وهم کوکاري
خو دا هسي لېونی غوندي يو خوب دی
تعبيرونه به يې کوم خيالونه واورې

زه پوهېږم د دې لمر کمزوري وړانگي
زرغونه برگونه نه سي غورولای
وايم کشکي خويو ځلي پسرلی وای
په خيالونو ژمی نه سي لنډېدلای

لا د ژمي اوږدې توري شپې پخوا دي
د سپرلي مخ کي پراته دي لوی مزلونه
د گلاب سترگي پي لاري ته څلور دي
سپرلی سربکال په ورو ورو ايږدي گامونه
کشکي واک د خپل قسمت مي وای په لاس
ک

چي مي نوم د بيلتانه وای سوځولی
راسره وای نندارې مي دي کولای
پسرلی مي سربکال نه وای ځنډېدلی

تل خیالونه راته وایی چي سپرلی دی
مرغکیو خپاره کړي دي وزرونه
د گلاب سترگي يې لاري ته څلور دي
سپرلی سېکال په ورو ورو ایږدي گامونه

د کنګل ځمکي پرمخ واورې پرته دي
د ساره ژمي را الوزي بادونه
په سینه کي د امید لمبې ساتمه
موسم نه سي رانه وړلای میدانونه
خو گومان کوم چي ته راسره نه يې
سپرلی سېکال په ورو ورو ایږدي گامونه

فينسي څه مخته دي ښه سه

هغه اوږی به مي هيڅکله هېر نه سي
چي د ژوند اته لس کاله مي پوره سوه
زه او مور په يوه خونه کي پراته وو
د خوړلو به څه نه وه چي به شپه سوه

زه او مور او ماشوم ورور يوه کوټه کي
له لوی ښار څخه دباندې اوسېدلو
نه دوستان وه نه خپلوان زموږ په مالت کي
نه دليري نه نيژدې چاپېرندلو
نه جامې داغوستلو مو درلودې
نه درمل وه نه ډوډۍ وه د خوړلو
يوه ورځ خوږې مور کي راته ويله
په خواږي مي ډېر کلونه يې ساتلې
لوږي تندي مي پېرزو درباندي نه دي
فينسي څه پر لوی خالق مي يې سپارلې
يو کميس يې راته راوړ نازولی
د ژوندون په هست او نېست يې رانيولی
تېرول يې زما پر مخ باندي لاسونه

زما په غاړه يې راووهل عطرونه
دواړي شونډي يې راسرې کړې سترگي توري
چي په ځوان او په زاړه کړم لمبې پوري

آيينه کي چي مي ځاته نظر او بخت
د گلونو د گېډۍ په شان بنايسته وم
چته پېغله سرتريايه د ستايلو
د سپرلي دوني څانگه وم تازه وم

مور مي مړه سوه، سرکاري خلکو رهي کړم
کشور ورور چي په کلوراته رنځور و
شوم نهري يې اوږدې شپې وې سبا کړي
نه خواړه نه يې درمل و په ضرور و
نور نوزه او دا جهان سره تنها سوو
د بنايسته په دام مي کنبوتل وگړي
پاخول مي د مستيو محفلونه
نخول مي په ميدان کي ژوندي مړي

لاس تر غاړه نخېدمه له شاهانو
رنگ مي ورکړ بنگلوت ته د غټانو
هوډ مي کړی و چي ژوند به خپلومه

د خواری ژوندون به پای ته رسومه
لوږي تندي د ورځي شپې سولې پاته
شپې په هسکو بنگلو کي تېرومه
څوک چي هرڅه وایي زه پوه سه او ځان مي
د ریاد تهمت څه پروا لرمه

څه پوهیږي دا وگړي چي زه څوک يم
دې جهان ته له کوم ځایه يم راغلي
زه د کومو وړو تېرو شپو لمن کي
د چادوو رنځورو سترگو يم پاللي
پوه سوم ولي مي خوږې مورکي ويله
په خواری مي ډېر کلونه يې ساتلي
لوږي تندي مي پېرزو درباندي نه دي
فېنسي څه پر لوی خالق مي يې سپارلي

پيمان

هغه شپه به مي تر مرگه هېره نه سي
چي په قهر دي ورپوري کړ روان سوې
ورسره وې خو ترخې ترخې خبري
لکه تل چي مي له ميني گږيزان سوې
زه او ته دواړه پر خپله خبر ټينگ و
دواړو خپله خپله لاره ونيوله
مور د ميني د محفل په سپينه شپه کي
لگېدلې شمع ولي توروله
راسه دواړه يو د بل خطا معاف کو
ما خو تاته ستا خطا درو بخښله
درس د ميني وي د ژوند په سختو شپو کي
په لمبو کي د توپان مستو خپو کي
چي توکل مو وي پر خدای او يو کوزرونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه

چي نړۍ بدلېږي ورځي شپې تېرېږي
چي زمور زړه غواړي هغه به راپېښېږي
مور لومړی فکر کاوه چي عشق آسان دی
داسي ښکاري چي ژوند حکم د زمان دی

د زمان په حکم رنگ د داستان جوړسي
چاته وصل چاته اورد هجران جوړسي
چي توکل موي پر خدای او يو کوزرونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه
يو له بله سره زده کو درس د ميني
اود ميني زړه ته ورکو د زړه ويني

همپشه چي يو د بل په زړه کي گران يو
دلحد خولي ته به يو غای ور روان يو

طلاق

خلور کلن زوی راسره دی پرلار
اویورسا وروکی خوان بنکاریری
موریدی وده ته حرف په حرف یادوو
په کلماتو چي دی نه پوهیږي

ده ته دلوبو سامانونه بنیو
ټول کلمات او لغاتونه بنیو

خونن یوه کلمه پته ساتو
هغه خبره چي زما زړه سوځوي
نن مور طلاق اخلو او دا خبره
زما ستونی سوځي راته خوله سوځوي

زه ستاسي دواړو سره مینه لرم
زه او زویک نن روانېږو سره
کشکي کېدای سواي چي طلاق وانه خلو
څومره به یو د بل یادېږو سره
وگوره څرنگه موسکی موسکی دی

دی د خوښی د ورځي فکر کوي
بنايسته خولگی يې له خدا ډکه ده
د نوي نويوشيانو ذکر کوي

زه ده ته هره کلمه بنيمه
خود طلاق نوم اخيستلای نه سم
مخ پريووه او بله خوا اړوم
پر مخ مي اوبنکي پټولای نه سم

بارخو مي سوځي د دې اوبنکولې
زړه مي زخمي دی په اورونو الوی

نن د طلاق د اخيستلو ورځ ده
زه او زویک به مخ پر کور رهي يو
خدايه له دواړو سره مينه لرم
له بې وسيه پر کوم لور رهي يو

کشکي طلاق مي گرځولای سولای
دا سرنوشت مي بدلولای سولای

د زړه ماتو مهمانخانه

له هغې ورځې چې ته رانه جلا سوي
زه دي پرېښودم بېلتون تورو تيارو ته
ما هم ځان ته نوې مېنه پيدا كړې
هله ليرې په گونښه كې اوسېدو ته
په كوڅه د تنهايي كې يو گونښه ده
د زړه ماتو په نامه مهمانخانه ده
په كوڅه د تنهايي كې به كړېږم
خو سلگيو د مرگي ته وررسيږم
هله زما په شاني ډېر خلك اوسېږي
خو زړه ماتي ميان پكښي ځايېږي
په تيارو د تنهايي كې ژرېداي سي
په لمبو د بېلتانه كې سوځداي سي

په هغو تپو تيارو كې به اوسېږم
په لمبو د بېلتانه كې به سوځېږم
په كوڅه د تنهايي كې به كړېږم
خو سلگيو د مرگي ته وررسيږم
بل به نه وي خدمتگار مهمانخانه كې
نوبه اوبسكې وي كوربه د دغه لوري

هره بنکلی به د غم په تال زنگېږي
او په غاړه به جامې وي د غم توري
په هغو تپو تيارو کي به او سپرېم
په لمبو د بېلتانه کي به سوځېږم
په کوڅه د تنهائي کي به کړېږم
خو سلگيو د مرگي ته ور رسېږم
چي دي پرېږدي محبوبا په بېلتانه کي
هو سونه د خوانۍ دي نيمه خوا کي
د ژوندون په کيسو او بنکي کي درگډي
د ويلو افسانه درته پيدا کي
نوروان سه په کوڅه د تنهائي کي
د زړه ماتو په نامه مهمان خانې ته
په لمبو د تنهائي کي به کړېږي
خو سلگيو د مرگي ته ور رسېږي

د بنځي ياغي چيغه

زه يوه بنځه يم ياغي آواز مي اورې كنه
نور مي پر شمېر او پر قدرت منكر بدلای نه سې
زه پوهېدلې يم چي ستا په شاني زور لرمه
نور مي آواز نور مي فرياد خاموشولای نه سې
ما د دردونو په مكتب كي درس د عقل واخيست
هسي وړيا مي خپلي ويني از مپيلي نه دي
اوس دونه واک لرم چي څه غواړم كولای يې سم
هسي بې گټي تا وانونه مي گاللي نه دي
زه يوه بنځه يم قوي د ماتېدلو نه يم
ما كړولای سې خو ملا مي ماتولای نه سې
زه لكه اوسپنه سوټك مي وار په وار سختوي
په زور او جبر مي له لاري اړولای نه سې
زما اراده په انكارونو كي لاهم پخه ده
ماشومه نه يم په جار جار مي غولولای نه سې

تا مي په سر كي عقیده او اراده پخه كړه
زه يوه بنځه يم ستا په شاني زور لرمه
او چي پر محكه مي د ميني وزر و غورپوم

چي چيري مينه ده په هغه زړه کي کور لرمه
مگر لا پاته دي پېچومي و اټنونه راته
مگر لا گوري سختي تري ربا تونه راته

تر خو چي پوه کمه خپل ورور ما هېرولای نه سې
زه يوه بنځه يم پر ما منکر بدلای نه سې

دا شعر د امريکا تر ټولو مشهور هنرمند
الويس پريسلي ويلي دی

ريښتوني مينه

چي د سيالي حاي دي نه وي او باران وي
شا و خوا خلک دي ټوله غليمان وي
زما غږ به تاته هغه ورځ خلاصيري
تاته زما سپېڅلې مينه نبودل کيږي
چي ما بنام ستوري بنکاره پر شنه آسمان سي
او څوک نه وي چي د شپې دي نگهبان سي
نه دي څوک وي د سرو او بنکو پاکولو
نه د چيغود سلگيو اورېدلو
زما غږ به تاته هغه ورځ خلاصيري
تاته زما سپېڅلې مينه نبودل کيږي
تاد ميني فيصله لا کړې نه ده
خو زما سره پاخه دي پيمانونه
زما په زړه کي به هيڅ شک را پيدانه سي
وابه نه ورم د ناکسو سوگندونه

زه به وږی او بر بند دلت هه سته پرم
پر تتي به پراغزيو لارو څکې پرم
خو سینه کي به پالم در سره مينه

په دې مینه به ژوندی ساتمه وینه
زما دپاره زما د مینې د نبودلو
داسې څه نسته چې نه وي د کولو
چې را الوزي وحشي او توند بادونه
ما به تاته وي پرانیستي وزرونه
زما یقین دی چې سم تا خوشالولای
ستا د زړه ټول ارمانونه سمه کښلای
زما دپاره زما د مینې د نبودلو
داسې څه نسته چې نه وي د کولو
ستا دپاره مې پر سترگو دي منلي
دانړۍ به پی کوم په ځغلېدلو
زما دپاره زما د مینې د نبودلو
داسې څه نسته چې نه وي د کولو

زمالار

نيژدې سوي يم د ژوند وروستی شپې ته
مخامخ يم د ژوندون وروستی پردې ته
واوره دوسته زه يې سپينه درته وایم
چي په خه لرم باور هغه به ستايم
ژوند مي ډک له خاطر او له نکلونو
ټولي لاري مي کړې پی په سفرونو
هر سفر مي دی په خپله خوبه کړی
هر منزل مي دی شاهد د تکلونو
خو افسوس چي له دې دومره اوږدې لاري
له دې دومره پورته کښته کړلېچونو
د ویلو کیسه نه لرم دوستانو
خاطره د لاري نه لرم یارانو
چي باید وه پر هغه لار مي پښې تللي
په انصاف مي عملونه دي تللي

پر عمل مي پرده نه ده غوړولې
ښه د ښو بد مي د بد په نوم بللي
هر قدم مي په احتیاط په حساب ایښی
ټولي لاري مي پخپله ازمپيلي

ژوند مي ډک له خاطر و اوله نکلونو
ټولي لاري مي کړې پي په سفرونو
هر سفر مي دي په خپله خوبه کړي
هر منزل مي دي شاهد د تکلونو

د امريکا د مشهور سندرغاړي فرانک سيناترا
د هنري ژوند وروستۍ سندره ده

بېگانه په نيمه شپه کي

نه ماليدلې وې په ژوند کي نه تازه ليدلې
نه موپه ژوند کي يوه بل ته د زړه حال ويلی
نه موله شپو څخه خوبونه تښتولي کله
نه موپه ژوند کي نوم د ميني و ترخوله وتلی
بس يوه شپه مو چيرته سترگي سره ولگېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدير تړلی
دوو بنکليو سترگو دي سپرل د ميني پټ رازونه
موسکيو شونډو دي سينو کي پاروله زړونه
دلته مي زړه کي ستا د ميني لمبې ولگېدې
هلته رگونو کي د صبر نيلى وسوځېدى
نه ماليدلې وې په ژوند کي نه تازه ليدلې
چي يوه شپه مويو ناڅاپه سره ورکړل زړونه
د يوه بل زړه کي مو ولگول سره اورونه
په هغه شپه چي په محفل کي نڅېدلو سره
هغه شپه په زړه کي دواړه پوهېدلو سره
چي نور مو زړونه يوه بل ته سره وسپارله
د ميني اور کي سوځېدلو گډېدلو سره
نور مو د تل دپاره زړو کي زرغونه سوه مينه

په یوه نظر مو په رگونو کې توده سوه وینه
نه ما لیدلې وې په ژوند کې نه تازه لیدلې
نه مو په ژوند کې یوه بل ته د زړه حال ویلی
نه موله شپو څخه خوبونه تښتولي کله
نه مو په ژوند کې نوم د مینې و ترخوله وتلی
بس یوه شپه مو چیرته سترګې سره ولګېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدیر تړلی

دا سندره د امریکا مشهور سندرغاړي
فرانک سیناترا ویلې ده

دا عبارت په نیویارک کې د آزادۍ
د مجسمې د پښو سره لیکل سوی دی

ستاسې ستړي او بې وزلي ماته را کړئ
هغه تېري د آزادې سا ایستلو
هغه ټول وگړي ماته را روان کړئ
چي یې نه پرېږدئ پر خپلو سوا حلو
زه بې کوره زه تور بختي در نه غواړم
دلته کور دی د توپان او سپل ځپلو
زما د مینې ډکه غېږه ده ټاټوبی
د بېکسو، درنځورو، د ویر ژلو

* * *

امريکا دي آباده وي

که سبا مي دا هستي ټوله تباه سي
د ژوندون توبنه مي ټوله اوبه يوسي
زه به بياله سره نوي ژوند آغاز کړم
دا امید غوټی به بيا پر غوړ پدو سي
راسره به مي مېرمن او ماشومان وي
له تيارو به درنېا پر لور روان وي
زه راضي له خپله بخته يم يارانو
چي مي کور په دې وطن کي دی دوستانو
لا بيرغ د آزادی په نوم رپيږي
رانه وړای يې نه سي پوځ د د بنمنانو
افتخار کوم په دې چي امريکن يم
چي آزاديمه بچي د دې وطن يم

هېر به نه کړم شهيدان د دغي لاري
زور د دوی له برکته پرد بنمن يم
خنګ پر خنګ يم درسره د مرګ ترپولي
زه مين پردې وطن پردې هيواد يم
خدايه ته مي امريکا لري آباده

زه د دې دنې کمرغيه خوښ او ښاد يم
د ښايستې ميني سو تا له شنو ډنډونو
د آبادي ټينيسي تر جگو غرونو
د ټکساس له پراخو دښتو له ډاگونو
د دې مېني ترو يالو تر شنو سندونو
له ډېرو پټه تر هيوسټن او تر نيويارک
له اېل وي تر نورو کليو او ښارونو
هر بچي د دې وطن دي پکښي وياړي
له څښتنه دي آباد خپل وطن غواړي
افتخار کوم په دې چي امريکن يم
چي آزاد يم بچي د دې وطن يم
هېر به نه کړم شهيدان د دغي لاري
زور د دوی له برکته پردښمن يم
څنگ پر څنگ يم د سره د مرگ ترپولي
زه مين پردې وطن پردې هيواد يم
خدايه ته مي امريکا لري آباډه
زه د دې له نېکمرغيه خوښ او ښاد يم

د يوې ترانې په شکل ډېرو زياتو امريکايي
هنرمندانو کمپوز کړې او ويلې ده.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**